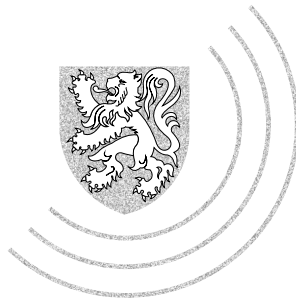

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **202** (2009-2010) – Nr. 6
ingediend op 19 maart 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Onderwijs

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Jos De Meyer en mevrouw Kathleen Helsen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de dames Katleen Martens, An Michiels, Gerda Van Steenberge;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Erik Arckens, Frank Creyelman, Chris Janssens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Willy Segers;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

- 202** (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nr. 2 t.e.m. 5: Met redenen omklede moties

INHOUD

I.	Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	8
II.	Bespreking	8
1.	Inleiding, beleidssamenvatting, omgevingsanalyse.....	8
1.1.	Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens	8
1.2.	Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	10
1.3.	Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	11
1.4.	Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan	15
1.5.	Tussenkoms van mevrouw Vera Celis.....	16
1.6.	Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	17
1.7.	Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	18
1.8.	Tussenkoms van mevrouw An Michiels	20
1.9.	Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	20
1.10.	Tussenkoms van mevrouw An Brussee.....	21
1.11.	Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert.....	21
1.12.	Antwoorden van de minister	22
1.13.	Replieken	25
2.	Strategische doelstelling 1 – Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen	27
2.1.	Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens.....	27
2.2.	Tussenkoms van mevrouw Vera Celis.....	28
2.3.	Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	29
2.4.	Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	30
2.5.	Tussenkoms van mevrouw An Brussee.....	32
2.6.	Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan	33
2.7.	Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	33
2.8.	Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	35
2.9.	Tussenkoms van de heer Paul Delva	35
2.10.	Tussenkoms van de heer Kris Van Dijk	36
2.11.	Tussenkoms van mevrouw An Michiels	37
2.12.	Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	38
2.13.	Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert.....	38
2.14.	Antwoorden van de minister	38
2.14.1.	Algemeen.....	38
2.14.2.	OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap	39
2.14.3.	OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie.....	41
2.14.4.	OD 1.4 Meer en betere kunst- cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken.....	41
2.14.5.	OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs (dko) verdiepen en verbreden.....	42
2.14.6.	OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken	45

2.14.7. OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken	47
2.14.8. OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen.....	49
2.14.9. OD 1.9 Genderdiversiteit in het beleid van scholen integreren	49
3. Strategische doelstelling 2 – Kansen geven aan elk talent	49
3.1. Tussenkoms van mevrouw An Michiels	50
3.2. Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan	50
3.3. Tussenkoms van de heer Paul Delva	51
3.4. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis.....	51
3.5. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert.....	51
3.6. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	52
3.7. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	52
3.8. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	53
3.9. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	54
3.10. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten.....	54
3.11. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	54
3.12. Antwoorden van de minister	55
3.12.1. OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen.....	55
3.12.2. OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren.....	56
3.12.3. OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen	57
3.12.4. OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten.....	58
3.12.5. OD 2.5 Het tweedekansonderwijs (tko) en de werking van de examencommissie bijsturen	59
3.12.6. OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven	59
3.12.7. OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren	59
3.12.8. OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen	60
3.12.9. OD 2.9 Studeren in het buitenland stimuleren	61
3.12.10. OD 2.10 Participatie aan levenslang leren verhogen.....	61
3.12.11. OD 2.11 De digitale kloof wegwerken	61
4. Strategische doelstelling 3 – Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving	61
4.1. Tussenkoms van mevrouw An Michiels	62
4.2. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	62
4.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	63
4.4. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	63
4.5. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	63
4.6. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	64
4.7. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	64
4.8. Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan	64
4.9. Antwoorden van de minister	64

4.9.1. OD 3.1 Nieuwe eindtermen implementeren	65
4.9.2. OD 3.2 Nieuwe eindtermen ontwikkelen	65
4.9.3. OD 3.3 Het leren van het Nederlands in de scholen versterken	65
4.9.4. OD 3.4 Nederlands als tweede taal stimuleren	66
4.9.5. OD 3.5 Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren	66
4.9.6. OD 3.6 Het leren van vreemde talen intensifiëren	66
4.9.7. OD 3.7 Een taalbeleid in elke school aanmoedigen	67
5. Strategische doelstelling 4 – Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt	68
5.1. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	68
5.2. Tussenkoms van mevrouw An Michiels	68
5.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	69
5.4. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	69
5.5. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	70
5.6. Tussenkoms van mevrouw Katleen Deckx	70
5.7. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	70
5.8. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	70
5.9. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	71
5.10. Antwoorden van de minister	71
5.10.1. OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming	71
5.10.2. OD 4.2 De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen	71
5.10.3. OD 4.3 Werkplekieren uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren	72
5.10.4. OD 4.4 Leren en werken consolideren	72
5.10.5. OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen	72
5.10.6. OD 4.8 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie	72
6. Strategische doelstelling 5 – De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden	72
6.1. Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens	72
6.2. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	73
6.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	74
6.4. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	74
6.5. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	75
6.6. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	75
6.7. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	75
6.8. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	76
6.9. Antwoorden van de minister	76
6.9.1. OD 5.1 De lat voor initiële lerarenopleidingen hoger leggen ..	76
6.9.2. OD 5.2 Hoger gekwalificeerden inzetten	77
6.9.3. OD 5.3 Nascholing en werkplekieren stimuleren	77
6.9.4. OD 5.4 Het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken ..	77
6.9.5. OD 5.5 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken ..	78
6.9.6. OD 5.6 De rechtspositie in het hoger onderwijs stroomlijnen ..	78

7. Strategische doelstelling 6 – De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken	78
7.1. Tussenkoms van mevrouw An Michiels	79
7.2. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	79
7.3. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	81
7.4. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	82
7.5. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	82
7.6. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	82
7.7. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	83
7.8. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	83
7.9. Antwoorden van de minister	83
7.9.1. OD 6.1 Het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen	83
7.9.2. OD 6.2 Brede scholen realiseren	84
7.9.3. OD 6.3 De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid verstevigen	84
7.9.4. OD 6.4 Scholengemeenschappen versterken	85
7.9.5. OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken	85
7.9.6. OD 6.6 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven	86
7.9.7. OD 6.7 Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen	86
8. Strategische doelstelling 7 – Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden	87
8.1. Tussenkoms van de heer Chokri Mahassine	88
8.2. Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens	88
8.3. Tussenkoms van mevrouw Katleen Helsen	89
8.4. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	90
8.5. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	90
8.6. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	90
8.7. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	91
8.8. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	91
8.9. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	91
8.10. Antwoorden van de minister	91
8.10.1. OD 7.1 De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken	91
8.10.2. OD 7.2 Informatierijke omgevingen ontwikkelen	91
8.10.3. OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen	92
8.10.4. OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen	92
8.10.5. OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht in te zetten waar ze het meest nodig zijn	92
8.10.6. OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren	92
8.10.7. OD 7.8 Financiering van het hoger onderwijs evalueren, bijsturen en verhogen	92

8.10.8. OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken.....	92
8.10.9. OD 7.10 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren.....	93
9. Strategische doelstelling 8 – Investeren in moderne infrastructuur.....	93
9.1. Tussenkoms van mevrouw An Michiels	93
9.2. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	94
9.3. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	94
9.4. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	95
9.5. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	95
9.6. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	95
9.7. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	95
9.8. Antwoorden van de minister.....	96
9.8.1. OD 8.1 Scholen uitbouwen tot uitnodigende en stimulerende werk- en leefomgevingen	96
9.8.2. OD 8.2 Aandacht voor het duurzaam karakter van de schoolinfrastructuur.....	96
Bijlagen: Gegevens overgemaakt door Vlaams minister Pascal Smet	99
Bijlage 1. Aantal inschrijvingen Volwassenenonderwijs na de verhoging van het inschrijvingsgeld	101
Bijlage 2. Taalgewenning kleuters.....	113
Bijlage 3. Evaluatie decreet Leren en Werken	117
Bijlage 4. Leerlingen op internaat.....	121
Bijlage 5. Bodemverontreiniging schoolterreinen	127
Bijlage 6. Eindtermen vreemde talen bso/tso	131

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 tijdens haar vergaderingen van 14, 21 en 28 januari en 4 februari 2010.

Ter afsluiting van de bespreking van de beleidsnota werden – na schriftelijke aankondiging ter zitting – vier met redenen omklede moties ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 202/2 t.e.m. 5).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER PASCAL SMET, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL

De minister geeft voor zijn toelichting lezing van de inleiding en de beleidssamenvatting van de beleidsnota (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 202/1, p. 6-10).

II. BESPREKING

1. Inleiding, beleidssamenvatting, omgevingsanalyse

1.1. Tussenkomst van mevrouw Katleen Martens

Mevrouw *Katleen Martens* vindt dat de onderwijsnota meestal niet vertrekt van een onderwijskundige onderbouw en weinig nieuws biedt. Ze verwijst in die zin naar de commentaar van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), die concrete voorstellen mist. Het lid stelt dat het vooral vage formuleringen zijn en een voortborduren op reeds bestaande zaken, wat vragen doet rijzen bij het waarom van de beleidsnota.

Samen met de Vlor is mevrouw Martens van mening dat de nota de grote onderwijsuitdagingen links laat liggen en een te passief beleid vooropstelt. Ze vreest dan ook voor een botsing met de financiële omstandigheden, die heel anders liggen dan de grote vrijheid die in de vorige legislatuur heerste. In casu de vooropgestelde verbetering van de werkomstandigheden voor leerkrachten, lijkt haar haaks te staan op het aangekondigde terugschroeven van bepaalde maatregelen.

De minister is er vooral in geslaagd de besparingen die bij de begrotingsbespreking aan bod zijn gekomen, te verdoezelen, meent het lid. Er is bij geen enkel strategische doel een financieel kader uitgetekend dat aangeeft hoe scholen de doelstellingen moeten verwezenlijken.

De beleidssamenvatting op pagina 6 heeft het over het feit dat het Vlaamse onderwijs tot de internationale top behoort en dat de minister dat wil vrijwaren, zonder blind te zijn voor de nodige verbeteringen. Mevrouw Martens oppert dat om de kwaliteit van dat onderwijs te bewaren, vóór alles een grondige analyse nodig is van de factoren die daartoe bijdragen. Die onderliggende factoren zijn volgens haar samen te brengen onder de noemer van de onderwijsvrijheid. Het devies luidt daarbij diversiteit tussen de scholen, maar homogeniteit binnen de scholen. Ze stelt dat dit correcte inzicht al te vaak wordt tenietgedaan door de politiek ‘correcte’ visie op het onderwijs die bestaande structuren te gemakkelijk van tafel veegt.

Autonomie voor de netten, maar ook voor de scholen zelf, is fundamenteel voor het onderwijs, vindt het lid. Die specificiteit van aso (algemeen secundair onderwijs), tso (technisch secundair onderwijs), bso (beroepssecundair onderwijs) enzovoort moet duidelijk worden benoemd en omschreven, om stelling te nemen tegen de idee dat de ene richting meer- of minderwaardig zou zijn aan een andere. Elke geleding van het onderwijs moet de lat zo hoog mogelijk leggen en de leerlingen zo optimaal mogelijk ondersteunen. Dat is voor het lid de grootste uitdaging, en dan kan de specialisatie van een school de leerling ook ten goede komen, stelt ze.

Zal de minister de reeds lang beloofde en broodnodige rust in het onderwijs brengen? Hij schrijft in de tweede alinea van de beleidssamenvatting van de beleidsnota immers dat in het beleidsdomein Onderwijs niets gerealiseerd wordt als het zich steeds in woelig water bevindt.

Onderwijs gaat om opvoeding en opleiding, leest mevrouw Martens in de vierde alinea. Ze vindt echter verder nog weinig over opleiding terug. De minister stelt dat scholen als middel worden beschouwd om zieltjes te vormen voor het samenlevingsmodel van de toekomst.

Bij de inleiding gaat het onder meer over de ongekwalificeerde uitstroom, die ongezonder groot is. Het lid is het daarmee eens, maar ze vraagt naar de oorzaak daarvan. Heeft het onderwijs dan nog niet alles gedaan wat binnen zijn opgave en mogelijkheden ligt? Het lid verwijst tevens naar het PISA-rapport van 2003 (Programme for International Student Assessment van de OESO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling), dat ook de cultureel bepaalde onwil van leerlingen aanwijst als oorzaak en stelt dat die niet geremedieerd wordt. De minister gaat ervan uit dat dit meer dan in andere landen te wijten is aan de thuissituatie, met enerzijds degenen die thuis Nederlands spreken en aan de andere kant degenen die een andere taal spreken. De ouders worden dus als schuldigen aangewezen, maar de minister opteert voor een aanpak van de kinderen zelf.

Het lid heeft toch een lichte daling opgemerkt in de ongekwalificeerde uitstroom. Het kan volgens haar zinvol zijn na te gaan wie er precies ongekwalificeerd uitstroomt en of bij die doelgroepen een daling merkbaar is. Zo niet, moet een debat volgen om uit te maken of het nog wel kan telkens weer extra middelen in te zetten voor bepaalde doelgroepen. Het lijkt haar fractie beter een evaluatie uit te voeren van het nut en de effectiviteit van de ingebrachte extra middelen en maatregelen.

De ondersteuning van sterke leerlingen waarvan sprake, stemt mevrouw Martens tevreden, al had de minister moeten stellen dat deze het niet meer zo heel goed doen in plaats van dat ze het niet goed doen ‘tout court’.

De omgevingsanalyse begint met een ‘evidence-based policy’ en daarnaar is het lid echt benieuwd, omdat minister Vandenbroucke, zijn voorganger, welgeteld één keer een poging ondernam om het beleid met cijfers te onderbouwen, namelijk bij het Financieringsdecreet.

Inzake demografische ontwikkelingen is de minister er bij de schoolresultaten als de pin-ken bij om het verschil tussen autochtone en allochtone leerlingen aan te stippen, maar bij de geboortecijfers doet hij dat niet, hoewel bij de allochtone bevolking duidelijk een veel hoger geboortecijfer het algemene geboortecijfer doet stijgen, terwijl er veel minder autochtone kinderen worden geboren.

Bij het aspect van het jonge leerkrachtenkorps merkt mevrouw Martens op dat heel wat jonge leerkrachten vaak al snel uit het onderwijs stappen. Binnen de eerste vijf jaar zal meer dan tien percent van het lerarenkorps pensioengerechtigd zijn. Mevrouw Martens vindt het ongepast te hopen dat de economische crisis de instroom en het leerkrachtenkorps gunstig zal beïnvloeden.

Onder de titel Onderwijs en Arbeidsmarkt vindt het lid het aandachtspunt competentieontwikkeling terug. Competenties kunnen minder rechtstreeks gepeild en getest worden en dat betekent minder snel zakken voor de leerling. De minister stelt dat dit het geluk van de leerlingen alleen maar ten goede kan komen. Mevrouw Martens oppert dat het competentiedenken zoals dat in het onderwijs is ingevoerd niet altijd zijn doel bereikte. Het werd geruisloos afgevoerd en er werden nieuwe eindtermen opgesteld. Toch wordt de methode door Europa opnieuw opgedrongen, stelt het lid.

In het kader van de toenemende scholingsgraad verklaart de minister dat 45 percent van de jongeren een diploma hoger onderwijs moet behalen. Louter op basis van het IQ, is dat maar haalbaar voor maximum 30 percent van de leerlingen. Dat impliceert volgens mevrouw Martens onmiskenbaar dat het niveau naar beneden moet worden gehaald om die doelstelling te halen. Het lid vreest tevens dat om toch het verschil te maken tussen al die masters, mensen aan de lopende band zullen doctoreren. Op luttele decennia zullen er dan evenveel doctors rondlopen, als enige tijd geleden licentiaten, meent ze.

Mevrouw Martens begrijpt niet goed wat er zo fout is aan het Mattheüseffect dat de minister aanhaalt in het kader van het levenslang leren. Het lijkt haar een logisch gevolg van het gevoerde beleid waarbij de minister iedereen licentiaat wil maken. Die mensen zoeken via specialisatie dan een uitweg om zich alsnog te onderscheiden, stelt ze. De basisfilosofie van levenslang leren luidt dat men voor elke verworven vaardigheid ook een zekere erkenning moet krijgen. Het lid vindt echter dat de sleutel in dat verband veeleer een vorm van zelfrespect en motivatie moet zijn.

Bij de culturele en maatschappelijke doelstellingen onder het laatste luik van de omgevingsanalyse leest mevrouw Martens dat het onderwijs er nog steeds niet in slaagt de effecten van de sociale achtergronden van jongeren weg te werken. In vele gevallen worden ze nog versterkt, stelt de nota. Het lid is ervan overtuigd dat het onderwijs dat nooit zal kunnen.

1.2. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* en haar fractie stellen vast dat de beleidsnota het regeerakkoord grotendeels overneemt, wat de goedkeuring wegdraagt. Gezien de beslissing om op vrij korte termijn beleidsnota's op te stellen, kan het lid accepteren dat er nog niet echt veel concreets is opgenomen. Veel hangt volgens haar ook af van doelstellingen die met andere partners moeten worden waargemaakt en het is vaak nog wachten op evaluaties, op debatten. Ze verwacht in een volgende beleidsbrief wel al een meer concrete uitwerking van accenten die de minister wil leggen.

Inzake talentontwikkeling en gelijke onderwijskansen wil ook CD&V dezelfde accenten leggen. De titel nodigt uit om samen grenzen te verleggen voor elk talent. De minister wil ook werk maken van een participatief beleid, wat mevrouw Helsen alleen maar toejuicht. Het integrale middenveld moet daarin een plaats krijgen, beaamt ze.

Ook de focus op aanwezige talenten die kansen moeten krijgen op volledige ontplooiing, ondersteunt CD&V volledig. Mevrouw Helsen waarschuwt echter dat soms verhoopt talent niet aanwezig is en dat grenzen oneindig trachten te verleggen in dat verband geen optie is. Dat houdt meteen in dat er respect voor elk individu op zich moet zijn.

De belangrijkste vraag voor mevrouw Helsen blijft of er voldoende financiële middelen beschikbaar zullen zijn om de nobele doelstellingen van de beleidsnota ook te verwezenlijken. Heeft men zicht op de algemene kost van de nota en wat als er niet voldoende financiële ruimte is? Welke prioriteiten legt de minister dan? Ze refereert aan de aanzetten die in de vorige legislatuur zijn gegeven en die heel wat middelen zullen vergen om kans op slagen te hebben, zoals in het dossier Leerzorg. Daarbij was sprake van een stijging van de middelen met tien percent. Hetzelfde geldt voor de hervorming van het secundair onderwijs en de extra input in het kleuteronderwijs om optimale ontwikkelingskansen te garanderen.

Op basis van de beleidsnota is het niet altijd duidelijk of en in welke mate het regelgevende kader zou moeten worden aangepast. Iets stimuleren betekent niet altijd dat er decretale aanpassingen moeten gebeuren, stelt het lid, maar het is nog niet bekend hoe de minister

het beleid verder concreet wil invullen. Dan pas zal men weten waarvoor al dan niet een nieuw decreet nodig is, stelt mevrouw Helsen, zo ook voor de positie van de leerkracht, wat voor de minister een belangrijk aandachtspunt blijkt. Zo snel mogelijk duidelijkheid is voor haar de boodschap.

Mevrouw Helsen vindt een aantal initiatieven vrij gefragmenteerd terug. Ze vindt het positief dat met projecten wordt gestart om nieuwe toepassingen op het werkterrein te testen vooraleer tot een wijziging van regelgeving over te gaan. Op zeker ogenblik moeten echter de juiste conclusies worden getrokken uit al die projecten en proeftuinen en moet uitgemakt worden of ze al dan niet worden veralgemeend. Daar is het intussen tijd voor, stelt het lid. Bovendien waarschuwt ze dat voor nieuwe opzetten in die zin, vooraf duidelijk moet zijn hoe en met welk doel ze worden uitgewerkt. Conclusies moeten op een bepaald punt zonder meer worden getrokken in functie van een beter beleid.

In de scholen zelf is een projectmatige werkwijze waarbij de overheid telkens de projecten openstelt, een administratieve last, weet het lid. De scholen moeten telkens opnieuw projecten uitschrijven en indienen terwijl er grote onzekerheid heerst over de al dan niet blijvende inschakeling van personeel.

Minister Smet gaat ervan uit dat beleid op kwantitatief en kwalitatief wetenschappelijk onderzoek moet steunen. Daarmee is CD&V het eens. Wel rijst de vraag of het niet nodig is na te gaan of een bepaald systeem effectief werkt om de vooropgestelde doelstellingen te halen veeleer dan scholen te toetsen op het implementeren van vernieuwing. Ook de Vlor vraagt uitdrukkelijk om een terughoudende overheid en om een debat ter zake, oppert het lid. Is de minister bereid aan die verzoeken tegemoet te komen?

Vlaanderen is geen homogeen landschap. Een school in Brussel heeft andere contextfactoren dan een dorpsschool. Demografische omstandigheden die specifiek zijn voor een bepaalde regio vragen om specifieke maatregelen, stelt het lid. Ze erkent dat onder meer de financiering op basis van leerlingkenmerken al een stap in die zin was. Het debat moet volgens mevrouw Helsen toegespitst worden op regionale verschillen en de enveloppe van de CLB's (centrum voor leerlingenbegeleiding) moet herbekeken worden. Ze stelt dat er in de voorbije jaren heel wat herzieningen zijn gebeurd inzake GOK-leerlingen (gelijke onderwijskansen) die aan het CLB voorbij zijn gegaan. Het gaat in dat verband om een gesloten enveloppe, stelt ze, en daardoor stijgt het aantal leerlingen per omkaderingsgewicht. Er is een achteruitgang merkbaar bij de centra die niet in overeenstemming te brengen is met het aantal GOK-leerlingen dat die centra begeleiden. Mevrouw Helsen meent dat zich bij de demografische groei allicht een gelijkaardig fenomeen voordoet. CD&V merkt dat voor scholen wel rekening wordt gehouden met contextverschillen, maar dat de CLB's daar niet altijd mee worden in opgenomen. Het beleid wordt vooral gericht op scholen en bekeken vanuit het oogpunt van de school, maar andere instanties die binnen hetzelfde kader moeten opereren worden daarbij niet in acht genomen. De beleidsnota legt onder meer een aantal doelstellingen vast inzake leerplichtonderwijs, terwijl die ook zinvol kunnen zijn voor het volwassenenonderwijs of het hoger onderwijs. CD&V vraagt om voor alle doelstellingen na te gaan of ze ook kunnen gelden voor andere niveaus en of ze kunnen worden doorgetrokken.

1.3. Tussenkomst van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* bevestigt dat ook Onderwijs door de vele besparingen in een heikele situatie is terechtgekomen. Een degelijk onderwijsbeleid vergt veel middelen, stelt ze. Meteen vraagt ze zich dan net als de vorige spreekster af welke prioriteiten de minister zou aanhouden, mocht blijken dat niet alle doelstellingen haalbaar zijn. Dat is niet in de beleidsnota terug te vinden.

Wel leest ze welke de grote maatschappelijke noden zijn. De beleidsnota reikt in die zin een aantal goede manieren aan om het onderwijsbeleid vorm te geven, stelt ze. Voorts ligt de nota in de lijn van de beleidsvisie van de vorige minister. De aandacht voor de meertaligheid van de leerkrachten en hun centrale rol wordt eveneens als positief ervaren.

Het feit dat er sprake is van talrijke evaluaties op verschillende momenten, klinkt goed voor Open Vld, in zoverre het geen instrument wordt om vernieuwingen en investeringen te fnuiken.

Wat mevrouw De Knop alvast mist, is de conclusie bij een aantal belangrijke projecten, zoals de Brede School, de proeftuinen. Het lid ziet de conclusies van de evaluaties niet in de nota verwerkt. Dat betreurt ze.

Open Vld is sceptisch omdat de eerste begroting als veruitwendiging van de beleidsnota niet veel goeds voorspelt en de nobele doelstellingen van de nota tegenspreekt. Dat doet vrezen voor een lege doos, stelt mevrouw De Knop, waarbij de verwachtingen niet worden ingelost. De beleidsnota is hoe dan ook te vaag.

Ook een duidelijk financieel kader voor de uitwerking van de strategische en operationele doelstellingen ontbreekt, stelt het lid. De besparingen maken dat een aantal belangrijke onderwijshervormingen worden uitgesteld. Met welke middelen denkt de minister de hervorming van het secundair onderwijs te financieren? Hoe moet de uitrol van Leerzorg gebeuren? Wat met de financiering van de leerlingenbegeleiding, van de operationalisering van het hoger beroepsonderwijs?

Mevrouw De Knop heeft tevens een aantal tegenstrijdigheden ontdekt tussen het programmadecreet en de beleidsnota. Dat werd uitvoerig besproken in het kader van de begrotingsbesprekingen en het lid gaat er dan ook niet dieper meer op in. De visie van de Vlor ondersteunt veelal de mening van Open Vld. Het lid hoopt dat de minister bepaalde adviezen echt meeneemt in de uitvoering van zijn beleid.

Net als de Vlor vindt ook Open Vld dat alle maatschappelijke partners in de dialoog betrokken moeten worden. Het debat mag zich niet beperken tot de problemen van de centrumsteden. De Vlor wijst erop dat een aantal belangrijke medespelers niet vermeld zijn, van leerlingen tot sociale partners. Mevrouw De Knop stelt dat het hele middenveld zijn plaats moet krijgen in de ontwikkeling van een toekomstig onderwijsbeleid. Open Vld mist, net als de Vlor, transparantie over de sturingsmechanismen van de overheid die ervoor moeten zorgen dat de strategische en operationele doelstellingen gerealiseerd worden.

De rol van de pedagogische begeleidingsdiensten in de onderwijshernieuwingen moet optimaal benut worden en het blijkt niet duidelijk waar de overheid decretaal dan wel stimulerend wil optreden. Om van verankering te kunnen spreken, lijkt dat mevrouw De Knop cruciaal.

De besparingen die de minister doorvoert, baren Open Vld zorgen en zijn in tegenstrijd met de klemtoon die is gelegd op het belang van het lerarenkorps en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Daarbij denkt mevrouw De Knop onder meer aan het intrekken van de beloofde Brusselpremie en de besparing op de naschoolse middelen. Open Vld kijkt uit naar welke maatregelen de minister alsnog zal aanvoeren om het beroep van leerkracht aantrekkelijk te houden.

Er worden heel wat evaluaties aangekondigd, maar dan weer niet voor de proeftuinen, de CLB's, en het flankerend onderwijsbeleid.

De beleidsnota schetst het toekomstig onderwijsbeleid aan de hand van een omgevingsanalyse, wat mevrouw De Knop positief vindt. Het had echter voor Open Vld nog meer moeten leiden tot een geïntegreerd beleid tussen onderwijsniveaus en sectoren.

De Vlor stelde vervolgens een incoherentie en onvolkomenheden vast tussen de omgevingsanalyse en de strategische en operationele doeleinden.

In eerste instantie leest het lid dat de demografische ontwikkeling een nieuwe aanpak vereist. Ze beaamt dat de toenemende instroom in het onderwijs ook problemen meebrengt. Er is een nood aan capaciteitsuitbreiding en de daaraan gekoppelde financiële middelen. Kan de minister Open Vld geruststellen in dat verband?

Ook de demografische veranderingen in de leerlingenpopulatie zelf, impliceren meteen ook een grote uitdaging. Minister Smet poneert dat hij een actief en expliciet talenbeleid wil voeren. Open Vld erkent dat dit een nobel doel is, maar heeft vragen bij de taaltoets om een beeld te kunnen vormen van het beheersingsniveau van het Nederlands. Door de toets op twee momenten in de schoolloopbaan te houden, zou snel en krachtig ingrijpen bij leerlingen met een te zwak niveau mogelijk moeten maken. Het doel van het concept blijft voor Open Vld vooralsnog een raadsel. Het mag vooral geen instrument op zichzelf worden en zeker geen uitsluitingscriterium. Ook over enige remediëring is geen duidelijkheid. Mevrouw De Knop refereert in dit verband aan de waarschuwing van de Vlor die stelt dat elke toets moet worden geïnterpreteerd naargelang van de context en vanuit de ontwikkeling van het kind zelf. Het mag geen aanleiding geven tot standaardbeslissingen. Open Vld vreest dat het net wel daartoe aanleiding zal geven.

Het verheugt mevrouw De Knop dat de pedagogische ondersteuning voor Nederlandstalige scholen in de Brusselse Rand de nodige ondersteuning krijgt in de beleidsnota. Het gebrek aan aandacht in het beleid voor de aanwezigheid van anderstaligen in heel het gebied Halle-Vilvoorde baart het lid echter zorgen. Hoewel op papier de nadruk wordt gelegd op bijkomende investeringen ter zake, blijkt in de praktijk dat er slechts in een beperkt aantal gemeenten in de Rand werkelijk een beleid in die zin wordt gevoerd.

Bij de toenemende instroom in het Nederlandstalig onderwijs rijzen nog vragen, stelt het lid. Wat is de minister van plan met betrekking tot de sterkst toenemende leerlingenpopulatie in Brussel? In de media en ook in de commissie heeft hij herhaaldelijk de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in vraag gesteld. Mevrouw De Knop oppert dat alleen om hetzelfde aandeel leerlingen op te vangen, al 3000 extra plaatsen nodig zijn. Meer wordt ook niet gevraagd, meent mevrouw De Knop. Kan de minister de nodige middelen daarvoor voorbehouden? Als dat niet het geval is, zal uitwijking naar de Rand een feit zijn, stelt het lid, en dan moet het probleem alsnog daar worden opgevangen.

In een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt kan onderwijs een cruciale rol spelen, meent mevrouw De Knop. Open Vld betreurt dat de bevoegdheden Onderwijs en Werk zijn opgesplitst voor de lopende legislatuur.

De scholingsgraad is overal fel gestegen, stelt het lid. Dat is positief, vindt ze, en zeker ook naar de zin van de arbeidsmarkt. Toch leert de omgevingsanalyse dat jaarlijks nog 10.000 jongeren ongekwalificeerd uitstromen. Tegelijk wordt dat genuanceerd, met de stelling dat het terugdringen van dat aantal slechts een geringe impact zou hebben op het totaal aantal kortgeschoolden, zo'n 1,2 miljoen. Open Vld is van mening dat zelfs die luttele 10.000 jongeren zeer relevant zijn, omdat het vogels voor de kat zijn. De relatief kleine groep moet maatschappelijk gezien een bijzonder te omkaderen doelgroep vormen. Ze komen terecht in minder aantrekkelijke jobs met lagere verloning, een lagere arbeidstevredenheid en een groter risico op werkloosheid, stelt het lid. Dat kan volgens haar voorkomen worden door ze al in de schoolloopbaan te identificeren en ze naar een kwalificatie te leiden.

Het Steunpunt Studie en Schoolloopbanen wijst op de evolutie van schoolverlaters zonder kwalificatie van twaalf naar bijna vijftien percent in 2006. Open Vld vindt in de aanpak de detectie van hiaten in het aanbod cruciaal, alsook de studiekeuze in het secundair onderwijs. Onderzoek naar de redenen voor het afhaken zou eveneens welkom zijn, stelt mevrouw De Knop. Kan het stelsel voor alternerend leren en werken een oplossing bieden? De beleidsnota biedt te weinig materiaal voor antwoorden, stelt het lid.

Ook jammer vindt Open Vld dat er geen sprake is van een evaluatie van het nieuwe decreet Leren en Werken. Wat zal de minister voorstellen bij de maatregelen die door zijn voorganger zijn ingevoerd of gepland, maar minder nodig of dringend blijken? Zo denkt mevrouw De Knop aan de bedrijfsstages, de invoering van het hoger beroepsonderwijs en de implementatie ervan, de hervorming van het secundair onderwijs.

De beleidsnota verwijst voor het lid ook minimaal naar de vertaling van de competentie-agenda en de sectorconvenants om de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken. Ze hoort de minister wel een protocol met de minister voor Werk en Vorming aankondigen, maar ziet weinig eigen concrete initiatieven om de overgang naar de arbeidsmarkt te vereenvoudigen. Ook aan de uitbouw van de Vlaamse kwalificatiestructuur werd nog geen concrete timing gekoppeld, stelt mevrouw De Knop, noch een actieplan vooropgesteld. Er is alleen gezegd dat er uitvoering zal worden gegeven aan een globaal communicatieplan waarvan de inhoud alsnog een mysterie is, oppert het lid. Open Vld hecht groot belang aan die kwalificatiestructuur.

De partij is hoopvol bij de plannen van de minister om het Levenslang Leren uit te breiden en de kwaliteit ervan te verzekeren onder meer door de RTC's (regionaal technologisch centrum) erbij te betrekken. Ook de plannen voor samenwerkingsverbanden tussen de VDAB en de scholen ziet Open Vld positief tegemoet.

De omgevingsanalyse vermeldt ook een mismatch tussen vraag en aanbod, wat te maken heeft met de onvoldoende instroom in bso en tso. Open Vld grijpt dat punt aan om aan te dringen op de hervorming van het secundair onderwijs en wijst op het belang van studiekeuzebegeleiding. De uitlatingen van de minister in de zin van een voorbereiding van de hervorming maar geen uitvoering, doet mevrouw De Knop fronsen. Kan de minister toch meer concrete stappen zetten in dat verband?

Bij de culturele en maatschappelijke ontwikkelingen is duidelijk dat de succesfactor bij het begin van de schoolloopbaan wordt bepaald, stelt het lid. Allochtonen en jongeren uit achtergestelde milieus lopen al achterstand op vanaf het basisonderwijs, wat voor Open Vld aangeeft dat kleuter- en basisonderwijs meer middelen nodig hebben om ook die problemen bij de wortel aan te pakken. Ook die engagementen mist mevrouw De Knop in de beleidsnota.

Vijftien tot achttien percent van de bevolking heeft het laagste niveau van geletterdheid. Het lid vermoedt dat er zodoende een grote inzet nodig zal zijn om dat percentage tot de drie percent uit het Pact 2020 terug te brengen. Mevrouw De Knop verklaart met het oog daarop akkoord te gaan met de opmerkingen inzake inspanningen in het volwassenenonderwijs en de basiseducatie.

De minister heeft volgens Open Vld een punt waar hij zegt dat het consumentisme en de juridisering van het onderwijs een grote uitdaging vormen. Ook daar biedt de beleidsnota geen antwoorden.

De Vlor merkte nog een aantal hiaten op, zowel in de omgevingsanalyse als in de operationele doelstellingen. Dat gaat over het verhogen van het welbevinden van leerlingen, over het afstemmen van het onderwijsbeleid op regionale omstandigheden, over de discrepantie tussen wat het regeerakkoord en de beleidsnota zeggen in verband met de voorstellen voor

het Brusselse onderwijs en dat in de Rand. Mevrouw De Knop verwijst vervolgens nog naar de capaciteitsproblemen, naar de tweekilometerregel in de programmatie, naar de kleuterparticipatie, naar de samenwerking met Kind en Gezin en ONE (Office de la Naissance et de l'Enfance), naar de rol van het VBB (Voorrangsbereid Brussel).

Er lijkt evenmin een oplossing voorhanden voor de gebrekkige administratieve omkadering van het basisonderwijs. Mevrouw De Knop merkt op dat niet alleen de Vlor, maar ook de mensen van het basisonderwijs zelf dat hebben opgemerkt. Ze mist een allesomvattende visie voor het levenslang en levensbreed leren, en ook de uitbouw van het tweedekansonderwijs blijft uit, ondanks de grote relevantie daarvan in de gegeven maatschappelijk context, stelt het lid. Met het oog op de ongekwalificeerde uitstroom, op armoedebestrijding, op het gelijkekansenbeleid en de inburgering, staat de rol van CVO's (centrum voor volwassenenonderwijs) en basiseducatie centraal. Dat vraagt om een gerichte aanpak inzake gelijke kansen en emancipatiebeleid, stelt het lid.

Aan de uitdagingen van het hoger onderwijs wordt volgens mevrouw De Knop te weinig aandacht besteed. De wijziging van het DNA van de economie waarover de regering het heeft, moet volgens haar beginnen in het hoger onderwijs. De beleidsnota schiet in dat opzicht tekort. Ook inzake het buitengewoon onderwijs is er veel te weinig afstemming met het secundair onderwijs. De valorisering ervan blijft in het ongewisse, besluit mevrouw De Knop.

Tot slot herhaalt ze dat ze de competentieagenda amper vertaald ziet inzake afstemming onderwijs en arbeidsmarkt.

1.4. Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* heeft begrepen dat de minister de ambitie koestert om in onderling overleg tussen overheid, onderwijsnetten en vakorganisaties de grenzen te verleggen voor elk talent en dat via de acht strategische en de 62 operationele doelstellingen van de beleidsnota, die zij allesbehalve passief vindt.

Kern van het beleid is kansen op groei te bieden aan elk talent. De vier fenomenen die de minister aanhaalde, gaan terug op armoede en uitsluiting, weet mevrouw Pehlivan. Er moet onder meer op toegezien dat er minder ongekwalificeerde uitstroom is, de zwakkere leerlingen moeten opgetild worden, de sociale erfelijkheid van lage scholing moet doorbroken worden. Haar ervaring met onderwijs aan kinderen uit kansarme gezinnen leerde het lid dat gelijke kansen in het onderwijs een werk van lange adem is, dat een arbeidsintensieve inzet van leerkrachten vraagt, vooral dan in kleuter- en basisonderwijs.

De conclusies en aanbevelingen bij de Vlaamse integratiekaart, een publicatie van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, wijzen uit dat er nog een gigantische kloof blijft gapen tussen prestaties van kinderen uit kansarme en kinderen uit niet-kansarme gezinnen, ondanks de democratisering van het onderwijs en het gevoerde gelijkekansenbeleid. Hetzelfde geldt voor allochtone en autochtone leerlingen, stelt het lid. Ze koppelt daaraan het feit dat er nog een lange weg te gaan is.

Vlaanderen zou tegen 2020 gemakkelijk de Europese post-2010 doelstelling halen volgens de minister. Dat impliceert een hoger diploma voor meer dan 45 percent van de jongvolwassenen. De Gentse universiteit telt minder dan 2 percent studenten van allochtone afkomst weet mevrouw Pehlivan te melden. Die 45 percent halen, lijkt voor die groep studenten zodoende onhaalbaar zonder nog meer in te perken, stelt het lid. Dat heeft veel te maken met de dramatische instroom, doorstroom en uitstroom van de allochtone leerlingen, meent het lid. Anno 2010 is de kloof nog zeer groot, besluit mevrouw Pehlivan. Hoe denkt de minister die te dichten? Ziet hij heil in metingen, in resultaatverbintenissen met kleuter-, basis- en middelbaar onderwijs? Welke vorm van evaluaties wil de minister

hanteren? Beseft de minister hoe hij jaarlijks de vooropgestelde percentages zal moeten halen om de kloof te dichten?

In de omgevingsanalyse is er voor mevrouw Pehlivan terecht ook aandacht voor de aanhoudende emigratie. Vlaanderen is volgens haar een migratieregio geworden in een opengegooid wereld. Volwassen anderstaligen worden aangemoedigd om NT2-cursussen (Nederlands als tweede taal) te volgen. Onderwijs wordt op alle leerniveaus meer en meer met die meertaligheid geconfronteerd, meent ze nog. Op het aspect meertaligheid vestigt het lid extra de aandacht. Anderstalige kinderen en jongeren moeten perfect Nederlands kunnen en kennen, stelt ze, maar het kan niet ontkend worden dat ze een andere cultuur en taal in de klaslokalen binnenbrengen. Kan de minister dat gegeven niet omzetten in een strategische doelstelling om daarmee op een positieve manier om te gaan? De meerwaarde van een anderstalige moet daarin opgenomen worden in het belang van de slaagkansen van die groep.

Mevrouw Pehlivan begrijpt dat het onderwijs in een hogere versnelling moet schakelen, maar ze oppert dat, ondanks de hoge scores van het Vlaamse onderwijs in diverse studies en de inspanningen in de vorige legislatuur, de kloof niet gedicht raakt. De confrontatie met de budgettaire implicaties en besparingsmaatregelen beletten niet dat er juiste keuzes moeten worden gemaakt. Die keuzes hebben bepaalde groepen leerlingen meer nodig. Het lid wil graag een algemeen overzicht van hoe de budgetten worden besteed.

Besparingen zijn nodig, zo weten ook de Vlor en andere belangrijke onderwijspartners, stelt het lid. Toch verwachten ze tegelijk dat in de tweede helft van de legislatuur, als de economie aantrekt, het beleid weer voluit kan gaan en meer zal kunnen verwezenlijken dan wat in de eerste twee jaren mogelijk zal zijn.

Mevrouw Pehlivan denkt dat met brede betrokkenheid van de vermelde partners de basis kan worden gelegd voor de uitvoering van de vele strategische en operationele doelstellingen uit de beleidsnota. Het lid gelooft ten stelligste dat alles goed komt, ondanks de besparingen. De fractie steunt het beleid volkomen.

1.5. Tussenkomst van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* haalt alleen een aantal algemene opmerkingen aan. De uitgangsgedachte van de beleidsnota – gelijke onderwijskansen en de ontwikkeling van alle competenties voor alle lerenden – moet tegelijk ook de uitgangsvisie vormen van het onderwijsbeleid. De beleidsnota geeft voldoende krediet om ermee aan de slag gaan, stelt ze.

De omgevingsanalyse is onderverdeeld in demografische ontwikkeling, onderwijs- en arbeidsmarkt, cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen. Ze geven volgens mevrouw Celis perfect de onderwijsomgeving weer. In het onderwijs staan in 2010 is een ander verhaal dan dat in 1970 en eerder was. De mentaliteit van leerkrachten, de noden en de verwachtingen van leerkrachten, ouders en studenten zijn anders, stelt het lid. Het lijkt haar dan ook niet vanzelfsprekend om met een nota te werken waarvan geen millimeter kan worden afgeweken. Ook zij verwacht derhalve veel van de begeleidende beleidsbrief om concrete verwezenlijking te zien.

Ze sterke punten in de beleidsnota vindt het lid dat er voluit wordt ingezet op Nederlands als moedertaal en tweede taal om open, veelzijdige en sterke Vlamingen te vormen zowel onder de autochtone als onder de allochtone bevolking. Dat is ook volgens mevrouw Celis het middel bij uitstek om in de maatschappij te participeren. Het inzetten op en versterken van de Nederlandse taal als middel bij uitstek tot participatie en het levenslang leren stimuleren met het oog op de Vlaamse kennismaatschappij, zijn voor het lid eveneens positieve keuzes. Ze herhaalt dat kennis de belangrijkste grondstof van Vlaanderen is.

Voorts ziet ze dat het dreigende lerarentekort, door de vergrijzing en de vroegtijdige uitstroom van jonge leerkrachten, zal worden aangepakt. Ook mevrouw Celis dringt aan op een oplossing voor de hervormingen binnen het secundair onderwijs. De beleidsnota bespreekt ook het stimuleren van studentenmobiliteit en vraagt expliciet aandacht voor zorg en gelijke kansen voor alle leerlingen, en niet louter voor dove of autistische leerlingen, maar net zo goed de sterkere leerlingen die meer uitdaging nodig hebben. Over de duurzame uitbreiding en verbetering van de schoolinfrastructuur is volgens het lid nog niet het laatste woord gezegd, maar het zijn allemaal voorbeelden die aangeven hoe waardevol de beleidsnota is als basis.

Punten die verdere opvolging vereisen of beter kunnen, zijn onder meer de Brusselpremie en algemeen de ondersteuning van leerkrachten in Brussel en centrumsteden, het mentor-schap en het steunpunt GOK met inbegrip van het centrum voor Taal en Onderwijs. Mevrouw Celis is ervan overtuigd dat de minister een aantal van die aspecten zal meenemen in de bredere discussie over het loopbaanpact met de leerkracht. De items komen dus terug.

Algemeen besluit mevrouw Celis dat de beleidsnota een waardevol document is met voldoende uitgetekende beleidslijnen om met alle betrokkenen binnen Onderwijs, samen school te maken. De vragen naar financiële ruimte en de prioriteiten blijven bestaan en het lid hoopt van de minister duidelijkheid ter zake te krijgen.

1.6. Tussenkomst van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* ziet in tegenstelling tot een aantal andere leden wel degelijk een teneurverschil met wat in het regeerakkoord is opgenomen en ten opzichte van het beleid van de vorige minister van Onderwijs. Ze vindt dat een goede zaak. De visie van het regeerakkoord op onderwijs vloeit voort uit de principes van ViA (Vlaanderen in Actie) en is sterk arbeidsmarktgericht. De economische finaliteit overheerst daarbij maar het lid beseft tegelijk ook dat goed onderwijs wel een basisvoorwaarde is voor een economisch herstel. Onderwijs heeft in dat verband zeker een rol te spelen volgens mevrouw Meuleman, maar hoeft niet per se een economische finaliteit te hebben. Het regeerakkoord ziet de Brede School in het kader van netwerkonderwijs als een instrument in het beter combineren van gezin en arbeid, een oplossing voor het opvangprobleem, een middel om over de muur van het bedrijfsleven te gluren, om ervoor te zorgen dat een school ingebed is in het economisch-sociaal weefsel enzovoort. In de beleidsnota staan de zorgdimensie en gelijke kansen veel meer centraal en dat verheugt haar. Voor de schoolloopbaanbegeleiding doet zich hetzelfde fenomeen voor en mevrouw Meuleman hoopt van harte dat de praktijk zal uitwijzen dat de minister de zorgkoers aanhoudt.

De beleidsnota wil van leerlingen veelzijdige persoonlijkheden maken. Niet wat ze leren, maar wel wie ze leren te zijn, is belangrijk. Dat lijkt mevrouw Meuleman een positief uitgangspunt, met actief burgerschap, educatie voor duurzame ontwikkeling, kunst, cultuur en sport als duidelijke klemtonen. De niet-consumptiegerichte benadering van het onderwijs is voor haar belangrijk, net als het opvoeden tot kritische burgers, het blijvend motiveren en het stimuleren van succeservaringen. Het onmiddellijk klaarstomen voor de arbeidsmarkt levert volgens het lid uiteindelijk niets op, terwijl de weg waarvoor gekozen wordt allicht wel tot meer gekwalificeerde leerlingen zal leiden. Dat steunt mevrouw Meuleman.

Toch heeft het lid nog aardig wat bedenkingen bij de geloofwaardigheid van de beleidsnota, met de begrotingsronde en het programmadecreet nog in het achterhoofd. Ook zij leest de positieve opvatting van de minister over de leerkracht als sleutelfiguur die moet gestimuleerd worden, onder meer via het werkplekleren, de nascholing enzovoort.

In de begroting maakt de minister de bocht naar de andere kant, herinnert mevrouw Meuleman. De hamvraag voor haar is wat zijn prioriteiten zullen zijn, gezien de pertinente onuitvoerbaarheid van de voorliggende beleidsnota binnen de lopende legislatuur. Zo is voor de Vlor, de armoedeverenigingen en nog anderen de automatische toekenning van de studietoelagen bijzonder belangrijk, maar dat krijgt in de timing alvast geen absolute prioriteit. De administratie meldt dat de uitvoering van dat punt een niet te onderschatten opdracht wordt, die bovendien aardig wat middelen opsloopt. Een budgettair kader ontbreekt voor vele aspecten volkomen, merkte ook mevrouw Meuleman op, wat doet vrezen voor de realisatie.

De Vlor wijst in zijn opmerkingen op de rol van de overheid en vraagt om transparantie over de sturingsmechanismen voor de uitvoering van de doelstellingen. In zijn memorandum pleit de raad voor een terughoudende rol van de overheid, in het licht van de onderwijsvrijheid, de pedagogische vrijheid en de verantwoordingsplicht ten aanzien van de overheid die zwaar valt. Mevrouw Meuleman kan zich daar deels wel in vinden.

Naar aanleiding van een discussie in de plenaire vergadering op 6 januari 2010 met betrekking tot het inschrijvingsbeleid in Brussel bleek er een groot verschil tussen de visie van het lid zelf en de meerderheid, maar ook tussen de meerderheidspartijen onderling, stelt mevrouw Meuleman. Ze voelde aan dat CD&V opteert voor een grotere autonomie bij de scholen en de directies, terwijl sp.a wel een centraal inschrijvingssysteem steunt en vindt dat de overheid sturend moet optreden om een optimale sociale mix te bekomen met het oog op gelijke onderwijskansen. Ook mevrouw Meuleman steunt volmondig die laatste optie. Ze meent dat het debat over de sturende rol van de overheid, inzake inschrijvingsbeleid, maar ook voor de eindtermen, in elk geval nog moet worden gevoerd.

1.7. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer

De heer Jos De Meyer wijst erop dat beleidsnota's niet op zichzelf staan, maar binnen een ruimer geheel passen van regeringsverklaring en beleidsbrieven. Belangrijker is de implementatie, onderstreept hij nog.

De teneur van de nota kunnen velen onderschrijven, meent de heer De Meyer. Gelijke kansen, elk talent aan bod laten komen, democratisering, maar tegelijk ook de betere leerling maximale ontplooiingskansen bieden, is een moeilijke maar essentiële evenwichts-oefening volgens het lid.

Hij vraagt in het licht van de gelijke kansen om blijvend oog te hebben voor de meest kwetsbare groepen, specifiek onder meer voor het buitengewoon onderwijs. Bij het deeltijds onderwijs vraagt het lid alert te blijven en erop toe te zien dat die jongeren naast enkele dagen schoollopen ook de nodige werkervaring opdoen. Ook voor het tso-bso vraagt de heer De Meyer blijvende zorg en aandacht. Een mogelijkheid daartoe biedt het hbo (hoger beroepsonderwijs), waarvan hij hoopt dat het niet op de lange baan wordt geschoven.

De meest getalenteerden aan bod laten komen en topkwaliteit aanbieden in elke instelling zijn als aandachtspunten net zo cruciaal, vindt ook de heer De Meyer. De universiteiten internationaal plaatsen vindt ook hij essentieel.

Het dreigende leerkrachtentekort is een grote bekommernis, stelt het lid. Ze moeten voldoende sterk gemotiveerd blijven, professioneel opgeleid zijn en de nodige maatschappelijke waardering krijgen. Zowel mannen als vrouwen moeten voor een evenwichtige opvoeding aan bod komen in het hele proces. Bij de plus-55 personeelsleden is die verhouding 49 tegenover 51 percent. Bij de min-35-jarige personeelsleden is dat een verhouding van nog slechts 26 percent mannen tegenover 74 percent vrouwen en bij de min-25-jarigen zijn dat nog maar 15 percent mannen en 85 percent vrouwen. De heer De Meyer raadt aan bij die evolutie ook eens stil te staan.

De snelle uitstroom in de eerste vijf jaar is zorgwekkend, stelt het lid. Uit berekeningen blijkt dat zowat 50 percent van de personeelsleden het onderwijs opnieuw verlaten, met de kleinste aantallen in het basisonderwijs en de hoogste bij het hoger onderwijs. De neveninstroom is ook al niet zo hoog zodat er moet worden nagedacht over soepeler formules. Bijna 26 percent van het personeel is ook ouder dan 55 jaar. Het risico dat er onvoldoende degelijk opgeleide en gemotiveerde mensen worden gevonden, acht het lid zeer reëel. Zeer bekwame personeelsleden verlaten massaal het onderwijs op een leeftijd van 58 jaar en in het basisonderwijs iets vroeger zelfs. Het lid meent dat dat punt een aanleiding kan zijn voor een debat over langer aan de slag blijven in het onderwijs, al hoeft dat aan de slag blijven niet per definitie te gebeuren. Het lid vindt een soepele overgang tussen werken en pensioenleeftijd een logische zaak en betreurt het afvoeren van deeltijds tbs (terbeschikkingstelling). Dat er weinig geïnteresseerden waren, lag volgens de heer De Meyer aan de zeer strikte voorwaarden.

Bij het debat over dit onderwerp zal rekening moeten worden gehouden met volgende elementen: het ruimere maatschappelijke debat over de overgang werken-pensioen en de bijhorende leeftijd; de voorwaarden waaronder men voor het systeem kan kiezen; de overgang met deeltijds werken; en de vraag hoe goede personeelsleden gemotiveerd kunnen worden om langer te blijven in het onderwijs. De heer De Meyer vermoedt dat daar iets tegenover zal moeten staan. Zo ziet hij mogelijkheden in een extra loonsverhoging voor wie langer blijft in plaats van een laatste verhoging op 50 jaar. Hij hoopt dat het debat niet te lang uitblijft.

Inzake de Brede School wil het lid vooral niet dat er een keurslijf wordt aangemeten voor de invulling van het concept. De autonomie van de scholen moet ten volle kunnen spelen, stelt hij. Maatschappelijk vindt de heer De Meyer de Brede School die participeert in de samenleving en geen isolement kent wel essentieel, maar het blijft qua invulling iets dat eigen moet zijn aan de instelling zelf. Het is anders voor de basisschool binnen de lokale gemeenschap dan voor een nijverheidstechnische school in de contacten met het bedrijfsleven van de eigen sector, voor de vestigingsplaats van hoger onderwijs, voor een universiteit op het vlak van dienstverlening en wetenschappelijk onderzoek.

Het onderwijs in centrumsteden krijgt bijzondere aandacht, maar het lid vraagt om even veel aandacht voor onderwijs in plattelandsgemeenten, zeker voor instellingen met diverse vestigingsplaatsen. Zij missen omkadering en financiële middelen omdat de leerlingkenmerken voor extra subsidiëring niet zo gunstig zijn. Dat is discriminatie, verklaart de heer De Meyer. Hij leest voor uit een e-mailbericht dat hij ontving van een plattelandsschool die meldt dat de werkingstoelage in tegenstelling tot een jaar eerder, nog niet is uitbetaald. Het negatief saldo van de betrokken school beloopt intussen meer dan 50.000 euro en de ouderraad betaalde voor november de lonen van het schoonmaakpersoneel. De directie stond zelf in voor die van december. Hij laat weten dat het water de school, zonder de bouwperikelen, aan de lippen staat en veronderstelt dat dezelfde situatie zich ook in andere scholen voordoet. In al die ellende vindt de directie het toch nog een hele uitdaging om zich ook door die toestand heen te worstelen, meldt de heer De Meyer bewonderend. Hij wijst op de schrijnende problematiek en stelt dat dit te gemakkelijk uit het oog wordt verloren.

Inzake schoolinfrastructuur verheugde het de heer De Meyer te lezen dat de Vlaamse bouwmeester de modelprojecten lanceert voor de inhaaloperatie scholenbouw. Het gaat over de 20 instellingen die via School Invest werken. Kan daarover iets meer uitleg worden verstrekt, wil het lid weten.

Ook de heer De Meyer vindt de vrijheid van onderwijs onontbeerlijk. Rechtszekerheid is eveneens essentieel, stelt hij, gekoppeld aan pedagogische rust, niet in de zin van niets veranderen, maar wel dat met veel overleg doen, niet overhaast en mits tijdige bekendmaking

voor implementatie. Verandering om de kwaliteit te verbeteren, vergt financiële middelen, onderstreept het lid nog.

Over de resolutie betreffende tijdige indiening van ontwerpen van decreet inzake het onderwijs, met het oog op een rechtszekere en ordentelijke start van het schooljaar (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-03, nr. 1578/5) heeft de heer De Meyer op 26 augustus 2009 al een schriftelijke vraag ingediend, waarop de minister antwoordde die te zullen naleven. Het lid suggereert om nu al met de betrokken partners overleg op te starten om dat voor september 2010 te kunnen toepassen.

Drie grote hervormingen zijn aangekondigd: deeltijds kunstonderwijs (dko), buitengewoon onderwijs en secundair onderwijs. De heer De Meyer hoopt dat ook in dat verband overleg centraal staat, dat ook dat niet overhaast wordt afgehaspeld en dat het tijdig wordt bekendgemaakt, zoals ook de reeds lang goedgekeurde resolutie stipuleert. Hij vraagt om zich in te leven in de situatie van schooldirecties die jaarlijks weer overstelpt worden met decreetgeving, omzendbrieven, besluiten.

1.8. Tussenkost van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* mist vooral specifieke aandacht en een coherent beleid voor Brussel en de Vlaamse Rand in de beleidsnota. Wat er wel in zit, is vaag en heel verspreid, zeker in vergelijking met de beleidsnota's Brussel en de Vlaamse Rand. Gezien het feit dat de minister ook bevoegd is voor Brussel, had haar fractie zeker een meer expliciete stellingname verwacht van de minister.

1.9. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* wenst de minister vooral veel dialoog inzake onderwijs. Ze hoopt dat de minister meer doet dan wat hij in de eerste zin van de beleidsnota uitdrukt, namelijk de dertien centrumsteden en Brussel zo snel mogelijk bezoeken. Er is meer, meldt mevrouw Poleyn. Er wordt door de *minister* opgemerkt dat het de bedoeling is de hele omgeving van de centrumsteden uit te nodigen.

Bovendien hoopt mevrouw *Sabine Poleyn* dat de minister het evenwicht vindt tussen wat hij als plannen en ambities vooropstelt en waar de grenzen liggen in het kader van de vrijheid van onderwijs. Het lid leest zo onder meer over de vorming van persoonlijkheden op school. Dat raakt aan de grens met het pedagogisch project van de school en is een sterk sturende attitude, meent ze.

De minister moet ook een goed zicht op de echte problemen van het onderwijs krijgen. Dat kan volgens mevrouw Poleyn door echt dicht bij de scholen te staan en in dialoog te treden.

Over de eindtermen stelt de minister dat het niet louter minimale competenties zijn, maar dat scholen veel meer moeten halen. School is dus meer dan dat, maar de eindtermen zijn zo minutieus omschreven dat ze te veel druk op leerkrachten en scholen leggen om nog ruimte over te laten om het grote opvoedingsproject op een creatieve manier in te vullen.

Voorts vindt het lid nog dat het concept van gelijke onderwijskansen zich niet enkel vertaalt in GOK-middelen en indicatoren, maar ook in echt de noden zien van nijverheids-technische en bso-scholen. Dat ligt anders dan in aso-scholen stelt ze, en vraagt ook om omkadering en middelen.

Mevrouw Poleyn hoopt vooral ook dat de minister een visie op lange termijn ontwikkelt en zich niet laat verleiden tot kleine successen op korte termijn of op basis van mooie theorieën. In dat verband verwijst ze naar de hervorming van het secundair onderwijs en het Leerzorgconcept.

Tot slot zou ze graag een goede samenwerking zien binnen de Vlaamse Regering, meer bepaald met de minister van Wetenschapsbeleid en Innovatie. Alle mensen uit het onderwijs en het hele sociaaleconomische veld werden met ViA warm gemaakt om zich in te zetten en een plan op te stellen. Mevrouw Poleyn vindt in de beleidsnota echter weinig terug over onderzoek in het hoger onderwijs. Hoe ziet de minister in de toekomst de rol van onderzoek in het hoger onderwijs? Is hij bereid daarvoor extra middelen uit te trekken? Wat met de vage grens tussen onderzoek aan hogescholen en onderzoek aan universiteiten? Die uitdagingen verdienen meer aandacht, meent mevrouw Poleyn.

1.10. Tussenkomst van mevrouw An Brusseel

Mevrouw *Ann Brusseel* leest in paragraaf 3.5 van de omgevingsanalyse dat de druk op onderwijs sterk verhoogd is in de laatste jaren omdat de werkzaamheidsgraad van vrouwen gestegen is. Ze heeft het daar moeilijk mee. Iedereen moet aan onderwijs hoge verwachtingen stellen, oppert ze. De stelling dat de last voor het hoger onderwijs toeneemt omdat moeders niet langer thuisblijven, klopt volgens het lid hoegenaamd niet. Integendeel heeft recent onderzoek aangetoond dat kinderen van uit huis werkende en beter opgeleide moeders juist beter presteren.

1.11. Tussenkomst van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* sluit zich aan bij het pleidooi voor de vrijheid van onderwijs. Hij noemt het een bouwsteen van het onderwijslandschap die als vorm van actief pluralisme de kwaliteit van dat onderwijs op peil houdt. Een verdere verstaatsing van het onderwijs kan de kwaliteit aantasten, waarschuwt de heer Bouckaert.

Een debat over hoe de instroom van scholen wordt bepaald, is volgens de heer Bouckaert nodig. Ook in die zin hoeven geen dogma's te bestaan, al erkent hij de spanning tussen de keuze van de school zelf en de maatschappelijke opgave. Compromis is daar onontbeerlijk, stelt hij.

De beleidsnota maakt geen koppeling met de beleidsnota Economie en met ondernemerschap. Dat betreurt de heer Bouckaert, want zijn partij staat voor een vrijemarkteconomie, waarin ondernemerschap dus centraal staat. Mensen moeten derhalve risico's durven nemen en dat moet in het onderwijs aan bod komen, vindt LDD. Hij meent te weten dat leraren meer dan eens een soort afkeer van ondernemingen blijken te hebben, wat hij relateert aan het afgunstmechanisme. Dat mag niet doorwerken in het onderwijs en het mag geen negatief beeld opwerpen van de ondernemer. Rankings wijzen uit dat de bereidheid om te ondernemen bij de Vlaamse jeugd alsmaar afneemt. Dat vormt op lange termijn een bedreiging van het economisch weefsel van een welvarend Vlaanderen, stelt het lid. De beleidsnota Economie wijst erop dat die ondernemerszin via het onderwijs moet worden bijgebracht, wat in de voorliggende beleidsnota volkomen ontbreekt.

Integratie en het omgaan met verscheidene culturen is in de beleidsnota onder de mat geveegd, vindt de heer Bouckaert. Hij verwijst naar het verwachte arrest van de Raad van State over het hoofddoekendebat dat de minister als een veenbrand bestempelde. Die flakkert ook gemakkelijk weer op, weet de heer Bouckaert en het is volgens hem dan ook niet uitgesloten dat ook dat debat opnieuw actueel wordt. Het lid vraagt om de koe bij de horens te vatten en het debat aan te gaan over de gemeenschappelijke waarden van de beschaving die de republikeinse sokkel van het onderwijs vormen en voor alle netten gelden. Dat impliceert dat ook geanticipeerd kan worden op het eventueel ontstaan van islamitische scholen. Ze kunnen best, oppert de heer Bouckaert, als ze net zo islamitisch zijn als de katholieke scholen nog katholiek zijn.

De heer Bouckaert vraagt zich af of het statuut van tbs waarmee leraren vervroegd uit hun beroep kunnen stappen niet haaks staat op de Lissabondoelstellingen, op het verho-

gen van de werkzaamheidsgraad en op het algemeen optrekken van de pensioenleeftijd. Hij stelt voor het tbs-systeem juist af te bouwen en leraren te laten werken tot 65 jaar. Dat moet voor LDD het uitgangspunt van het beleid worden. Burn-outverschijnselen kunnen worden opgevangen door het beroep meer aantrekkelijk te maken door tijdelijk uitstapen gemakkelijker te organiseren en zo een successieve afwisseling te creëren. Een laatste loonsverhoging op 50 jaar verraadt volgens het lid nog altijd de oude visie op de lerarenloopbaan, stelt de heer Bouckaert. Met de evolutie van de gezondheid van de beroepsbevolking zou werken tot 65 en zelfs 70 jaar perfect haalbaar moeten zijn.

De heer *Jos De Meyer* reageert nog dat zijn invulling van het debat daarover genuanceerder ligt.

1.12. Antwoorden van de minister

Minister *Pascal Smet* verklaart dat zoals mevrouw Celis aanhaalde, een beleidsnota niet vaag is, maar wel een algemeen kader moet bieden voor verdere concretisering in de latere beleidsbrieven. Hij legt zelf de nadruk op coherentie van het parlementaire werk en wil als luisterend minister een brede participatie van het parlement mogelijk maken. Een beleidsnota die verregaand concrete uitvoeringsmodaliteiten vastlegt, sluit participatie uit en klinkt autoritair, stelt de minister. Hij beklemtoont dat hij goed heeft geluisterd naar wat het integrale onderwijslandschap heeft gezegd.

Toch is de beleidsnota volgens de minister voldoende concreet en omvat hij duidelijke krijtlijnen voor het onderwijsbeleid. Dat de beleidsnota in de lijn ligt van wat het vorige onderwijsbeleid heeft uitgezet, lijkt hem logisch. De kritiek die hij meenam uit gesprekken met het onderwijsveld, leerde hem dat er soms te veel op te korte tijd veranderde, dat er niet voldoende tijd was voor implementatie en dat er geen tijd werd uitgetrokken voor degelijke evaluatie. Zo is het concept evaluatie breed doorgetrokken in de beleidsnota terechtgekomen, stelt hij. Samen school maken en grenzen verleggen, betekent ook samen evalueren. De concretisering van de beleidsnota zal in de loop van de legislatuur dan ook gebeuren in samenspraak. De minister erkent dat er wel klemtoonverschillen zijn met het vorige beleid en dat hij meer aandacht besteedt aan het feit dat een samenleving nood heeft aan mensen die schitteren.

Het opsplitsen van de bevoegdheden Onderwijs en Werk betreurt hij niet, omdat hij meent dat de paden die zijn voorganger geëffend heeft, in de lopende legislatuur door de beide bevoegde ministers verder moeten worden aangelegd. Dat is beleid voeren, stelt hij, en niet alsmaar weer het warm water willen uitvinden.

Hij raadt mevrouw De Knop – die kritiek had op het trage tempo van de hervorming van het secundair onderwijs – aan te rade te gaan bij de onderwijskoepels, de vakbonden, de leerkrachten en het hele onderwijsveld. Niemand wil de implementatie van de hervorming van het secundair onderwijs te snel doorzetten en iedereen vraagt om grondig overleg en een spreiding over een langere periode van tien jaar. Grote veranderingen op korte termijn toepassen blijkt doorgaans nefast, heeft de minister geleerd. Dat overstijgt de draagkracht. Hij meent ervoor te moeten zorgen dat over de partijgrenzen heen het debat samen en grondig kan worden gevoerd rond de grote dossiers.

De beleidsnota is heel ambitieus, geeft de minister toe. De doelstellingen overspannen een hervorming over een periode van tien tot vijftien jaar, stelt hij. Doel is maximaal te realiseren en de bakens uit te zetten voor verder beleid. Met betrekking tot de grote dossiers zoals de hervorming van het secundair onderwijs hoopt hij een ontwerp van decreet te kunnen voorleggen en liefst te laten goedkeuren tijdens de lopende legislatuur. Dat zou mooi werk zijn, oppert de minister. Aangezien de uitvoering voor de volgende legislatuur is, hoeft daarvoor nog geen budget ingeschreven, legt hij uit. Er zitten wel budgettaire kaartjes vast aan onder meer het dossier Leerzorg en aan de budgetverhoging met

tien percent die is vooropgesteld voor hoger onderwijs. Veel van wat in het regeerakkoord staat, wordt geraakt door de economische crisis en de evolutie daarvan zal bepalen welke afspraken hoe gehonoreerd worden. Er zullen ook prioriteiten vastgelegd worden.

De hervorming van het secundair onderwijs, het hoger onderwijs, de scholenbouw, de hervorming van het dko, alles is belangrijk, stelt de minister. Zelf wil hij absoluut de leerkrachtenproblematiek aanpakken. In dat verband wil hij naar een soort van leerkrachtenpact evolueren met de sociale partners dat de legislatuur overstijgt. Minister Smet erkent dat er onenigheden bestaan over de leerkrachtenproblematiek. Zo vindt hij zelf de neveninstroom belangrijk, zijn de sociale partners terughoudend over de anciënniteitsregel, is de tbs-regeling niet eenvoudig te bespreken. De minister wil daarom een overkoepeld pact dat al begint bij de studiekeuze en eindigt op het moment dat iemand uit het beroep van leerkracht stapt.

Over de mentoruren wil de minister het niet in detail hebben. Hij stelt dat er bij de begroting keuzes moeten worden gemaakt en dat dat ook is gebeurd. Het concept kan tijdens de lopende legislatuur wel mee worden opgenomen in een globaal pact, zij het op een andere manier. Dit moet dan geënt worden op de lessen die intussen getrokken kunnen worden uit de ervaringen met de mentoruren. De begeleiding van jonge leerkrachten is van wezenlijk belang, stelt de minister, maar kan allicht ook nog op ander manieren worden ingevuld, waarvoor dan ook naar buitenlandse voorbeelden kan worden gekeken. Zo krijgen ze soms beperkte bijstand, maar moeten ze dan minder les geven. Of er kan een koppeling worden gemaakt met oudere leerkrachten die naar het einde van de loopbaan minder voor de klas staan en dan wel jongere krachten bijstaan. Het organisatorische aspect vergt ook nog veel denkwerk, stelt de minister.

Niet alles in het regeerakkoord kost geld, verzekert hij. Zo is er de omkadering van de scholen met het koppelen aan de leerlingkenmerken en het ontkleuren van de GOK-middelen. De benadering van de financiering van scholen is vatbaar voor een nieuwe filosofie van doelstellingen. De minister oppert dat het bereiken van de vooropgestelde doelen, de termijn waarbinnen dat gebeurt en de manier waarop, deel zouden kunnen uitmaken van een nieuwe basis voor financiering. Hij wil daarover zonder taboes de denkoefening samen maken.

Met het oog op de automatische toekenning van de studiebeurzen, wijst de minister op de aanvankelijke informaticakost. Maar er zijn bovendien verschuivingen nodig in het personeelskader en de regelgeving dient aangepast. Er moet ook worden nagegaan hoe men de informatie via databanken kan bekijken. De uitdaging is dus complexer en ook die denkoefening kost geen geld, stelt hij.

Hij beschouwt het als een groot voordeel dat hij zelf niet uit het onderwijsveld komt. Daardoor kon hij van op een afstand vaststellen dat bij elk vooruitzicht van veranderingen in het onderwijs er een vraag om meer geld volgde. Dat vindt hij een vreemde ontwikkeling. De minister stelt dat leidinggevend op een zeker ogenblik de processen in vraag moeten durven stellen. Er moeten wel doelstellingen worden vastgelegd. Hij benadrukt zelf een voorstander te zijn van de vrijheid van onderwijs en van autonomie voor de scholen, maar iedereen moet van de taboes willen afstappen en durven onderzoeken hoe de afgesproken en scherp gestelde doelstellingen maximaal en optimaal kunnen worden bereikt. Hij is het ook eens met de idee van een terughoudende overheid, maar meent dat ze dat al is. Het gaat volgens hem soms ook louter om de symboliek en de overheid moet oppassen welke symboliek ze gebruikt en hoe ze zelf handelt. Net zozeer moeten de koepels niet altijd boze bedoelingen zoeken achter wat de overheid doet, meent de minister. Die evenwichtsoefening grondig doen, vraagt evenmin geld, stelt hij. Als alle partners binnen het onderwijslandschap dat samen doen, kan allicht het bestaande geld gewoon anders worden ingezet zonder aan kwaliteit of doelstellingen te raken, besluit hij.

De minister vindt dat het onderscheid tussen wat regelgevend en wat een stimulerende maatregel is, voldoende duidelijk. De beleidsnota omvat een regelgevingsagenda die een overzicht biedt van al wat zal gebeuren.

De heer De Meyer maakte een opmerking over het tijdig inlichten van de scholen inzake nieuwe regelgeving, en de minister is het daarmee eens. Toch stelt hij dat hij nooit heeft beloofd om dat in het lopende schooljaar al te doen. Er is wel al overlegd met de vakbonden, de koepels, de onderwijsadministratie en de Vlor over hoe alles op elkaar kan worden afgestemd. Het engagement om de kalenders op elkaar af te stemmen en tijdig in te lichten, blijft gelden, en zal ook van de andere kant inspanningen vergen, weet minister Smet.

Het valt de minister op dat iets verwezenlijken in Onderwijs meestal heel wat tijd vergt. Daar moet eveneens aan worden gewerkt, vindt de minister. Het voorlopige voorontwerp van Onderwijsdecreet XX ligt bij de Inspectie van Financiën. Zodra dat daar wordt vrijgegeven, kan het overleg doorgaan.

Hij gaat ook in op het aspect ondernemen en verwijst naar de 145.000 euro die Unizo in 2009 ontving om de combinatie ondernemen en onderwijs mogelijk te maken. Hij herhaalt dat ervoor zorgen dat mensen kunnen schitteren voor hem een prioriteit is en dat ondernemen dat mogelijk kan maken. Wild kapitalisme en bonussen die uitgekeerd worden op de rug van anderen, staan voor de minister niet voor het soort ondernemen dat hij wil steunen.

Wat het onderwijs in Brussel en de daaraan verbonden problemen betreft, verwijst de minister naar de aangekondigde gemeenschappelijke commissievergadering met de Commissie Onderwijs en Vorming van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De aangehaalde knelpunten ter zake wil hij dan ook liever daar grondig besproken zien.

Bij de opmerkingen van mevrouw Martens meent de minister een pleidooi te hebben gehoord voor een witte school, zonder daarbij expliciet te zijn. Bij de toenemende scholingsgraad leek het alsof het lid dat als een probleem zag van veel te veel dokters, advocaten en mensen met een opleiding. Minister Smet begrijpt niet goed wat er zo erg is aan meer geschoolde mensen, zowel die eerste categorie, maar ook loodgieters en in meer praktische zaken geschoolde mensen. Er is nood aan alle vormen van opgeleide mensen. Essentieel is een mentaliteitsverandering. De samenleving moet af van het vooroordeel dat langer studeren en dan afstuderen betere en slimmere mensen creëert.

De ongekwalificeerde uitstroom is licht toegenomen, erkent de minister, en een groot aantal daarvan is mannelijk en van allochtone afkomst. Dat impliceert niet dat ze dommer zouden zijn of dat het iets met hun opvoeding zou te maken hebben. De minister stelt dat het om een ongelukkige samenloop van omstandigheden gaat die elkaar telkens weer versterken. Alles begint bij de manier waarop men ooit besliste met immigratie om te gaan, met de soort van immigratie, met de aanpak ervan en de manier waarop enige begeleiding ontbrak. Minister Smet onderstreept dat de samenleving het zich niet kan veroorloven de talenten in die groep nog langer te verliezen. Dat omwille van de impact op de familie en gewoon omdat ze nodig zijn. Hij veegt meteen de illusie van tafel dat ze ooit terug naar hun moederland zouden vertrekken, maar voegt eraan toe dat dit zeker niet betekent dat iedereen zonder verblijfsdocumenten zonder meer kan blijven. De samenleving heeft volgens de minister de absolute plicht in het potentieel van wie blijft desnoods iets meer te investeren, om dan het tienvoudige terug te krijgen later. Naast een morele reden, is het feit dat ze dan mee betalen voor het pensioen van hardwerkende Vlamingen een meer zelfzuchtige reden, oppert de minister nog. Hij voegt eraan toe dat, als een samenleving mensen die kansen biedt, zij die ook nog moeten aangrijpen. Er is geen vrijblijvendheid met het totaalconcept gemoeid, besluit hij, maar de effecten van de vele desillusies die sommigen hebben doorgemaakt, mogen niet worden onderschat. Hij stelt dat de samenleving zelf daarin een grote verantwoordelijkheid draagt. Er wordt in elk geval blijvend

geïnvesteed in gelijke onderwijskansen, met dat accentverschil dat het niet enkel mag gelden voor wie een extra duwtje in de rug nodig heeft, maar net zo goed voor wie een extra uitdaging zoekt.

1.13. *Replieken*

De heer *Jos De Meyer* wil graag weten hoe hij de verklaringen van de Vlaamse bouwmeester moet plaatsen.

De *minister* legt uit dat er al geruime tijd een twintigtal proefprojecten lopen met de nv School Invest. De ‘financial close’ is nog niet ondertekend, stelt de minister en hij gaat ervan uit dat er niets misloopt. Het kan hoe dan ook doorgaan, oppert hij. Het is een voorbereiding op het dossier, maar de regering heeft maanden geleden al beslist dat het zou gebeuren.

De heer *Jos De Meyer* vindt in de brochure van de Vlaamse bouwmeester van enkele maanden oud een samenvatting van een deel van de inhoud van de operatie terug. In die van een paar weken oud ligt het anders. Hij had tijdens de vorige legislatuur ook begrepen dat de proefprojecten van School Invest zeker zouden doorgaan, maar tegen het einde van die legislatuur en het begin van de nieuwe hoorde hij toch doorklinken dat men allicht op de rem moest gaan staan als niet zeker was dat het contract zou doorgaan. Hoe moet het dan verder, vraagt het lid, hoewel iedereen hoopt dat alles doorgaat.

De *minister* wijst op de autonomie die daarin speelt en op het feit dat het slechts gaat om een oproep om in te stappen. Hij meent dat het louter om procedure gaat, maar laat het nakijken. Wat is opgezet, loopt door, meldt hij wel, al is de financial close nog niet afgerond. Dat moet binnen de volgende weken gebeuren. Er is niks nieuws onder de zon, verzekert de minister.

De heer *Jos De Meyer* repliceert dat de hamvraag het budget blijft. Is het betaalbaar? En hoe zit het met de beschikbaarheidsvergoeding? Daarvan zal de medewerking van het veld afhangen, weet het lid. Dat antwoord kan enkel gegeven worden na ondertekening van het definitieve contract. De scholen vrezen voor de factuur en daarvan hangt het welslagen van de hele operatie af, merkt hij nog op. Als de scholen de werkelijke kostprijs van een engagement niet kennen, zullen ze ook niet instappen, meent de heer De Meyer.

De *minister* stelt dat inschrijven geen verplichting tot effectief meedoen, inhoudt. Dat is pas zo wanneer een contract ondertekend is met de vennootschap die nog moet worden opgericht.

De heer *Jos De Meyer* stelt verrast te zijn door de oproep omdat er geen nieuwe elementen zijn, de drie eerste bekend zijn en ook de volgende twintig al opgelijst zijn. Hij herhaalt dat scholen niet zullen instappen zonder de beschikbaarheidsvergoeding te kennen.

De *minister* herhaalt dat die niet kan gekend zijn tot de financial close rond is en voegt eraan toe dat er zelfs dan nog fluctuerende parameters zijn. Hij is zich bewust van het probleem.

Mevrouw *Katleen Martens* wijst de minister erop dat ze heeft gezegd dat er in het Vlaamse Gewest een gestage daling van de ongekwalificeerde uitstroom merkbaar is. Pas als men de cijfers voor het Vlaamse, het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest samen-telt, blijkt dat er geen daling is. De ongekwalificeerde uitstroom voor het Vlaamse Gewest bedraagt nog 8,5 percent, terwijl dat globaal nog 12 percent was in 2008. Interessant wordt het bij uitsplitsing mannen en vrouwen. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bedraagt de ongekwalificeerde uitstroom bij mannen 22,1 percent. Het lijkt het lid belangrijk te weten waarom de maatregel voor die groep niet het verwachte effect heeft.

De *minister* stelt dat de cijfers verwarrend kunnen zijn door de manier waarop er wordt berekend en het feit dat er verschillende cijfers vanuit diverse hoeken komen, onder meer van de OESO. Uit de cijfers van de minister blijkt dat de ongekwalificeerde uitstroom ook in Vlaanderen toeneemt. Iedereen is het erover eens dat er zich een probleem voordoet dat verholpen moet worden. De ongekwalificeerde uitstroom moet dalen, stelt de minister.

Mevrouw *Katleen Martens* oppert dat het nuttig zou zijn de juiste cijfers van de minister te vernemen, als hij beweert dat de cijfers van het Departement Werk en Sociale Economie niet kloppen.

De heer *Koen Pelleriaux*, kabinetschef, licht namens minister Smet toe dat er twee soorten van cijfergegevens zijn. De cijfers van de OESO geven aan dat de ongekwalificeerde uitstroom in het Vlaamse Gewest daalt. Dat klopt alvast, stelt hij. Het departement gebruikt allicht die cijfers, veronderstelt hij. De andere analyse is gemaakt door de professor Jan Van Damme van de K.U.Leuven. Hij berekent anders. De cijfers van de OESO vertrekken van de labour force survey of arbeidskrachtentelling, een steekproef. De professor berekende op basis van het volgen van de cohortes: elk rijksregisternummer wordt dan gevolgd. Er is een probleem met de steekproefcijfers van de OESO, verklaart de spreker, die stoelen op het volgen van 100.000 mensen. Hij kan met gewisse zekerheid en ook tot zijn spijt meedelen dat de cijfers van de professor correcter zijn. Hij verwijst daarbij bovendien naar een persbericht van het einde van de vorige legislatuur waarin de minister die problematiek en verschillen uitlegt.

Minister *Pascal Smet* is het met mevrouw Martens wel eens dat meer inzicht in bepaalde fenomenen een must is en refereert in dat verband aan het kenniscentrum Onderwijs dat hij graag boven de doopvont wil houden. Dat moet de onaangeroerde mogelijkheden ontginnen en methodieken ontwikkelen om beter te weten.

Mevrouw *Vera Celis* vindt het idee van een luisterend minister positief. Onderwijs wordt gemaakt met een hele groep verschillende mensen met eigen visies, wensen en mogelijkheden. Eén beleid voor allen is dan ook niet eenvoudig, erkent ze. Ze was blij met de door de minister aangehaalde prioriteiten: hervorming secundair onderwijs, scholenbouw en ondersteuning van beginnende leerkrachten. Ook de redenering van de minister over gelijke onderwijskansen en het probleem van de ongekwalificeerde uitstroom en het verband met de 'gekleurde' leerlingen vond het lid correct. Kansen geven en kansen grijpen is een concept dat ze meeneemt en ze suggereert meteen in dat verband contact op te nemen met de minister bevoegd voor Inburgering.

Mevrouw *Ann Brussel* heeft begrepen dat de hervorming van het secundair onderwijs tien jaar kan wachten.

Dit wordt door de *minister* meteen weerlegd. Hij legt nogmaals uit dat de operatie op verzoek van het onderwijslandschap degelijk moet worden voorbereid. De coördinatie van alle bestaande wetgeving is intussen bezig en ligt bij de Raad van State. Dat wordt aan het parlement voorgelegd. Er moet een maatschappelijk draagvlak gevonden worden voor de hervorming, wat ook de nodige tijd in beslag neemt, stelt minister Smet. De implementatie ervan zal echter pas vanaf 2014 kunnen gebeuren, ook iets wat het onderwijs zelf vraagt, besluit hij.

Mevrouw *Ann Brussel* verwacht van een dynamisch minister dat hij de motor is achter zo'n hervorming en wil niet dat dit zo lang aansleept. De zwakke taalprestaties van vele 18-jarigen waarover het lid al eerder vragen stelde en die bleken uit een studie van de Lessius-hogeschool, zijn een van de belangrijke zaken die moeten worden meegenomen in een dergelijke hervorming, stelt ze. De minister beloofde daarvan werk te maken, maar moet er volgens haar rekening mee houden dat een uitstel van die hervorming van het

secundair onderwijs meteen ook zorgt voor langdurige problemen met schrijf- en analytische vaardigheden bij potentiële studenten hoger onderwijs. Dat ondermijnt het Vlaamse concurrentiepotentieel op Europees niveau, meent ze.

De *minister* verduidelijkt dat niet alles zo lang op zich hoeft te laten wachten. De aangepaste eindtermen voor de eerste graad worden van kracht per 1 september 2010, herinnert hij.

Mevrouw *Irina De Knop* wijst nogmaals op het belang van het secundair onderwijs waaraan haar fractie een bijzonder belang hecht. Dat er overleg moet zijn met het hele middenveld, lijkt haar logisch. Ze is het ook eens met de nood aan snel ingrijpen op de ongekwalificeerde uitstroom, maar vreest voor een deels verloren generatie als de implementatie pas na een periode van tien jaar ten volle effect heeft. Ze meent dat studiekeuzebegeleiding een uitermate belangrijke sleutel vormt in die problematiek en verwijst naar het feit dat in Brussel bekend is dat de doorverwijzing naar bso en tso problematisch is. Er is onvoldoende instroom. Mevrouw De Knop hoopt dat een degelijke studiekeuzebegeleiding en sturing ter zake dat probleem kan opheffen en zorgt voor een meer positieve uitstraling van tso en bso op veel kortere termijn dan tien jaar. Ze is het er bovendien niet mee eens dat hervormingen geen geld hoeven te kosten.

De *minister* herhaalt dat het zeker niet de bedoeling is dat er in de tijd dat de hervorming vorm krijgt, niets meer gebeurt.

Mevrouw *Kathleen Helsen* merkt op dat niet simpel zal zijn om het ontwerp van Onderwijsdecreet XX tijdig te behandelen en goed te keuren. In de zomervakantie zijn directies ook met vakantie. De hamvraag voor het parlement is dan of iets moet ingaan per 1 september van het volgende schooljaar, wat maakt dat de directies tijdens die zomervakantie met een zware voorbereiding zitten. Het parlement worstelt met de dualiteit dat enerzijds een decreet net voor of tijdens de zomervakantie nog wordt goedgekeurd, maar anderzijds ook wordt gevraagd om alsnog het decreet te stemmen omwille van de voordelen die in een decreetswijziging vervat zitten. Ze vreest nu al voor de behandelingstermijn van Onderwijsdecreet XX.

De *minister* wil in dat verband zeker het engagement om dat beter af te stemmen honoreren.

2. Strategische doelstelling 1 – Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen

- OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap
- OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie
- OD 1.3 Inzetten op Educatie voor Duurzame ontwikkeling
- OD 1.4 Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken
- OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs (dko) verdiepen en verbreden
- OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken
- OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken
- OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen
- OD 1.9 Genderdiversiteit in het beleid van de scholen integreren
- OD1.10 Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan

2.1. Tussenskomst van mevrouw Katleen Martens

Gelukkige kinderen zijn voor de minister de basis van de maatschappij en mevrouw *Katleen Martens* gaat ervan uit dat dit ook het hoofddoel is. Betekent dat dan dat alles wat kinderen inzake onderwijs ongelukkig maakt, wordt gebannen, vraagt ze zich af. Onderwijs moet vooral een plaats van kennisoverdracht zijn, stelt ze, en het is de uitdaging van de school om dat te doen op het niveau van het individu, de leerling. Dat moet de kern van de doelstelling zijn.

De eerste operationele doelstelling (OD 1.1) behelst jongeren voorbereiden op actief burgerschap. Mevrouw Martens vraagt zich af of het vooropgestelde concept van leerlingenparticipatie ook automatisch tot maatschappelijke participatie leidt. De minister wil de conclusies van het Participatiedecreet hanteren om ervoor te zorgen dat leerlingen een stem krijgen op school. Is daarvan een stand van zaken?

Met de tweede alinea heeft het lid het moeilijker. Ze citeert: “Om – naast de huidige keuzemogelijkheden binnen het officieel onderwijs – een gezamenlijk aanbod levensbeschouwing mogelijk te maken, zal ik de vrijwillige samenwerking tussen de aanbieders van levensbeschouwelijke vakken stimuleren.”. Dat getuigt volgens haar van een relativistisch standpunt van een atheïst dat niet kan worden gedeeld door een gelovige. Met de Vlor vraagt ze daarom hoe de overheid binnen de grenzen bepaald door de vrijheid van onderwijs en de vrijheid van religie, zoals verankerd in de Grondwet, die samenwerking zal kunnen stimuleren. Wat wil de minister daarmee bereiken?

Media en verkeer vormen de tweede operationele doelstelling (OD 1.2). Vlaams Belang is niet tegen verkeerseducatie op school, maar vindt dat men daarmee geen bepaalde drukingsgroep ter wille mag zijn. Wanneer zal het onderdeel rijexamen van het project Rijbewijs op school geëvalueerd worden?

Bij operationele doelstelling 1.3 over duurzame ontwikkeling vindt het lid geen concrete ideeën.

Inzake kunst- en cultuureducatie (OD 1.4) meent ze dat vrij weinig leerlingen echt geboeid worden door de cultuur. Kunst mag volgens het lid geen vluchtweg worden voor leerlingen die te weinig gemotiveerd zijn om een regulier onderwijstraject te doorlopen.

Bij het dko (OD 1.5) heeft de minister het over een beter evenwicht. Wat is er mis met het bestaande? Ook de achterhaalde indeling waarvan sprake, begrijpt mevrouw Martens niet goed. Bedoelt de minister dat kiezen voor één kunstvorm niet meer kan en dat men een waaier moet ambiëren? Leerlingen zouden de weg niet meer vinden naar het kunstonderwijs, maar dat gelooft het lid niet. Ze vermoedt dat het veeleer met te weinig motivatie te maken heeft en dat ze dan in die richting geduwd moeten worden.

De psychische en fysieke gezondheid verhogen (OD1.8) is iets wat volgens het lid niet tot de taak van de overheid noch het onderwijs behoort. Ze kunnen er wel de voorwaarden toe scheppen.

2.2. *Tussenkoms van mevrouw Vera Celis*

Mevrouw *Vera Celis* betreurt dat een zeer grote groep kinderen alleen op school kennismaakt met kunst en cultuur. Het was een aangename verrassing te zien dat de beleidsnota expliciet kunst en cultuur als een essentieel onderdeel van de opvoeding vooropstelt.

Bij de eerste operationele doelstelling (OD 1.1) ‘Jongeren voorbereiden op Actief burgerschap’ leest het lid in de laatste zin dat de minister het Traject Actief Burgerschap dat door de Koning Boudewijnstichting is ontwikkeld ruimer bekend wil maken. Hoe ziet de minister dat concreet? De werkgroep Opvoeden tot Burgerzin is mevrouw Celis bekend, maar ze vermoedt dat dit meer inhoudt.

De derde paragraaf van dezelfde doelstelling vermeldt het volgens het lid zeer waardevolle concept Rijbewijs op School. Het gaat om acht uur lessen op school die de leerlingen moeten voorbereiden op het theoretisch rijbewijs B. Professionele rij-instructeurs staan in voor de lessen zelf, de leerlingen kunnen nadien zelf het examen afleggen. Uit de resultaten van de Vlaamse Vereniging voor Verkeerskunde bleek dat het slaagpercentage voor

leerlingen van het aso 82,6 percent bedraagt, gevolgd door het tso. In het bso slaagt amper 38,5 percent, terwijl die jongeren precies heel gedreven zijn om dat rijbewijs te halen, stelt mevrouw Celis. Wanneer wordt dat project geëvalueerd? Heeft de minister al zicht op de te hanteren criteria? Ziet hij mogelijkheden om de slaagcijfers voor het bso op te krikken?

Bij operationele doelstelling 1.7 over het spijbelprobleem, merkt mevrouw Celis op dat het thema voor centrumsteden al langer op de politieke en maatschappelijke agenda staat. De cijfers van het Antwerps centraal meldpunt voor risicojongeren wijzen uit dat 14,8 percent van de leerlingen uit het Antwerpse secundair onderwijs meer dan 10 halve dagen onwettig afwezig waren. Ongeveer 60 percent daarvan loopt school in het beroepsonderwijs. In 106 van de 158 Antwerpse basisscholen zitten spijbelaars, en dan voornamelijk in Borgerhout, Antwerpen-Noord, Deurne en Hoboken. Zowat de helft ervan is 18 jaar of ouder. De minister dacht eraan een werkgroep op te richten rond de invulling van de leerplicht, zo meldde een woordvoerder van de minister. Dat is vooralsnog federale materie. Mag mevrouw Celis veronderstellen dat de minister nog steeds voorstander is van de regionalisering van die bevoegdheid? Dat zou volgens haar enig potentieel bieden inzake het aanpakken van spijbelgedrag. Wie maakt dan deel uit van die werkgroep en welke zijn de specifieke doelstellingen?

2.3. *Tussenkost van mevrouw Irina De Knop*

Ook mevrouw *Irina De Knop* beaamt dat de eerste strategische doelstelling een algemeen te ondersteunen concept inhoudt dat jongeren moet wapenen voor de toekomst.

Bij de leerlingenparticipatie (OD 1.1) verwijst de minister naar de conclusies van de evaluatie van het Participatiedecreet. Het lid heeft daarvan nog geen kennis kunnen nemen. Komt er een wijziging in het Participatiedecreet?

Er wordt ook verwezen naar de vrijwillige samenwerking tussen aanbieders van levensbeschouwelijke vakken. Mevrouw De Knop begrijpt niet wat de minister daarmee concreet bedoelt.

De vakoverschrijdende eindtermen en het wapenen van leerlingen tegen misleidende reclame en verkeersregels kunnen de goedkeuring wegdragen van het lid. Ze vindt wel dat de voorbeelden niet zo exhaustief moeten zijn. De essentie ligt in het aanleren van noodzakelijke basisattitudes, meent het lid. Budgetbeheer, financieel beheer en hoogstnoodzakelijke samenlevingsattitudes zijn ook belangrijk, meent ze. Jongeren kunnen blijkbaar niet meer op tijd komen of betalingen tijdig uitvoeren, een gezonde levenswijze aanhouden en dies meer. Hoe heeft de minister beslist om in de beleidsnota expliciet die keuze misleidende reclame en verkeersregels te vermelden? Er zijn volgens haar minstens even belangrijke items niet opgenomen. Kan de minister er rekening mee houden als hij de vakoverschrijdende eindtermen herbekijkt?

In naam van mevrouw Vanderpoorten stelt het lid dat werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie (OD 1.2) als expliciete doelstelling een zeer positief punt is. Open Vld hoopt dat het geen eenmalige inspanning is naar aanleiding van het Belgisch EU-voorzitterschap en de activiteiten die rond de Dossinkazerne gepland zijn. Het lid wil dit graag structureel verankerd zien in het onderwijs. Hoe denkt de minister dat waar te maken?

Inzetten op educatie voor duurzame ontwikkeling (OD 1.3) is een vanzelfsprekendheid, verklaart mevrouw De Knop.

Bij OD 1.4 en 1.5 stelt het lid dat het lovenswaardig is en nodig om jongeren met kunst- en cultuur op een ongedwongen manier kennis te laten maken. Niet iedereen krijgt dat van thuis uit mee. Het is haar echter niet duidelijk hoe die kunst- en cultuureducatie geïnte-

greerd zal worden in het leerplichtonderwijs. Is er een timing voor het aangekondigde Dko-decreet? Hoe ziet de minister de link van die kunst- en cultuureducatie en de academies, met hun werking gebaseerd op drie pijlers, waaronder het leerplichtonderwijs? Hoe moet de match tussen beide gebeuren en welke rol is daarin weggelegd voor het dko? Hoe wil de minister rekening houden met de input uit dat heel specifieke werkveld?

Bij OD 1.6 vraagt het lid naar de timing en de concrete doelstellingen inzake het decreet Leerlingenbegeleiding. Hoe zal de minister de objectiviteit van de CLB's versterken en garanderen? Behouden de CLB's hun rol van studiekeuzebegeleiders? Zijn ze voldoende aanspreekbaar voor de jongeren en de voor de leerkrachten?

Mevrouw De Knop stelt te waarderen dat de aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag, als operationele doelstelling (OD 1.7) wordt opgenomen. Dat de minister het als een preventief gegeven bekijkt, klinkt zeer bemoedigend, vindt ze. De rol van opvoedingsondersteuning daarin en de samenwerking ter zake met de minister van Welzijn is positief. Denkt hij de instrumenten in handen te hebben voor een nauwere samenwerking met Justitie en voor het eventueel invoeren van verplichte opvoedingsondersteuning? Wordt er nog in een verdere evaluatie van het spijbelactieplan voorzien? Zit er een decretale onderbouw aan te komen?

Het is voor Open Vld ook heel positief dat de minister de time-out en de hergo-projecten (herstelgericht groepsoverleg) wil versterken, maar het ontbreekt nog aan een structurele financiering. Komt die er? Is er een evaluatie van de time-out? Welke conclusies zijn daar aan gekoppeld?

2.4. *Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen*

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat de veelzijdigheid en de ontwikkeling van sterke persoonlijkheden waarvan sprake in de eerste operationele doelstelling (OD 1.1) pas kan gerealiseerd worden als heel wat aspecten in die vorming aan bod kunnen komen. De scholen moeten met een rijk aanbod kunnen komen waardoor kinderen hun talenten kunnen ontdekken en ontplooien. Een aantal elementen wordt sterk benadrukt in de beleidsnota en volgens het lid moet er sprake zijn van een zeer brede algemene en veelzijdige basisvorming, waarbij ook andere aspecten belangrijk zijn.

De Vlor vraagt om een debat over de hernieuwde invulling van basisvorming waarin dan de educaties een plaats krijgen. Het concept Brede School past daar perfect in, stelt mevrouw Helsen, omdat het de grenzen van de scholen doorbreekt en de omgeving waarin kinderen opgroeien, binnenhaalt. Is de minister bereid dat debat te houden?

De eerste operationele doelstelling geeft aan dat de minister een samenwerking tussen de levensbeschouwelijke vakken wil stimuleren. Waarom lijkt hem dat nodig? Wat is daar de bedoeling van en wat wil de minister ermee bereiken? Is het zelfs maar mogelijk in het licht van de vrijheid van onderwijs en van godsdienst die grondwettelijk vastliggen? Is het voorstel van de minister dan haalbaar?

De vakoverschrijdende eindtermen mogen zoals de Vlor ook aangeeft niet overladen worden en er mag niet continu aan gesleuteld, meent mevrouw Helsen. Bij elk probleem dat zich in de samenleving voordoet, wordt gezocht naar mogelijkheden om het onderwijs te betrekken in de oplossing ervan, stelt ze. Ze hoopt in de lopende legislatuur duidelijk af te bakenen wat de opdracht van onderwijs exact is en wat elders kan worden opgenomen. Leren gebeurt niet alleen op school, stelt ze, en die andere partners moeten in dat proces worden meegenomen. Dat heeft dan weer consequenties voor de eindtermen. Ze maant aan tot voorzichtigheid om de recent nog aangepaste en sinds vrij kort toegepaste eindtermen alweer te wijzigen. De signalen van het onderwijslandschap zelf geven dezelfde informatie.

De minister wil in vernieuwde eindtermen vooral aandacht schenken aan misleidende reclame en hoe daarmee om te gaan. Mevrouw Helsen vraagt het niet daartoe te beperken maar open te trekken naar de omgang met de verschillende media die een aanzienlijke rol spelen in de hele samenleving.

Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen (OD 1.4) moet in een betere samenwerking met de andere beleidsdomeinen zoals Jeugd, Sport, Media, Cultuur en Onroerend Erfgoed zijn uitwerking vinden. Het lid meent dat een dergelijke samenwerking slechts kans op slagen heeft, als er een synergie tussen de verschillende beleidsdomeinen en de school ontstaat en er niet enkel stimuli op het terrein zijn. Ze refereert aan de aanbevelingen uit de lijvige rapporten die ter zake in de vorige legislatuur zijn geschreven en perfect vertaald kunnen worden naar onderwijs. De adviezen in het rapport Gedeeld/Verbeeld focusten op kleuter- en leerplichtonderwijs. Voor het dko is door het onderwijsbeleid een werkgroep Inhoudelijke Vernieuwing dko opgericht, samengesteld uit niet-gemandateerde deskundigen uit het onderwijsveld. Die verzamelde zijn aanbevelingen voor een inhoudelijke vernieuwing van het dko in het rapport Verdieping/Verbreiding. Dat zou een rol kunnen spelen inzake kunst- en cultuureducatie maar wordt zelfs niet vermeld, stelt het lid. Kan de minister dat verduidelijken?

Bij de vijfde operationele doelstelling (OD 1.5) gaat de beleidsnota ervan uit dat het dko niet leerlinggericht werkt en dat de opdeling tussen de deelsectoren achterhaald is. Mevrouw Helsen raadt ten stelligste aan de sector zelf bij de besprekingen inzake het nieuwe decreet te betrekken en geen voorafname te doen op een nieuwe structuur. Dat zou haaks staan op de participatieve bedoelingen van de minister en de brede consultatie die hij zelf vooropstelt, stelt mevrouw Helsen. De idee dat de opdeling tussen deelsectoren achterhaald zou zijn, vindt volgens het lid geen draagvlak op het terrein. Een zeer grondig debat ter zake met het werkveld is dan ook nodig, oppert ze.

De rest van de tekst in de beleidsnota bij die doelstelling schetst volgens mevrouw Helsen lovenswaardige bedoelingen, maar zal ook een grote kostprijs hebben. Meer leerlinggericht werken vraagt om gedifferentieerde leertrajecten en dat vergt dan weer de juiste en voldoende begeleiding, stelt ze. Er is volgens het lid nog een hele weg af te leggen. Ook het vastleggen van eindtermen heeft consequenties, maar door de mogelijke meerwaarde daarvan, kan CD&V dat ondersteunen.

Bij de versterking van de begeleiding en ondersteuning van leerlingen (OD 1.6) onderstreept mevrouw Helsen dat de benadering daarvan niet te eng mag worden gezien in het kader van een decreet Leerlingenbegeleiding. Er zijn in de vorige legislatuur al aanzetten gegeven, stelt ze, onder meer met de evaluatie van de CLB's die al een tijdlang functioneren binnen het nieuwe decreet. Gezien de evoluties inzake leerlingenbegeleiding, is CD&V vragende partij om dat veel breder te zien dan enkel vanuit de CLB's. Ook andere beleidsdomeinen waar initiatieven in die zin georganiseerd worden, kunnen volgens mevrouw Helsen een rol spelen. Zo refereert ze aan Welzijn en Gezondheid en het vormingswerk.

De evaluatie van het decreet Integrale Jeugdhulp juicht de fractie toe en ze raadt aan goed na te gaan met de minister van Welzijn wat de impact voor Onderwijs is, omdat er toch knelpunten zijn.

In het luik leerlingenbegeleiding begrijpt mevrouw Helsen niet goed wat de minister bedoelt met het feit dat de CLB's meer allochtone jongeren zullen begeleiden.

OD 1.7 behelst de aanpak van spijbelgedrag en antisociaal gedrag. Mevrouw Helsen verwijst naar het actieplan dat in de vorige legislatuur is opgesteld. Ondanks de reeds toegepaste maatregelen blijft het aantal spijbelaars stijgen, stelt het lid, en er is nog geen sprake van gunstige effecten. De maatregelen spitsten zich voornamelijk toe op registratie en sanctioneren. CD&V blijft vragen om preventie. Het schoolklimaat wordt volgens de

fractie nog steeds onderschat als factor om op in te zetten. Initiatieven als hergo en time-out vindt ook mevrouw Helsen belangrijke initiatieven. Ook zij meent uit de evaluatie van de time-outprojecten te kunnen leren. Scholen en organisaties die ze opzetten, lijken tevreden met de resultaten. Dat toont voor haar aan dat andere methodieken dan alleen de onderwijskundige stappen vooruit kunnen zetten, zelfs met de moeilijkste jongeren. CD&V pleit ervoor te onderzoeken hoe die methodieken structureel kunnen worden verankerd, zoals ook in het regeerakkoord is opgenomen. De organisaties die ervoor instaan moeten telkens weer zichzelf bewijzen en dossiers indienen, terwijl de methodieken hun waarde hebben aangetoond. Ook de financiering moet structureler worden, want die organisaties hebben de allerbeste werkkrachten nodig, die over de competentie beschikken te werken met de allermoeilijkste leerlingen. De grote onzekerheid en onduidelijkheid met projecten van heel korte duur is niet bevorderlijk om deze werkkrachten ook te houden. Daarvoor vraagt het lid bijzondere aandacht.

Inzake spijbelen en antisociaal gedrag moet vooral ook de problematiek die in het buitengewoon onderwijs leeft, voldoende aandacht krijgen. In dat verband moet naar een samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn worden gezocht, meent mevrouw Helsen. Jongeren die wel nog nood hebben aan opvang en begeleiding vanuit Welzijn en Gezondheid, moeten toch ook al de stap naar het onderwijs kunnen zetten. Het lid stelt dat te vaak jongeren voor een moeilijke keuze staan. Als ze klaar zijn voor onderwijs, moeten ze de stap zelf zetten en waarmaken zonder al te veel begeleiding vanuit Welzijn. Het lid ziet heil in een meer gemengde formule om erop toe te zien dat jongeren dan niet zo snel afhaken. Alleen het systeem Leren en Werken is voorhanden, oppert mevrouw Helsen, maar dat richt zich vooral op arbeidsparticipatie.

Er is een overlap tussen operationele doelstellingen 1.7 en 1.8, stelt het lid. Die laatste heeft het over psychische en fysieke gezondheid. Positief is de aandacht daarvoor en de samenwerking tussen de betrokken beleidsdomeinen. Mevrouw Helsen vindt het wel bizar dat de minister het niet heeft over een rol voor de CLB's inzake preventieve gezondheidszorg. Heeft dat een reden? Ze mist een moderne visie daarop.

Voor het luik gezondheid vraagt het lid of de minister de nodige contacten heeft met de andere beleidsdomeinen. Vanuit EU-niveau zijn er opmerkingen en bedenkingen geformuleerd over preventieve gezondheidszorg. Er kwamen waarschuwingen en informatie inzake drugspreventie in scholen. Heel wat projecten besteden daaraan al aandacht in de scholen, maar op basis van wat de EU aanlevert, blijkt dat bepaalde projecten net het omgekeerde effect hebben van wat wordt beoogd. Dat vraagt om alertheid en specifieke initiatieven van de minister ten aanzien van de bevoegde ministers van andere beleidsdomeinen. Hoe volgt de minister dat op en legt hij de nodige contacten? Ze verwijst naar de lokale besturen die ermee bezig zijn en de federale overheid die vanuit de politie een aantal projecten stuurt.

2.5. *Tussenkomst van mevrouw An Brussel*

Mevrouw *Ann Brussel* valt het op dat inzake de samenwerking tussen de aanbieders van levensbeschouwelijke vakken (OD 1.1) de commissieleden bekommerd lijken om de vrijheid van godsdienst. Ze wijst erop dat een gebrek aan verdraagzaamheid en de toename van islamofobie een veel groter probleem is in de samenleving. Ze vindt het kras dat er bij de idee van een samenwerking en openheid tussen mensen van verschillende overtuiging meteen een angstreflex is. Samenwerking zou binnen het onderwijsgegeven juist moeten worden toegejuicht, stelt ze. Elkaar beter leren kennen zou in alle aspecten van het samenleven positief zijn en mevrouw Brussel wil graag van de minister weten wat de vooropgestelde samenwerking moet inhouden.

Ook Brussel kent het spijbelprobleem (OD 1.7). Dat het een mentaliteitsprobleem is, klopt, stelt ze, maar tegelijk denkt ze niet dat het probleem beperkt is tot één gemeen-

schap. Voorziet de minister in het kader van het spijbelactieplan ook in overleg met de Franse Gemeenschap? Ze denkt daarbij aan de straathoekwerkers die meldden dat politie tijdens de rellen in Molenbeek als een rode lap op een stier werkt. Daarom pleit ze voor veel samenspraak.

Bij OD 1.9 gaat het over genderbeleid en aandacht voor genderdiversiteit, maar mevrouw Brusseel wil vragen om aandacht voor gendergelijkheid. Onderwijs heeft een belangrijke rol in het sociale aspect van de samenleving, met name in jongeren leren omgaan met elkaar. De boodschap meegeven van gelijkheid en respect voor elkaar, kan de vele problemen inzake fysiek en mentaal geweld ten aanzien van vrouwen helpen voorkomen in de toekomst, meent het lid. Onderwijs kan die zaken vanaf heel jonge leeftijdsgroepen bespreekbaar maken.

2.6. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* wil toejuichen dat de minister ervoor opteert een samenwerking te stimuleren tussen aanbieders van levensbeschouwelijke vakken (OD 1.1). Ze meent zelfs dat het niet tot vrijwilligheid beperkt moet blijven, maar zelfs in de eindtermen zou moeten worden opgenomen. Samenleven wordt pas mogelijk door elkaar te leren kennen en onderwijs is de eerste stap. Ze hoopt dat die eerste aanzet een vervolg krijgt en weet dat het in bepaalde scholen al op beperkte schaal gebeurt, met succes. Hoe ziet de minister de evolutie van die aanzet tot samenwerking? Veelzijdigheid in een persoonlijkheid omvat ook het betrekken van diverse religies in dat kader, meent het lid.

Mevrouw Pehlivan koppelt vredesopvoeding (OD 1.2) graag aan OD 1.1 en stelt dat het niet alleen gaat om historiek, maar net zo goed om het feit dat kinderen binnen klasverband elkaar moeten leren kennen en met elkaar op een positieve manier moeten leren omgaan. De focus daarop ontbreekt, vindt ze. Ze hoopt bij de minister de bereidheid te vinden om daarin veel verder te gaan.

2.7. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* wil weten wat de vooropgestelde timing is voor een evaluatie inzake leerlingenparticipatie (OD 1.1). Ze vond ook de suggestie van de Vlaamse Scholierenkoepel goed. Die stelde dat er niet alleen aandacht moet zijn voor de structuren zoals bepaald in het Participatiedecreet. Ze pleiten ervoor ook alternatieve vormen van participatie in te calculeren en te stimuleren in het onderwijs. Dat heeft veel te maken met het welbevinden op school, stelt ze, en dat aspect komt op diverse plaatsen terug in de beleidsnota.

Bij de samenwerking tussen aanbieders van levensbeschouwelijke vakken vraagt ook mevrouw Poleyn nog verduidelijking. Het lid herinnert aan de herziening van het leerplan katholieke godsdienst. In de tweede en derde graad van het secundair onderwijs gaat het vooral over de soorten levensbeschouwingen. Samenwerking vanuit de principes van dat leerplan lijkt haar dus geen enkel probleem. Als de leerplannen van de andere levensbeschouwingen dat nog niet omvatten, is het allicht het moment om het daarover te hebben, stelt ze. Ze vreest echter dat de overheid in die zin geen vat heeft op de inhoudelijke invulling.

Het verbaasde mevrouw Poleyn dat de minister wil werken aan vakoverschrijdende eindtermen. Op het einde van de vorige legislatuur zijn precies de eindtermen met betrekking tot mediawijsheid en reclame vertaald in een meer eenvoudige vakoverschrijdende eindterm. Ze pleit er dan ook voor daaraan niet meteen weer te gaan sleutelen. Er kan wel gewerkt worden aan andere eindtermen, stelt ze.

Inzake de verkeersregels in de eindtermen is onder voormalig minister Vanderpoorten bepaald dat het niet de taak van scholen kon zijn dat het rijbewijs als kennis wordt onder-

wezen. In de vorige legislatuur is dat veranderd met het project Rijbewijs op School omdat de eindtermen de theorie wel in de schoolse omgeving plaatsten. Midden 2009 is dat alweer versoepeld naar meer algemene verkeerseducatie. Het lijkt haar daarom vreemd dat de minister weer het integreren van de verkeersregels in de eindtermen moet onderzoeken. Wat bedoelt hij daarmee?

De vredeseducatie (O.D 1.2) is een initiatief dat zijn oorsprong vindt in het verzoek vanuit onder meer de kazerne-Dossin om een platform op te zetten rond herinneringseducatie. Hoe belangrijk de geschiedenis ook mag zijn, toch wijst mevrouw Poleyn erop dat vredeseducatie veel verder gaat dan dat. Herinneringseducatie kan positief zijn, maar de werkelijke effecten ervan op attitude zijn niet gekend en kunnen ook ophouden bij een gewone geschiedenisles, stelt ze. Het moet volgens haar altijd de bedoeling zijn vanuit herinneringseducatie naar vredesopvoeding toe te werken om de houding van jongeren naar meer vredevol gericht denken en werken te sturen, zowel op het interpersoonlijke vlak, als op wereldniveau. Mevrouw Poleyn verwijst in dat verband ook naar het rapport dat het Vlaams Vredesinstituut ter zake heeft afgewerkt.

Positief vindt mevrouw Poleyn de inzet op educatie rond duurzame ontwikkeling (OD 1.3). Het gaat wel om meer dan rationeel energiegebruik stelt ze. Het gaat erom de drie pijlers – ecologie, economie en het sociaal gegeven – in evenwicht te brengen. Dat kan ook op andere vlakken binnen onderwijs dan louter de scholenbouw.

In verband met OD 1.4 stipt het lid even het project DynaMo³ aan, waarmee de bussen van De Lijn ter beschikking zou worden gesteld om gratis of tegen zeer beperkte prijs scholen naar en van culturele evenementen te vervoeren. In de praktijk kunnen slechts een zeer beperkt aantal scholen daarvan gebruik maken omdat alleen de vaste trajecten erin worden ondergebracht. Dat impliceert dat alleen scholen die vlakbij de culturele centra of bij dat aanbod van vaste lijnen liggen er gebruik van kunnen maken. Waar klassieke lijnverbindingen ontbreken, valt men uit de boot, wat mevrouw Poleyn een discriminatie vindt, die bijdraagt aan dat gevoel van achterstelling van onder meer plattelandsgemeenten.

Met betrekking tot het dko (OD 1.5) vermeldt het lid het concept Kunstacademie waar rond nogal wat weerstand leeft. Het feit of het wel interessant is de opsplitsing tussen Beeldende kunst en Muziek en Woord op te heffen, blijft voor vragen zorgen. Zelf vindt het lid dat het kansen biedt. Het verheugt haar dat middels een operationele doelstelling mogelijkheden worden geboden in die zin, maar dat het geen verplichtingen inhoudt. Het lijkt haar zinvol ter voorbereiding van een decreet de concrete invulling daarvan nauwlettend op te volgen.

Mevrouw Poleyn feliciteert de minister voor de aandacht die hij besteedt aan de time-out-projecten en hergo's onder de noemer van OD 1.7. Ze hoopt dat die expertise kan worden aangewend om op zoveel mogelijk plaatsen te verbreden. Dat lijkt haar veel efficiënter dan een herstructurering van het secundair onderwijs waarmee niemand weet waar het eindigt. Meer middelen voor hergo kunnen heel wat problemen helpen aanpakken en zelfs preventief oplossen.

Bij de genderdiversiteit (OD 1.9) heeft het lid een bedenking. Ze refereert aan de beleidsnota Gelijke Kansen (*Parl. St.* Vl. Parl. 2009-10, nr. 204/1). Het verheugt haar dat de minister het taboe ter zake durft te doorbreken en stelt dat op heel wat scholen nog een segregatie heerst in de behandeling van jongens en meisjes. Ze is niet zeker dat iedereen daaronder hetzelfde verstaat. Er is heel wat boeiend wetenschappelijk onderzoek dat onder meer uitwijst dat jongens meer aandacht vragen en krijgen en dat meisjes in de derde graad secundair onderwijs stiller moeten zijn en ook wat minder gaan presteren. Ze hoopt dat daaruit lessen worden geleerd om te zoeken naar verbreding in het onderwijs.

Algemeen vindt ze de strategische doelstelling over de persoonlijkheidsvorming nogal sturend van bovenaf klinken. Bovendien mist ze een aantal aspecten in de invulling van het concept, zoals ruimte voor zingeving, spirituele en emotionele ontwikkeling van de jongeren of voor het creatief en innovatief denken. Spirituele ontwikkeling en ruimte voor zingeving vindt mevrouw Poleyn bijzonder belangrijk voor de persoonlijkheidsvorming. Het zijn aspecten waarover te vaak een taboe heerst, stelt ze.

2.8. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* voelt wat weerstand bij de eerste strategische doelstelling die het vormen van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden als een kerntaak van het onderwijs vooropstelt. Zelf begrijpt ze de minister wel. Kennis zou meer centraal moeten staan, hoort ze van andere leden, maar daarin staat onderwijs al sterk, oppert mevrouw Meuleman. Dat de minister zegt dat het niet gaat om wat ze moeten kennen, maar wel om wie men vindt dat leerlingen moeten zijn, vindt ze goed. Dat kan in alle vrijheid en hoeft helemaal niet directief te zijn. De angst voor betutteling van de overheid is overdreven, vindt mevrouw Meuleman.

De minister is zelf ook tegen de consumptieve benadering van het onderwijs en de juridi-sering ervan. Dat keert volgens het lid niet echt meer terug in de strategische en operationele doelstellingen. Hij wil leerlingen beter wapenen tegen misleidende reclame (OD 1.1), maar vermeldt nergens dat scholen een absoluut reclamevrije ruimte moeten zijn en blijven. De onafhankelijkheid van de overheid is belangrijk, stelt mevrouw Meuleman, maar ze meent dat de onafhankelijkheid van de commercialisering en van de markt minstens even belangrijk zijn. Vooral de vrijheid van de school in dat verband komt onder druk te staan.

Inzake OD 1.2 treedt het lid de stelling van mevrouw Poleyn bij: vredeseducatie is meer dan herinneringseducatie.

Bij OD 1.3 over duurzame ontwikkeling en OD 1.8, psychische en fysieke ontwikkeling, vindt mevrouw Meuleman dat de minister karig is met informatie. Ze begrijpt dat de beleidsbrieven voor concretere invulling zorgen, maar vindt dat de principes van een gezonde en duurzame school en een veilige omgeving met aandacht voor kwalitatieve schoolvoeding en met initiatieven zoals donderdag-veggiedag in Gent en het succesvolle MOS-project toch enige aandacht verdienen (MOS: milieuzorg op school). Ze hoopt dat dergelijke projecten aanmoediging krijgen.

Ten slotte wil de minister de begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken (OD 1.6). De Vlor merkt op dat een van de belangrijkste zaken is de ongekwalificeerde uitstroom te doen dalen en dat daartegenover geen operationele doelstellingen zijn geplaatst. Mevrouw Meuleman is van mening dat heel wat initiatieven uit de beleidsnota daar wel op inspelen, zoals de Brede School en de hervorming van het secundair onderwijs. Daar-aan is alleen een langetermijnperspectief gekoppeld en mevrouw Meuleman vraagt zich af waarom ook het decreet Leerlingenbegeleiding op die lange termijn wordt gezien. Het staat zowat onderaan de lijst, merkt ze op. Kan dat niet versneld worden aangevat om de ongekwalificeerde uitstroom toch in de lopende legislatuur al aan te pakken?

2.9. Tussenkost van de heer Paul Delva

De heer *Paul Delva* stelt dat kunst- en cultuureducatie (OD 1.4) een chronisch terugkerend onderwerp is, ook in de commissie Cultuur. Vlaanderen heeft de boot wat gemist, oppert het lid, en de link tussen onderwijs en cultuur wordt vaak besproken. De band is voor hem evident, omdat cultuurparticipatie gestimuleerd wordt doordat jongeren al vroeg met cultuur in contact komen waarin scholen een grote rol spelen. Het lijkt hem zinvol ervoor te zorgen dat cultuuractoren gemakkelijker toegang krijgen tot scholen om toe te lichten wat ze doen en dat te tonen. Het hoeft niet altijd vanuit de leraar voort te komen, meent de

heer Delva, want in de cultuursector zijn er voldoende mensen die pedagogisch voldoen om daarin taken op te nemen.

Inzetten op lerarenopleiding is voor het lid een andere essentiële factor. Er zijn nog mogelijkheden om toekomstige leraren anders of beter te vormen voor wat cultuur en cultuurkennis betreft.

In steden zoals Antwerpen en Brussel zijn al langer een aantal vzw's actief die klassen begeleiden in musea en dergelijke. Het blijkt dat die klassen het zeer goed doen. De heer Delva stelt voor om te analyseren hoe de vzw's het probleem aanpakken en ermee omgaan.

Bij de vakoverschrijdende eindtermen in OD 1.1 leest de heer Delva dat de minister leerlingen op een rationele manier wil leren omgaan met kredietverstrekkers. Dat verheugt hem, maar het gaat eigenlijk nog verder dan dat, stelt hij. Het gaat over omgaan met financiële middelen, met budgetbeheer.

Hij deelt de mening van mevrouw Celis inzake het project Rijbewijs op School en de slaagpercentages per onderwijstype. Er is nog heel wat werk aan de winkel in dat verband, meent de heer Delva. Welke taakverdeling wordt er gehanteerd met de minister van Mobiliteit, die eveneens met dat project bezig is?

In het kader van de spijbelaanpak (OD 1.7) is zo goed als niets gezegd over schoolverzuim, waarbij kinderen gewoon niet ingeschreven worden in een school. In Brussel zou het over zesduizend kinderen gaan. Het probleem wordt slechts zijdelings aangeraakt in de beleidsnota, stelt het lid. Het probleem kent twee aspecten: de kinderen zelf die niet naar school gaan en ten tweede is er het straatbeeld met rondlummelende leerlingen. Dat geeft dan weer een gevoel van onbehagen, bijvoorbeeld bij gebruikers van het openbaar vervoer, stelt de heer Delva. Hij erkent echter meteen dat het niet-schoollopen voor de kinderen het ergste probleem stelt.

De heer Delva las bij de inleiding van SD 1 ook dat de minister een aantal eigenschappen bij leerlingen op school wil stimuleren. Dat is positief en ook de nadruk op zelfontwikkeling, met een positief zelfbeeld, zelfredzaamheid, creativiteit en nieuwsgierigheid is ook terecht, stelt hij. Het lid mist wel de betrokkenheid, zorg voor de andere en solidariteit, die heel wat anders inhouden dan sociale vaardigheden die wel vermeld zijn.

2.10. Tussenkomen van de heer Kris Van Dijck

De heer *Kris Van Dijck* meent dat de legislatuur zich hoopvol aandient. Met betrekking tot de samenwerking tussen de aanbieders van levensbeschouwelijke vakken (OD 1.1) is er potentieel voor een breed debat. Het lid meent dat de manier waarop de minister zijn visie heeft verwoord, een rechtstreekse vertaling is van wat in het regeerakkoord staat, zij het veel voorzichtiger. De meerderheid is zich ten volle bewust van de diversiteit in Vlaanderen, stelt hij, maar er moet rekening worden gehouden met de vrijheid van onderwijs, met de vrijheid van godsdienst en de plaats van de levensbeschouwelijke vakken in dat grondwettelijke kader. Hij is pleitbezorger van een actief pluralisme, maar er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen onderricht in een godsdienst en over een godsdienst. Het is belangrijk dat men de verschillende godsdiensten kent, maar de eigenheid van godsdiensten is precies dat er een zekere waarde en dynamiek in zit. Dat onderrichten is volgens de heer Van Dijck meer een kwestie van attitude, van aanpakken en niet van feitenkennis over godsdiensten. Hij vindt hoe dan ook dat het debat moet worden gevoerd. Hij verwijst daarbij naar het debat in Frankrijk over de vraag of levensbeschouwelijke vakken überhaupt nog wel een plaats in het onderwijs moeten hebben of dat ze tot de privésfeer behoren. Zelf wil hij zo ver niet gaan, maar wel ziet hij graag een open debat tegemoet, met respect voor elke visie. Op dit vlak meent hij dat hij ook aan het grondwettelijke kader ter zake niet te veel zou veranderen.

De minister legt terecht de vinger op de wonde inzake spijbelen (OD 1.7), oppert de heer Van Dijk. Het Brusselse probleem vraagt om samenwerking met de Franse Gemeenschap. Op het punt dat de heer Delva aanhaalde, meent hij een contradictie in het hele discours te ontwaren. In zones waar grote groepen illegalen aanwezig zijn, weet men niet met hoeveel ze zijn en hoeveel kinderen de groep omvat. In Brussel zouden cijfers van het Nederlandstalig en Franstalig onderwijs naast elkaar worden gelegd om dan gelinkt te worden aan rijksregistergegevens. Zo worden de leemtes ontdekt. De Financieringswet bepaalt dat men zich deels baseert op ingeschreven leerlingen. Dat maakt dat elke school er baat bij heeft zoveel mogelijk kinderen naar de school te halen en in te schrijven. Daarvan wordt een verificatie gedaan. Als er dan nog leemtes blijken te bestaan, dan moeten die bijzonder ernstig worden genomen, stelt de heer Van Dijk.

Het lid hecht bijzonder belang aan de vredesopvoeding (OD 1.6) die ook voor hem verder gaat dan herinneringseducatie. Hij trekt het nog verder door naar algemeen geschiedenisonderricht dat naar zijn mening zwaar onder druk staat. Dat slaat niet alleen op het vakaspect: veel kan in een historisch perspectief worden gekaderd, stelt het lid. Hij pleit ervoor om dat als jongeren iets wordt meegegeven met betrekking tot herinneringseducatie of geschiedenis, dat ook de toets van de realiteit kan doorstaan. Zo leerde hij nog dat koning Leopold II op zijn sterfbed Kongo aan België schonk. Dergelijke zaken moeten in de juiste context worden gezet, meent hij. Dat doet niets af aan het belang van de andere initiatieven inzake herinneringseducatie die de volle steun van N-VA genieten.

2.11. Tussenkoms van mevrouw An Michiels

Mevrouw An Michiels vindt bij OD 1.6 de link niet terug met wat in de vorige legislatuur al is gebeurd in het kader van leerlingenbegeleiding. Worden de bevindingen naar aanleiding van de hoorzitting met mensen uit de CLB-omgeving van de vorige legislatuur meegenomen in het beleid? Moet het decreet Leerlingenbegeleiding beschouwd worden als een andere term voor wat het overkoepelend CLB-decreet werd genoemd? Of is het iets anders en breder?

Het lid had begrepen dat het tot de opdracht van het CLB behoort om alle jongeren te begeleiden ongeacht hun afkomst. Wat betekent het dat dit punt over begeleiding van allochtone jongeren zo expliciet is opgenomen? Loopt het daar mis? Of gaat het om een inburgeringstraject waarvoor de CLB's worden ingeschakeld?

Mevrouw Michiels meent dat de nood aan een duidelijk decreet zeer groot is. De nieuwe accenten van de minister maken volgens haar de problematieken waarmee de CLB's geconfronteerd worden nog groter. Ze pleit zeker niet voor haast en spoed, maar de zaken mogen niet langer uitgesteld worden. Vijf jaar al zijn aan de mensen beloftes gedaan en veranderingen voorgehouden in de vorm van een overkoepelend decreet en daar moet schot in komen, besluit ze.

In de aanpak van het spijbelen (OD 1.7) vindt het lid het bijzonder positief dat de minister het spijbelactieplan wil versterken. Dat werd door de media als een mislukking bestempeld, maar moet volgens haar worden doorgezet. Hoe denkt de minister een beter zicht te krijgen op antisociaal gedrag? Moet daarvoor weer een nieuwe studie worden aangevat? De minister wil de scholen ondersteunen bij die aanpak, maar hoe denkt hij dat te doen?

De groep jongeren die uitvalt, wil de minister in kaart laten brengen. De Vlor heeft daarover al ruimschoots gegevens. Mevrouw Michiels kan zich indenken dat men daar vreest dat nieuw onderzoek de zaken alleen maar meer vertraagt.

Bij het pleidooi van de minister voor een meer efficiënte aanwending van de middelen, krijgt de minister de volle steun van mevrouw Michiels. Wat zijn doel mist, moet echter verdwijnen.

2.12. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* gaat ook in op het aspect levensbeschouwelijke vakken (OD 1.1). Ook zij raadt aan te rade te gaan bij de scholen die al zo'n samenwerking kennen.

Het lid sluit zich aan bij de opmerkingen over Rijbewijs op School. Ze voegt eraan toe dat heel wat jongeren melden dat ze het theoretische examen pas kunnen afleggen in het laatste jaar van het secundair onderwijs terwijl ze al eerder in het vijfde jaar 17 zijn geworden. Kan het project in die zin aangepast worden om elke jongere de kans te geven de lessen te volgen en aan het examen deel te nemen zodra hij of zij 17 jaar wordt?

Spijbelen (OD 1.7) is een probleem waarmee stringent moet worden omgesprongen, vindt ook mevrouw Deckx. Kinderen moeten op school zitten en niet op straat rondhangen. Registratie vindt ze goed, maar wordt ook het waarom van spijbelen ook onderzocht, wil ze weten? Middelen en instrumenten aanreiken aan scholen om die leerlingen terug te halen, is mooi, maar baat niet als leerlingen niet gemotiveerd zijn. Het lijkt het lid belangrijk te weten waarom dat zo is om daarop te kunnen inspelen.

2.13. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* focust op de samenwerking tussen aanbieders van levensbeschouwelijke vakken (OD 1.1) en stelt dat de formulering van de minister veel onrust kan wekken. Hij is een groot voorstander van verticaal en horizontaal pluralisme. Levensbeschouwelijke vakken zijn volgens hem dan ook vaak het verlengstuk van keuzes die ouders hebben gemaakt en fungeren als brug tussen hen en de school. Aan de fundamenteën van het systeem mag daarom niet worden geraakt, stelt hij.

Het islamonderricht is volgens de heer Bouckaert hetgeen waarop moet worden gefocust. Er moet worden op toegezien dat de islam als godsdienst wordt aangebracht en niet als rechtssysteem. Die beweging heeft ook het katholicisme moeten doormaken, vergelijkt hij. Hij is voorstander van islamonderricht in zoverre dat wordt toegezien op wie het doceert en dat bij voorkeur door iemand gebeurt die in ons land een opleiding heeft genoten.

Vervolgens wil de heer Bouckaert een algemene opmerking maken bij de filosofie van strategische doelstelling 1 die heel erg de nadruk legt op de functie van scholen bij de persoonlijkheidsvorming. Dat neigt naar een soort van 'psychologisering' van het schoolgebeuren, stelt hij en hij vraagt zich af of de pendel niet te zeer in die richting doorslaat. De heer Bouckaert verwijst naar een masterthesis onder leiding van professor Vrancken, gespecialiseerd in armoedeonderzoek. Antwerpse scholen in kansarme buurten werden in leer- en zorggerichtheid geclassificeerd: nadruk op echt leren en nadruk op zorg, op een aangename omgeving. De scholen kregen allemaal evenveel middelen uit het GON-decreet (geïntegreerd onderwijs). De scholen die nadruk leggen op leergerichtheid bleken de beste resultaten te boeken en kansengelijkheid het meest te bevorderen. Scholen mogen volgens de heer Bouckaert dus niet verworpen tot wellnesscentra.

Hij vreest dat het dko het eerste slachtoffer van de filosofie kan worden. Er leeft in de omringende landen enige nijd over de kwaliteit van het kunstonderwijs in België, stelt hij. Het behelst ook de beheersing van techniek en dat is de verdienste van de scholen. De hervormingen die op stapel staan, ondermijnen volgens berichten uit dat werkveld precies dat leeraspect, meent de heer Bouckaert.

2.14. Antwoorden van de minister

2.14.1. Algemeen

De *minister* verwijst naar algemeen gehoorde opmerkingen, namelijk dat de beleidsnota ambitieus is, dat hij heel wat projecten omvat en dat de budgettaire situatie moeilijk is. Dat klopt allemaal, stelt hij en koppelt daar meteen aan dat prioriteiten stellen een eerste opdracht is. De beleidsbrieven zijn daarvoor het geëigende middel.

Niet alle ambitieuze projecten in de beleidsnota kosten geld, drukt de minister de commissieleden op het hart. Hij vermeldt drie van die projecten. Ten eerste noemt hij de ontkleuring van de GOK-middelen, die belangrijk is voor de autonomie van de instellingen. Dat is gekoppeld aan de manier waarop de onderwijsinstellingen geïnspecteerd worden.

De hervorming van het secundair onderwijs wordt een tienjarenproject, stelt de minister vervolgens. De onderwijswereld vraagt dat zelf. Er is tijd nodig om de juiste regelgeving te ontwikkelen, tijd om alles aan te passen en uit te leggen en er moet een draagvlak zijn om de hervorming uit te voeren. De vraag of dat onderwijs meer geld moet kosten, laat de minister vooralsnog in het midden omdat bij vergelijking met het buitenland blijkt dat er al heel wat middelen naar het secundair onderwijs gaan.

Een derde voorbeeld is de automatisering van de toekenning van studietoelagen. Waar mensen recht op hebben, moet automatisch gebeuren, stelt de minister. Dat behelst een computerprogramma, wat zeker niet de grote kost is en gecompenseerd kan worden, en enige regelgeving, besluit minister Smet. Daarnaast moet met het federale niveau overleg gepleegd worden over de koppeling van de databanken.

Een aantal projecten zullen wel geld kosten, stelt de minister, zoals het project Leerzorg en de harmonisering van de lestijdentabellen van het kleuteronderwijs met die van het lager onderwijs. Dat vergt ook nog tijd om in regelgeving om te zetten. De minister hoopt dat de maatregelen om de economische toestand het hoofd te bieden ook vruchten afwerpen, zodat in de tweede helft van de legislatuur enige ruimte ontstaat.

De minister blikt terug op de stelling van de heer Bouckaert dat hij de school zou verwarren met een wellnesscentrum. Internationaal blijkt ons onderwijssysteem in vergelijkingen vrij prestatiegedreven. Het school-welbevinden blijkt echter iets lager dan in de andere landen, laat de minister weten. De wellnessgedachte is dus niet eens zo gek, besluit hij.

2.14.2. OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap

Bij de eerste operationele doelstelling ‘Jongeren voorbereiden op actief burgerschap’ wilde mevrouw Martens weten wat de verhouding was tussen de stelling dat leerlingenparticipatie zeer belangrijk is en de autonomie van de school. Er is volgens de minister geen enkele contradictie. Autonome scholen met een krachtig beleidsvoerend vermogen blijken vaak scholen die leerlingenparticipatie toelaten en goede resultaten halen. Beslissingen nemen blijft daarbij een bevoegdheid van hogerhand, maar leerlingen moeten wel hun inbreng hebben, stelt de minister. Het onderwerp staat onder OD 1.1 omdat het groeiproces naar zeggenschap al moet worden opgestart in de scholen.

Mevrouw Poleyn en mevrouw De Knop wilden de conclusies kennen van de evaluatie van het Participatiedecreet, een wetenschappelijk rapport, opgesteld door professor Van Peteghem van de UIA. Het wordt half februari 2010 vrijgegeven, kondigt de minister aan.

Het Traject Actief Burgerschap verdient volgens mevrouw Celis een ruimere bekendheid. Het project gaat uit van de Koning Boudewijnstichting en zal via de geijkte kanalen worden bekendgemaakt: website, Klasse enzovoort.

Er is ook gevraagd naar de omzetting van het project Rijbewijs op School naar de eindtermen. De heer Delva vroeg specifiek om overleg met minister Crevits ter zake. Het toepassen van het verkeersreglement is al opgenomen in een nieuwe vakoverschrijdende eindterm die van toepassing wordt op 1 september 2010. Het project zelf wordt geëvalueerd en zal helpen het in de praktijk brengen van die eindterm in te schatten. Mevrouw Celis wees terecht op de grote verschillen in slaagcijfers van de verschillende onderwijsvormen. Ook voor duidelijkheid over wat daarmee in de scholen kan gebeuren, rekent de minister op de vermelde evaluatie.

Mevrouw Helsen heeft aangegeven dat niet alles wat jongeren moeten kennen en kunnen om een gelukkig leven uit te bouwen in eindtermen kan. Er zijn ook andere omgevingen en de school kan niet in de plaats daarvan treden, erkent ook minister Smet. Het feit dat kinderen steeds meer impulsen en kennis opdoen in onbeschermde omgevingen, is de reden waarom de passage over omgaan met reclame is opgenomen, legt minister Smet uit. De raakvlakken met mediawijsheid zijn duidelijk, stelt hij. Er zijn geen intenties om die eindtermen te wijzigen, meldt de minister nog. Het omgaan met reclame moet kunnen binnen de bestaande eindtermen en veel mensen blijken het positief te vinden dat die vaardigheid aan kinderen wordt doorgegeven om ze toe te laten een veelzijdige, open en sterke persoonlijkheid te vormen. Hij is het er volkomen mee eens dat het niet de bedoeling mag zijn jaar na jaar met nieuwe eindtermen te komen.

Bij het concept om samenwerking te stimuleren tussen aanbieders van levensbeschouwende vakken rezen nogal wat vragen en opmerkingen. In de beleidsnota is de formulering overgenomen van het regeerakkoord, precies omdat het ook niet verder kan gaan dan stimuleren, stelt de minister. Verder gaan vergt grondwetswijzigingen. Er is al wel een hele tijd een overlegplatform in de onderwijsinspectie van de erkennende instanties. De voorzitter daarvan heeft de mogelijkheid tot samenwerking van levensbeschouwelijke vakken aangekaart. De bereidheid is er om daarover na te denken en op het terrein is er vraag naar een vak waarin de verschillende levensbeschouwingen op geëngageerde wijze aan bod kunnen komen. De minister oppert dat het nodig is na te gaan of bij de aanbieders ook de bereidheid bestaat om een dergelijk vak in te richten. Er is een duidelijk verschil tussen een vak over godsdienst en een vak in een bepaalde godsdienst, beklemtoont de minister. Het eerste is niet geëngageerd en brengt een vergelijkende en verklarende uitleg op filosofisch en cultuursociologisch vlak. In een geëngageerd vak kunnen de verschillende levensbeschouwingen ook aan bod komen, aangebracht door verschillende mensen die zelf in die levensbeschouwing staan. Voor de minister moet een werkelijk geëngageerd vak waarin die stromingen aan bod komen, mogelijk zijn. Het is de bedoeling dat te stimuleren maar niet op te leggen, vindt hij. Er waren tijdens een studiedag bij de onderwijskoepels wel vragen over, maar er is geen afkeuring gebleken, laat minister Smet nog weten.

Het onderwijzen van een godsdienst als een beleving en een overtuiging, of dat doen als een allesomvattend rechtssysteem, zijn twee verschillende dingen, had de heer Bouckaert duidelijk gemaakt. De minister volgt die redenering maar acht het toch een goede zaak dat noch de inspectie, noch hijzelf enige bevoegdheid hebben over de inhoud van levensbeschouwelijke vakken.

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw An Brussel vraagt of de minister inderdaad bedoelt dat hij het mogelijk acht een vak te organiseren dat wel geëngageerd is en toch verschillende stromingen brengt. Wat bedoelt hij met dat engagement?

Minister *Smet* stelt dat hij dat inderdaad mogelijk acht, op vrijwillige basis, aangezien de grondwet de vrije keuze van godsdienstonderricht oplegt. Het betekent dat naast het gangbare godsdienstondericht in het curriculum ook een vak zou worden aangeboden waarin alle levensbeschouwingen aan bod komen. Het gaat dus om een bijkomend vak waarbij wel de diverse onderdelen door de respectieve godsdienstleerkrachten wordt gegeven binnen één kader.

Mevrouw An Brussel vindt dat de minister moet durven progressief zijn en een hervorming moet doorvoeren. Vanuit de doelstelling meer kennis van elkaar en meer verdraagzaamheid tussen de samenlevende gemeenschappen, dan kan een vak over godsdienst dat volgens de minister niet geëngageerd is, allicht wel als geëngageerd beschouwd worden, stelt het lid.

De *minister* oppert dat in de meeste scholen al enige toelichting wordt aangeboden over ander godsdiensten, zij het in de het kader van de godsdienst- of zedenleerles of bij geschiedenis. Als er vraag naar is, is de minister gewoon bereid dat te stimuleren, besluit hij.

Het lijkt mevrouw *An Brusseel* efficiënter dat de minister wel degelijk een beslissing ter zake neemt op zeker ogenblik. Ze meent alleen dat er meer ambitie moet zijn, en dat dan desnoods de Grondwet moet worden aangepast, zolang er maar een eenduidige beslissing over komt.

De heer *Bouckaert* sluit zich daarbij aan en stelt dat er duidelijkheid vereist is. Een godsdienstoverschrijdend vak kan worden opgevat als een overlap van godsdienstvakken of als een godsdienstwetenschappelijk vak dat kennis aanreikt over de godsdiensten. Het lijkt hem gevaarlijk om niet duidelijk dat onderscheid te maken.

De *minister* geeft aan dat hij simpelweg wil nagaan of er vraag naar is en de mogelijkheid om een dergelijk vak in te richten, wil openlaten en indien nodig stimuleren.

Mevrouw *Helsen* wil nog steeds weten wat daarmee bereikt moet worden. Kennisoverdracht over verschillende godsdiensten is ook voor haar belangrijk, maar komt al aan bod, stelt het lid. Leerlingen breed informeren over godsdiensten is niet meer dan normaal, vindt ze. Zodra er sprake is van een degelijk engagement van leerkracht zowel als leerlingen in verschillende godsdiensten, dan lijkt haar dat onmogelijk. Ook organisatorisch wordt het moeilijk, stelt mevrouw Helsen, gezien de problemen die er in die zin al zijn. Ze meent dat die discussie lang niet gesloten is als alle onduidelijkheden over de levensbeschouwelijke vakken moeten worden weggewerkt.

Mevrouw *Deckx* wil weten wie er bevoegd zal zijn om een dergelijk vak te doceren.

Minister *Smet* wijst erop dat een minister geacht wordt een regeerakkoord uit te voeren. Het dossier ter zake is zeker niet af, stelt hij. Doel is daarover een fundamenteel debat te kunnen voeren. Op het terrein zelf is er vraag naar en in sommige gevallen is er al concreet een lokale samenwerking. Hij wil en hoeft als minister daarin niet meteen een standpunt in te nemen, vindt hij zelf, maar wil een debat tussen de betrokken partijen alle kansen geven. Hij sluit ook niet uit dat men tot de conclusie komt dat het niet kan en maakt het ook niet tot zijn grote prioriteit. Qua bevoegdheid zullen alle erkennende instanties moeten samenwerken, verklaart hij nog. Er wordt niets opgelegd.

2.14.3. OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie

De tweede operationele doelstelling Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie, riep bij mevrouw Pehlivan de gedachte op aan de link tussen vredeseducatie en het beter samenleven van allochtone en autochtone afkomst. De minister onderstreept dat vredeseducatie uiteraard niet enkel doelt op het aanleren van geschiedenis, maar dat jongeren er ook lessen uit moeten trekken. Minister Smet benadrukt nogmaals hoe belangrijk hij de vredes- en herinneringseducatie vindt. Hij verwijst naar een toneelstuk Gembloux van de KVS (Koninklijke Vlaamse Schouwburg) over de tirailleurs, de Marokkaanse mensen die in België zijn komen strijden. Hij stelt dat heel weinig mensen daarvan op de hoogte zijn. Die aspecten moeten ook belicht worden en kunnen de samenleving bevorderen, oppert de minister.

2.14.4. Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken

Inzake kunst- en cultuureducatie is gevraagd naar de concrete manier waarop een link kan worden gelegd tussen het dko en de kunst- en cultuureducatie in het leerplichtonderwijs. Die is er via het concept Brede School en het lijkt de minister goed dko aan te bieden in de gebouwen van de school en aansluitend op de lesuren. Dat moet het probleem van de

weekendrush van de sportclub naar het dko opvangen, meent hij. Hij weet dat velen daarover willen nadenken. Daarnaast zou dat concept een gunstige invloed uitoefenen op de participatie van groepen die niet deelnemen aan het dko.

Bovendien moet erop worden toegezien dat de inhoud van de kunst- en cultuureducatie in het leerplichtonderwijs op het dko-programma wordt afgestemd. Het dko moet volgens de minister verdiepen wat in het leerplichtonderwijs aan alle leerlingen wordt aangeboden. Er wordt in dat verband gedacht aan een referentielijn en op het werkterrein zelf bespeurt de minister een voldoende groot draagvlak.

Het vervoerprobleem van scholen die niet in centrumsteden zijn gelegen en die willen deelnemen aan buitenschoolse activiteiten is reëel, erkent minister Smet. Het akkoord dat met De Lijn is gesloten over het gratis gebruik van de reguliere busdiensten, vormt een probleem voor dunbevolkte gebieden. De minister vindt de bezorgdheid van mevrouw Poleyn in dat verband terecht, maar verklaart ook de ontstaansgeschiedenis van het akkoord met De Lijn. Bussen bleken immers niet vol te zitten, maar wel te rijden en dat in de nabijheid van scholen. Het leek logisch de bussen dan maar voor die doeleinden in te schakelen zonder kost voor de school. Het ging om een beter gebruik van reeds bestaande diensten. Er is geen extra budget voor voorzien, meldt de minister. Hij is wel bereid met minister Crevits ter zake om de tafel te gaan zitten en een betere afstemming of uitbreiding te onderzoeken.

2.14.5. OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs (dko) verdiepen en verbreden

De operationele doelstelling met betrekking tot het verbreden en verdiepen van het dko riep bij mevrouw Helsen en de heer Delva de vraag op waar daarvoor het draagvlak te vinden is. Het dossier moet grondig opgevolgd worden, erkent de minister. Het samenbrengen van instellingen voor woord, muziek en dans enerzijds en tekenacademies anderzijds, is niet eenvoudig. Dat bevestigt minister Smet, maar hij voegt er meteen aan toe dat er ook een menselijk aspect aan vastzit: er is dan namelijk een directeur te veel. Dat roept weerstand op. De minister ziet echter een meerwaarde in die samenwerking en stelt dat het toch het proberen waard is. Wie geregeld van cultuur en kunst geniet, weet dat daar een grote overlapping bestaat. De minister meent dat de toekomst van kunst daarin ligt. Hij wil wel oog hebben voor de menselijke problemen en stelt dat mensen in geen geval de indruk mogen krijgen dat wat ze deden, niet gewaardeerd wordt. Het is volgens de minister een kwestie van veranderingsmanagement.

– Replieken van de leden en antwoorden van de minister

Mevrouw *Sabine Poleyn* hoort in verband met het dko en de locatie waar het georganiseerd wordt in het kader van de Brede School (zie ook OD 6.2), dat de minister het dubbel gebruik van schoolgebouwen wil stimuleren. Ze staat enigszins weigerachtig om daar extra middelen tegenover te zetten en stelt dat er duidelijk wel vraag is naar meer ‘good practices’ inzake aansprakelijkheid, verzekeringen en dies meer. Ze is ervan overtuigd dat de mogelijkheid vanuit de netten, de expertisecentra en de steunpunten al wordt aangeboden, maar dat er nood is aan meer coherentie en eventueel een publicatie met modellen voor samenwerking die goed zitten qua aansprakelijkheid.

De *minister* beaamt dat de aansprakelijkheidskwestie ook kan worden doorgetrokken van dko naar de speelplein- of vakantiewerking en naar bijvoorbeeld schoonmaak, waar het ook vaak over gaat. Via het DBFM-programma worden er 11 nieuwe scholen gebouwd en andere gerenoveerd en de minister vindt het handig om die aspecten mee te nemen in dat project. Praktisch gezien moeten lokalen die voor een breder gebruik vatbaar zijn, ook bereikbaar zijn zonder dat daarvoor de rest van een school moet doorkruist worden. Dat kan bij bouw of verbouwing van scholen ingecalculeerd worden. De minister meent bovendien dat ook rekening kan worden gehouden met de mogelijke behoeften aan ander of beter materiaal, bijvoorbeeld om verenigingen kooklessen te laten organiseren in een

schoolkeuken. Ook de verzekeringsproblematiek moet onder de loop worden genomen, bevestigt de minister.

Mevrouw *Irina De Knop* vindt de visie van de minister op het dko en de nieuwe invulling ervan positief. Een nuttige invulling van de tijd door na school dko te organiseren in dezelfde gebouwen vindt ook zij meer aangepast aan de levensstijl van vandaag. Over de Brede School zijn een aantal proeftuinen opgezet in de vorige legislatuur. Op het einde van de legislatuur heeft het Steunpunt gelijke onderwijskansen een aanbeveling opgesteld. Ze meent echter dat de Vlaamse Regering nog altijd geen standpunt heeft ingenomen inzake welke weg men daarin kiest. Is dat er intussen al, wil het lid weten, met het oog op de hervormingen in het dko en voor de financiering van de Brede School als dusdanig. Zijn er tegenstrijdigheden tussen de regeringspartijen? Is er zicht op een timing, want het concept Brede School wordt naar haar mening te vaak ijl gebruikt.

De *minister* stelt dat er nog geen standpunt is, maar dat een werkgroep ermee bezig is. Hij beaamt dat het concept Brede School intussen in de geest van betrokkenen een eigen vormgeving krijgt. Er zijn vooral accentverschillen, oppert hij, niet enkel onder de regeringspartijen, maar bij alle partijen en scholen. Over het concept zelf constateert de minister niet veel discussie, maar wel over de concrete invulling ervan. Dat debat moet in de komende maanden worden gevoerd. Zo rijzen ook vragen bij de financiering van gebouwen waar ook dko moet of kan worden georganiseerd. Daarin zijn dan weer steden en gemeenten partij.

Brede school hoeft voor de minister ook niet in elke lokale gemeenschap op dezelfde manier te worden ingevuld. Het plan is wel dat er in enige stroomlijning wordt voorzien, besluit hij.

Mevrouw *Irina De Knop* komt terug op de Brede School en het feit dat de minister de concrete invulling daarvan niet wil vastpinnen. Hoe ziet de minister dat en hoe denkt hij er richting aan te geven? Het lijkt het lid handig dat te weten, zeker vanuit het oogpunt van een mandataris in een gemeente.

De gebouwen zijn slechts één aspect, stelt mevrouw De Knop. Ze ziet nog heel wat andere elementen waarrond keuzes moeten worden gemaakt, zoals de vraag wie het zal aansturen: onderwijs, de vrijetijdssector...? De definitie hoeft niet overal gelijk te zijn, maar wel de doelstellingen, meent ze. Voor sommigen gaat het vooral om een stuk kinderopvang na de schooltijd, voor anderen gaat het om ontwikkelingskansen van kinderen uit kansarme gezinnen. Ook het verschil stad tegenover platteland speelt mee, oppert het lid.

Dat er een concrete timing ontbreekt en ook niet kan worden vooropgesteld dat er enige georganiseerde debatten worden opgezet, vindt mevrouw De Knop jammer. Het blijft de vraag of er een decretale verankering komt en dat zorgt voor verwarring en onzekerheid op het terrein, stelt ze nog.

Mevrouw *Sabine Poleyn* beaamt dat de verschillen in interpretatie van het concept Brede School vanuit de diverse beleidsdomeinen een probleem vormen. Het basis- en kernidee in het geheel lijkt haar de integrale ontwikkeling van de persoon stimuleren. Ze wijst erop dat de geschiedenis verschillende versies van de Brede School heeft gezien. Aanvankelijk ging het volgens haar om de jongeren die overal tussenuit vallen, met problemen die niet herkend worden en zodoende ook niet opgevangen worden. Het ging om dossiers die wel gekend waren, maar waarmee niets gebeurde. Een netwerk tussen verschillende actoren, doorgaans op gemeentelijk niveau, moest ervoor zorgen dat die jongeren ergens terecht konden waar eenzelfde beleid werd gevoerd en zonder als Big Brother overal aanwezig te zijn. Dat netwerk organiseren was toen de idee van Brede School. Het lijkt mevrouw Poleyn vooral cruciaal dat die doelgroep in de uiteindelijke definitie niet wordt vergeten en dat er vooral nadruk wordt gelegd op die integrale ontwikkeling van de leerling en

niet zozeer op het vereenvoudigen van de dagindeling van ouders. Qua financiering zit men volgens het lid helemaal op het spoor van het flankerend onderwijsbeleid. Het feit dat alleen de 13 centrumsteden er geld voor hebben impliceert meteen ook dat de andere gemeenten die ook een flankerend onderwijsbeleid voeren dat Brede School kan worden genoemd, middelen zoeken via die weg. Mevrouw Poleyn ziet een complex verhaal dat nog een grondig debat vergt.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* refereert aan de discussie over de vrijheid van onderwijs en stelt dat in het concept Brede School dat referentiekader niet verloren kan gaan. Er moeten doelstellingen worden vastgelegd. Talentontwikkeling en gelijke onderwijskansen staan daarbij bovenaan het prioriteitenlijstje, efficiënt ruimtegebruik en kinderopvang komen pas daarna. Het lid meent dat de veelheid aan concepten naast elkaar geen probleem vormt. Ze verwijst daarbij naar de vormen van ‘extended of community schools’ zoals die in Groot-Brittannië, Nederland en de VS bestaan. Ze verschillen in klemtoon, invulling naargelang van context – landelijk of stedelijk. Daar moet men mee leren omgaan, stelt ze.

Brede school is voor de *minister* een ‘state of mind’. De school als plek waar alleen lessen werden gegeven tijdens de schooluren, is niet meer, stelt hij. De school moet een centrale plaats innemen binnen een gemeenschap, oordeelt de minister. Dat kan gaan van dko, over sportactiviteiten tot kooklessen voor verenigingen. Daarnaast is er het netwerk. Kinderen hebben nog een boel andere activiteiten en dat wil men op elkaar afstemmen. Voor probleemjongeren kan Brede School dan inhouden dat een ketenaanpak wordt afgesproken om die jongeren op te vangen. De minister wil vooral de Brede School niet beperken tot die laatste groep.

Kern van de zaak is dat de Brede School niet als dusdanig wordt opgelegd met invulling. Het is aan de lokale gemeenschappen, annex besturen, om een regierol te vervullen. Er zijn gemeenten en steden die dat al doen en ze beschouwen dat niet als een probleem. De school wordt dan ingebed in de gemeenschap. Minister Smet vindt het al te gek dat ouders zich soms verplicht zien te betalen voor naschoolse opvang in de school, terwijl ze dan in het weekend moeten rondhollen om kinderen van hot naar her te brengen. Als dat gekoppeld kan worden, waarom zou men dat dan niet doen, vraagt hij zich af. Daarom noemt hij de Brede School een state of mind, een netwerk dat zich moet richten op wat nodig is. Dat kan voor de ene gemeente dan meer gericht zijn op integrale persoonsontwikkeling, voor de andere meer op andere aspecten. Een eenzijdig en uniform model opleggen, strookt volgens de minister niet met het concept van de Brede School en was nooit de bedoeling.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt dat het integreren van sport- en andere activiteiten in een school, ook vaak praktische problemen meebrengt, zoals het langer verwarmen, organisatie van schoonmaak, zaken die voor het volgende lesuur niet meer in orde zijn. Zal de ondersteuning vanuit Onderwijs komen of vanuit de gemeenten, wil het lid weten. Ze meent dat daardoor precies vele initiatieven weer worden opgeborgen.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* meent dat de Brede School vooral niet mag gereguleerd worden. Het stedelijke of gemeentelijke niveau investeert daarin en middelen kunnen eventueel bijgepast worden.

Minister *Smet* legt uit dat in Brussel de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) middelen ter beschikking stelde voor bijvoorbeeld de bouw van een sporthal bij een school, op uitdrukkelijke voorwaarde dat de faciliteit zou worden opengesteld voor de lokale gemeenschap buiten de schooluren. Zo moet bij de bouwplannen dan rekening worden gehouden met een aparte ingang. Voorts worden afspraken gemaakt tussen de VGC en de scholengroep Brussel over verwarming, huur enzovoort. Soms springt de gemeente bij, soms draagt de school iets, het kan allemaal, maar de afspraken worden lokaal gemaakt.

De regierol ligt dus op het lokale niveau. Het concept kan ook doorleven in de jeugdwerkbeleidsplannen, oppert de minister. Dat ontbreekt nog te veel. Brede school is een manier waarop men naar de gemeenschap kijkt. Een school heeft geïnvesteerd in een sleutelplan, waardoor kan worden bepaald wie waar in de school binnen kan. Dat lost voor een groot stuk het veiligheidspunt op en behelst controle. Ook dat is een grote stap vooruit voor het concept Brede School. Speelpleinwerking in Brussel vindt plaats in scholen, gaat hij verder. En er is discussie over wie de school moet schoonmaken en over de aansprakelijkheid. De VGC heeft daarvoor de verzekering afgesloten vanuit de redenering dat het voor een gemeente veel goedkoper is de bestaande infrastructuur van een school te gebruiken. Minister Smet is het er wel mee eens dat de normale schoolactiviteiten niet gehinderd of belemmerd mogen worden, maar daarover kunnen afspraken gemaakt worden, stelt hij.

2.14.6. OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken

De minister heeft een pleidooi gehoord om het aangekondigde decreet niet te eng te benaderen. Daarbij heeft mevrouw Helsen gepleit voor samenwerking tussen school en welzijnssector. Minister Smet geeft het lid volkomen gelijk. Hij stelt dat een van zijn eerste ontmoetingen met minister Vandeuren plaats had om net dat te bespreken. De kennis en expertise die in de welzijnssector aanwezig is, moet in de scholen worden binnengebracht volgens de minister. Dat moet gebeuren via goede afspraken, coördinatie en samenwerking. Alles overdoen is niet nodig. De minister heeft het gevoel dat in de lopende legislatuur stappen voorwaarts kunnen worden gezet in dat verband.

De minister wijst op het verschil in de plannen voor het nieuwe decreet op de centra voor leerlingenbegeleiding en de evaluatie en eventuele bijsturing van het decreet Integrale Jeugdhulpverlening, dat veel ruimer is.

Over de rol van de CLB's in het begeleiden van allochtone jongeren, zoals vermeld in de beleidsnota, onderstreept de minister dat naar zijn mening CLB's meer aandacht moeten besteden aan die categorie van anderstalige jongeren. Wat de rol van de CLB's dan exact moet inhouden, is nog niet helemaal duidelijk, stelt de minister. Daarover wil hij ook met de commissie van gedachten wisselen.

De problematiek van de ongekwalificeerde uitstroom komt volgens mevrouw Meuleman goed aan bod in de omgevingsanalyse, maar ontbreekt volledig in de strategische en operationele doelstellingen. Minister Smet legt uit dat dit een bewuste keuze is geweest omdat men van mening was dat dit in alle doelstellingen een plaats heeft en er dus geen specifieke doelstelling aan moest worden gewijd. Ook de oplossing voor het probleem kan niet uit één maatregel bestaan, stelt de minister. Het punt keert daarom terug op vele plaatsen. De minister is ook ingegaan op het voorstel van minister Cerexhe om in Brussel een statengeneraal te organiseren onder meer over onderwijs. Hij verwijst naar het regeerakkoord dat eveneens voor samenwerking opteert. Minister Smet benadrukt echter dat hij geen zin heeft in veel geblaat en weinig wol en dat hij dus resultaat wil boeken. Hij acht het belangrijk dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een coördinerende rol opneemt ter zake. Er zijn afspraken gemaakt om met de Franstalige Gemeenschap ook samen te gaan zitten over onderwijs. Het lijkt hem aangewezen om meteen ook samen om de tafel te gaan zitten met de Vlaamse Regering, de Regering van de Franse Gemeenschap en de Brusselse regering.

– Replieken en antwoorden van de minister

Mevrouw Elisabeth Meuleman wil nog weten of er dan inzake de ongekwalificeerde uitstroom ook geen maatregelen mogelijk zijn op de korte termijn. Een project van tien jaar is ook tien jaar verloren tijd, meent het lid. Is het in die zin niet mogelijk om de planning van de leerlingenbegeleiding op de decretale agenda naar voren te schuiven?

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vraagt of het de bedoeling is de leerlingenbegeleiding los te koppelen van de studiekeuze en de dingen die nu samengaan in het decreet. Ze erkent het belang van de schoolnabijheid van de leerlingenbegeleiding, maar zet daar het belang van een geobjectiveerde studiekeuze los van de school naast. Als ze het goed heeft begrepen, vindt ze het een positieve optie.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vroeg om een brede benadering van de leerlingenbegeleiding en de minister gaf haar gelijk. Ze meent echter dat hij het precies verengt door te stellen dat het decreet op de CLB's zal worden herbekeken. Het lid doelde juist op een bredere kijk dan via de CLB's alleen. Daarvoor is afstemming nodig met het decreet Leerlingenbegeleiding.

Bij het nieuwe decreet is de keuze gemaakt om het meer aan de scholen over te laten de studiekeuze te sturen. Het lid hoort nu opnieuw de vraag om objectivering en loskoppeling van de school. Ze wijst erop dat de CLB's los staan van de school en dat ze een decretale opdracht hebben in die zin. Het lijkt mevrouw Helsen dan ook aangewezen, na te gaan hoe de studiekeuzebegeleiding in de toekomst moet worden opgebouwd en welke elementen daarin belangrijk zijn. Ook de keuze van partner in dat verband is belangrijk, stelt ze.

Minister *Smet* stelt zich ernstig vragen over het feit of CLB's in het gemeenschapsonderwijs echt wel losstaan van de scholen. Ze zitten in de scholengroep en er blijkt enige spanning en vrijblijvendheid in de manier waarop qua studiekeuze soms wordt gestuurd. Er worden hoe dan ook vragen gesteld bij de studieoriëntatie. De minister is zich bewust van de gevoeligheid van de kwestie. Leerlingenbegeleiding moet dicht bij de school gebeuren, bevestigt hij nogmaals, maar de vraag is of de studieoriëntatie daar echt onder moet ressorteren. Moet het volledig los van de school, want mensen die jaren dezelfde leerlingen begeleiden, hebben er ook beter zicht op. De minister geeft aan dat ook dat debat in de komende maanden moet worden gevoerd. Er zijn twee rollen die moeten worden ingevuld en daarover moet zonder taboe gediscussieerd worden. Het gaat erom de doelstellingen scherp te stellen en dan uit te maken hoe die te bereiken, oppert de minister, rekening houdend met het verleden. Dat behoeft niet altijd grote institutionele of organisatorische veranderingen, maar er moet wel een evenwicht zijn tussen school en studiebegeleiding.

Een brede kijk is essentieel, beaamt de minister nogmaals.

Hij stelt dat bijvoorbeeld het decreet Leerzorg en het gelijke onderwijskansenbeleid ook te maken hebben met de ongekwalificeerde uitstroom en dat het niet de bedoeling is dat tien jaar te laten liggen. Er zullen dus stappen worden gezet vóór de hervorming van het secundair onderwijs een feit is. Zo is er sprake van een evaluatie van het inschrijvingsbeleid van scholen, de ontkleuring van de GOK-middelen en de autonomie van de scholen. Structureel verankeren vergt een hervorming van het secundair onderwijs, maar het aspect is op vele andere domeinen ook intrinsiek aanwezig, besluit de minister.

Mevrouw *Kathleen Helsen* verwijst naar de verankering van de time-outprojecten, waar de minister blijkbaar een andere visie erop nahoudt over structurele verankering dan het lid zelf. Ze stelt dat er nog altijd met kortlopende projecten wordt gewerkt omdat het de vraag was of de time-out de juiste aanpak was. Het lid meent dat intussen is gebleken hoe zinvol de projecten zijn. Mits enige bijsturing kunnen ze een oplossing bieden voor het spijbelen van heel wat jongeren. Nu moeten ze blijven werken in projecten die telkens opnieuw moeten worden aangevraagd en dus onzekerheid scheppen voor de organisatie en het personeel in dat kader. Het lid stelt dat de organisaties die hebben aangetoond dat hun projecten werken, niet langer in een projectmatig concept zouden moeten werken. De tijd en energie die ze moeten investeren in al die administratie is verloren, terwijl een structurele verankering van de werkwijze dat kan opheffen. Hoe dat precies moet worden ingeschreven, vergt enig denkwerk, besluit mevrouw Helsen nog. Ook in dit kader is de

link met leerlingenbegeleiding onontbeerlijk, meent ze, want de betrokken organisaties hebben een verantwoordelijkheid in dat verband. Kortdurende projecten zijn voor haar simpelweg geen optie.

Minister *Smet* legt uit dat hij verkeerd begrepen is. Met minister Vandeuren bereidt hij een besluit van de Vlaamse Regering voor om de time-out structureel te verankeren. Per arrondissement wordt bepaald hoeveel plaatsen er zijn en waar er welke behoefte is. Voor periodes van drie jaar wordt dan voorzien in een gereguleerde subsidie en niet langer een facultatieve. Wie aan de voorwaarden voldoet, vraagt die subsidie aan voor drie jaar, stelt de minister. Dat is een structurele verankering: het mechanisme zorgt ervoor dat er zekerheid is voor de periode van drie jaar en dat er duidelijkheid is over de noden. De evolutie wordt meegenomen en de link met andere projecten wordt hoe dan ook gelegd. Minister *Smet* meent dat het niet anders kan.

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt dat de regelingen voor bijvoorbeeld scholen en CLB's niet gebeurt onder de vorm van driejarige projecten. In het besluit dat de minister voorbereidt wordt in het geval van de time-out opnieuw gekozen voor driejarige projecten. Het lid stelt zich de vraag waarom, als de behoefte aan een heel specifieke vorm van leerlingenbegeleiding heel duidelijk is. Binnen Onderwijs wordt daar anders mee omgesprongen voor gelijkaardige kaders. Om de expertise verder te kunnen opbouwen, moet volgens haar goed worden nagedacht over hoe dit structureel te regelen. Het is niet vanzelfsprekend mensen in een organisatie te houden als er telkens weer vraagtekens rijzen bij hun tewerkstelling.

Minister *Smet* meent dat de periode van drie jaar in elk geval een goede overgangsregel is. Men hoeft ook niet te wachten tot de periode volledig is verstreken om opnieuw zekerheid te krijgen over voortzetting. De werkwijze kan later geëvalueerd worden, stelt de minister. Hij begrijpt dat mevrouw *Helsen* het heeft over erkenning waardoor de time-out onbeperkt wordt in de tijd, terwijl beide ministers veeleer opteren voor een tussenstap en een overwegingsmoment elke drie jaar. Hij neemt de opmerkingen van het lid mee.

Mevrouw *Irina De Knop* heeft begrip voor de afwachtende houding van de minister inzake de time-outprojecten. De samenwerking met minister Vandeuren wijst er voor haar op dat de meerwaarde ervan wel wordt erkend in het kader van de raakvlakken met Welzijn. Waar houdt de rol van Onderwijs op en waar begint die van Welzijn, vraagt ze zich af. Wordt dat duidelijk aangegeven en waarop stoelt dat dan? Mevrouw *De Knop* vindt de idee van interactie tussen de beide beleidsdomeinen prettig.

Minister *Smet* verklaart dat de afstemming loopt. Dat vergt tijd, stelt hij, maar er zijn timingafspraken en prioriteiten vastgelegd. Het varieert van benadering en van individu tot individu. Mensen die erin zitten moeten aanvoelen tot hoever ze kunnen gaan en wat ze aankunnen of wanneer er voor doorverwijzing geopteerd moet worden. Dat gebeurt nooit gestroomlijnd, stelt de minister, maar is eigen aan elk individueel dossier. Hij wijst er ook op dat er altijd een grijze zone zal bestaan tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn. Wat niet kan is dat Onderwijs zich terugtrekt en een jongere gewoon aan Welzijn overlaat. De overgang moet wel degelijk gestructureerd verlopen, meent ook de minister.

2.14.7. OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken

Mevrouw *Celis* vreesde dat er te weinig manoeuvreerruimte zou zijn omdat leerplicht een federale materie is. Artikel 127 van de Grondwet stipuleert dat het bepalen van begin en einde van de leerplicht een federale materie is. De rest is exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen, stelt de minister.

Voor het spijbelactieplan zijn er volgens de minister twee opties. De aanpak van spijbelaars in Brussel veronderstelt een samenwerking tussen de gemeenschappen. De Brusselse

Regering heeft intussen anderhalf miljoen euro veil voor die aanpak, maar dat zonder enig overleg met de Vlaamse Gemeenschap, moppert de minister. Hij meent dat het Brusselsche Hoofdstedelijke Gewest dan maar de leiding moet nemen. De Vlaamse Gemeenschap beschikt echter over heel wat expertise en dat functioneert ook. Minister Simonet was het ermee eens dat de Franstalige en de Vlaamse Gemeenschap moeten samenwerken rond het spijbelactieplan.

Voorts is het nodig om een samenwerking met de gerechtelijke instanties tot stand te brengen. Er wordt een afspraak gemaakt met de procureur des Konings van Brussel, waar door het parket is beslist de problematische dossiers niet te behandelen. Ze verklaren met veel omhaal niet bevoegd te zijn, in tegenstelling tot de andere parketten.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, merkt op dat de dossiers voor hen gewoon geen prioriteit zijn maar dat ze zeker wel bevoegd zijn.

De *minister* wil in eerste instantie proberen te praten met de verschillende bevoegde instanties. Als dat niet helpt, stapt hij naar de federale minister van Justitie.

Mevrouw De Knop en mevrouw Helsen wilden weten wat er verder te gebeuren staat met de time-out en hergo. De minister is ervan overtuigd dat de beide concepten structurele verankering vereisen. Daarom maakt hij met minister Vandeuren een besluit van de Vlaamse Regering om ervoor te zorgen dat initiatieven kunnen worden ingediend ter subsidiëring van time-outprojecten. Een betere spreiding over Vlaanderen is eveneens een doel. Er is regelgeving in voorbereiding, verzekert de minister. Hij voegt eraan toe dat op dit aspect heel bewust niet is bespaard gezien het grote belang ervan.

De heer Delva wees op het verschil tussen schoolverzuim en spijbelen. Minister Smet beaamt dat er aandacht moet gaan naar de niet-ingeschreven leerplichtige jongeren. Het kan niet en ook daarover is overleg gepland met minister Simonet. Dat de procedure niet kan werken voor jongeren die niet legaal op het grondgebied verblijven, is evident, stelt de minister. Die mensen zijn niet opgenomen in het rijksregister of het vreemdelingenregister, maar de minister stelt te weten dat de gemeenten zich doorgaans wel bewust zijn van hun aanwezigheid. Zo kreeg de gemeente Sint-Gillis plots een rist aanvragen voor parkeerkaarten van mensen die niet waren ingeschreven. Het lijkt de minister dat de gemeenten in die problematiek een cruciale rol te spelen hebben.

Is er onderzoek naar de oorzaken van spijbelen? Uit beschikbaar onderzoek weet de minister dat die oorzaken zeker niet alleen bij de jongeren zelf moet worden gezocht, maar ook bij ouders, de samenleving zelf, de school, of een samenspel van factoren. Soms zijn er zelfs beleidsgebonden oorzaken aan te wijzen. Voor de school is het zaak oog te hebben voor al die aspecten, meent de minister en het spijbelbeleid daarop af te stemmen. Daarnaast moeten ouders op geregelde tijdstippen worden uitgenodigd en geïnformeerd over de schoolcultuur, moet in de klas rond pesten gewerkt worden en moeten leerkrachten gemotiveerd worden door een aanbod van boeiende vorming. De minister vestigt ten slotte de aandacht op de goede resultaten van het centraal meldpunt spijbelen in Antwerpen.

De cijfers stijgen licht maar de minister waarschuwt voor foute conclusies omdat met nieuwe initiatieven die goed lopen, vaak dingen opgemerkt worden die voorheen niet gedetecteerd werden. Wel blijkt dat de samenwerking, de wil, de gegevensuitwisseling en de kennis die wordt verstrekt tot beter inzicht leiden en dus ook tot een betere aanpak.

Er is ook naar de evaluatie gevraagd door mevrouw Michiels, en terecht, vindt ook de minister. Die laten toe het beleid bij te sturen en betekenen niet dat het beleid faalt omdat er iets niet strookt met de evaluatie. Bij de operationele doelstelling is duidelijk vermeld dat de verschillende vormen van antisociaal gedrag en hun prevalentie in kaart moeten

worden gebracht, net als de groep jongeren met ernstige gedragsproblemen of zware demotiveringskenmerken. Betere registratie moet dan meer mogelijkheden bieden om te evalueren, besluit de minister. De tendensen worden dan duidelijk, meent hij. Tegelijk benadrukt hij het belang van een kenniscentrum voor het departement onderwijs waar al de verkregen data aan elkaar gelinkt kunnen worden.

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Sabine Poleyn* stelt dat ook in haar provincie het parket niet de bevoegdheid betwist, maar dat wel 99 percent van de zaken geseponneerd wordt. Ze meent dat de minister allicht die zaken beter onder de loop neemt en op een of ander manier reageert.

2.14.8. OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen

De operationele doelstelling die zich toespitst op het verhogen van de fysieke en psychische gezondheid van leerlingen is geen doel op zich, verklaart de minister. Onderwijs moet daar maximaal aan bijdragen. De leerlingen presteren internationaal wel goed, maar het welbevinden ligt iets lager dan in andere landen, oppert hij. Het beleid moet daar oog voor hebben. De minister merkt zijdelings op dat naar zijn mening het gebrek aan welbevinden ook iets te maken heeft met de algemene mentaliteit in de Vlaamse samenleving. Er is nog werk aan de winkel, vindt de minister en zeker omdat men te veel fixeert op wat niet kan. Iets meer spiritualiteit zou een positieve wending aan de samenleving kunnen geven, meent minister Smet.

Mevrouw *Helsen* waarschuwt voor een lichtzinnig inzetten van drugspreventie op school. De minister veronderstelt dat het lid refereerde aan het onderzoek van Gregor Burckhardt, de wetenschappelijk manager van het European Monitoring Center on Drugs and Drug addiction. De minister begrijpt de opmerking van het lid, en stelt dat het onderzoek vooral uitwijst dat programma's met enkel een informerende component schadelijk zijn. De minister is het er volkomen mee eens dat men kinderen vooral niet te nieuwsgierig moet maken. Als er programma's worden opgezet, moeten ze daarom ook een duidelijk preventief luik omvatten, stelt de minister. Informatie en preventie als geheel werkt wel. De minister verwijst naar het programma *Ontplugd*, dat onder meer door *De Sleutel* wordt ontwikkeld. Vier maanden nadat het in klassen werd geïntroduceerd, rookte 23 percent van de leerlingen minder cannabis. De effecten waren een jaar later nog zichtbaar, vervolgt de minister.

2.14.9. OD 1.9 Genderdiversiteit in het beleid van scholen integreren

De laatste operationele doelstelling behelst het integreren van de genderdiversiteit in de scholen. Mevrouw *Brusseel* vroeg terecht om aandacht voor dat facet, vindt ook de minister. Hij wil de scholen aanmoedigen een expliciet beleid te voeren om de gelijke kansen op het gebied van genderdiversiteit te garanderen.

3. Strategische doelstelling 2 – Kansen geven aan elk talent

- OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen
- OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren
- OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen
- OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten
- OD 2.5 Het tweedekansonderwijs (tko) en de werking van de examencommissie bijsturen
- OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven
- OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren
- OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen
- OD 2.9 Studeren in het buitenland stimuleren
- OD 2.10 Participatie aan levenslang leren verhogen
- OD 2.11 De digitale kloof wegwerken

3.1. Tussenkoms van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* mist in het kader van de verhoging van de schooltoelage (OD 2.1) een link naar responsabilisering. Ze stelt absoluut niet gekant te zijn tegen ondersteuningsmaatregelen voor wie het moeilijker heeft. Er is ooit gehamerd op strenger en sneller optreden bij de terugvordering van de schooltoelage voor kleuter- en lager onderwijs. De reactie luidde dat de kosten daarvan hoger zouden kunnen uitvallen dan de terug te verdienen bedragen. Het lijkt haar het moment bij uitstek om daarover na te denken. In ruil voor een hogere schooltoelage moeten mensen ook bereid zijn te garanderen dat hun kinderen voldoende aanwezig zullen zijn op school. Wordt de terugvordering van onterecht uitbetaalde schooltoelagen in kleuter- en lager onderwijs meegenomen in het bewuste luik, wil het lid weten.

Ook het probleem van onbetaalde facturen moet een oplossing krijgen, meent mevrouw Michiels, en moet deels vertaald worden in een responsabilisering van ouders. Van de facturen kan een deel opgelost worden door een verhoging van de toelagen, maar mevrouw Michiels wil daarop niet alle hoop vestigen. Het lijkt haar zinloos te blijven uitdelen zonder na te gaan wat er nog mogelijk is en of de middelen die scholen krijgen volstaan om alle kosten te dekken. Daarbij wil het lid de discussie over de maximumfactuur echter niet overdoen.

Mevrouw Michiels heeft een vraag over Leerzorg en het zorgcontinuüm (OD 2.3). Zij vindt het goed dat de minister zich voorneemt het concept te verbeteren, gezien de commotie die er aanvankelijk over ontstond. Het lid wijst er wel op dat de huidige leerlingen met autisme niet kunnen wachten tot de hele Leerzorg is uitgebouwd. Op dit moment bestaat een beperkte GON-ondersteuning voor leerlingen in het bijzonder onderwijs, maar niet in het gewone. Heeft de minister concrete plannen voor hen in afwachting van de uitbouw van het zorgcontinuüm?

Mevrouw Michiels vraagt de commissie zeer nauw te betrekken bij het overleg over de hervorming van het secundair onderwijs (OD 2.4). Zij stelt voor om snel te starten met hoorzittingen en gedachtewisselingen.

Bij het debat over de rationalisatie van het hoger onderwijs (OD 2.7) heeft zij dezelfde opmerkingen. Dat elke jongere moet participeren aan het hoger onderwijs, noemt mevrouw Michiels een fetisj. Leerlingen uit tso en bso die dat bewust niet doen, verdienen evenzeer aandacht en waardering voor hun vakmanschap. Maatregelen voor kansengroepen zijn goed, maar dan moet men eerst duidelijk in kaart brengen waarom bepaalde groepen niet deelnemen aan het hoger onderwijs. Is dat laatste al gebeurd?

Het lid heeft ook niets tegen de promotie van studeren in het buitenland (OD 2.9), maar het is anderzijds evenmin noodzakelijk om te slagen. Ook daar zou men eerst moeten onderzoeken waarom jongeren niet ingaan op het zeer grote aanbod.

Kent de minister de drempels die hij wil wegnemen bij levenslang leren (OD 2.10)? Kan de evaluatie van de maatregelen voor bepaalde doelgroepen op het geplande moment doorgaan of dient zij eerder te gebeuren? Hoe ver staat men met de integratie van het beleid inzake eerder verworven competenties? Wat is de stand van zaken bij BIS (Begeleid Individueel Studeren) en het hele afstandslernen?

3.2. Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* mist in OD 2.1 het benutten van de thuisexpertise en competentie. In het kader van armoedebestrijding mist de lerarenopleiding een inkijk op die problematiek om aan leraren mee te geven hoe daarmee om te gaan, stelt het lid. Leerkrachten zijn veelal afkomstig uit hogere of middenklasse-omgevingen, oppert ze. In de Artevelde Hogeschool loopt een project dat precies erop gericht is leerkrachten in spe daarin te

bekwamen. Mevrouw Pehlivan denkt dat het goed zou zijn dat op te nemen in andere leraaropleidingen. Het Minderhedenforum is ook vragende partij om aan leerkrachten in spe meer inzicht in diversiteit mee te geven. Het lid vraagt om daaraan de nodige aandacht te schenken. Er moet volgens het lid in het kader van de vermelde operationele doelstelling vooral worden ingezet op inlevingsvermogen van leerkrachten.

Mevrouw Pehlivan weet uit een VUB-studie dat tweedekansonderwijs vooral populair is bij vrouwen en allochtonen. Zij vraagt dat de informatiecampagne bijzondere aandacht wijdt aan die groepen en ook het middenveld van de allochtone gemeenschap betreft.

Het lid denkt dat men moet blijven investeren in het Aanmoedigingsfonds voor doorstroming van bepaalde groepen naar het hoger onderwijs. Omdat het niet bij projecten mag blijven, pleit zij ervoor het fonds op termijn in een decreet te gieten.

3.3. *Tussenkoms van de heer Paul Delva*

De heer *Paul Delva* stelt dat in het kader van het GOK-decreet al heel wat gegevens bekend zijn door de leerlingkenmerken (OD 2.1). In een omgeving waar heel wat leerlingen heel wat aantikken bij de leerlingenkenmerken, zoals Brussel en de 19 gemeenten, zou uit de cijfers van de schooltoelagen moeten blijken dat in de sociaal zwakkere omgeving met sociaal zwakkere leerlingen het aantal schooltoelagen relatief hoger zou moeten liggen dan in de rest van Vlaanderen. Dat is niet het geval. Dat wijst er volgens hem op dat een deel van de schoolpopulatie niet de schooltoelage krijgt waarop ze recht heeft. Zou het niet zinvol zijn in bepaalde geografische omgevingen nog meer nadruk te leggen op de mogelijkheid een schooltoelage aan te vragen? Het lid beseft echter dat met de automatische toekenning ook dat probleem verdwijnt.

3.4. *Tussenkoms van mevrouw Vera Celis*

Mevrouw *Vera Celis* vindt het fijn dat er in OD 2.1 wordt verwezen naar de andere beleidsdomeinen, Gelijke Kansen, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Bij de laatste paragraaf van de eerste operationele doelstelling wenst de minister een evaluatie van de maximumfactuur. Het lid vertelt dat ze als lid van de vakwerkgroep Schulden op School heeft ervaren dat het niet betalen van facturen niet altijd komt uit de hoek waar men het verwacht. Er zijn zeker zaken waarbij de autonomie van de school toelaat er consequenties aan te verbinden, meent mevrouw Celis. Hoe ziet de minister de vooropgestelde evaluatie? Heeft hij zicht op timing en methodiek?

Mevrouw Celis sluit zich aan bij de vragen en opmerkingen over de gelijkstelling van het kleuteronderwijs, Leerzorg en de initiatieven voor kansengroepen. Zij hoopt op voldoende tijd en ruimte voor de hervorming van het secundair en de rationalisatie van het hoger onderwijs.

Studeren in het buitenland is een goede zaak (OD 2.9). Buitenlandse leerervaring kan alleen maar aangemoedigd worden. Vallen zomerstages van afdelingen als Voeding-Hotel onder die noemer?

Om de digitale kloof weg te werken, wil de nota serieus inzetten op de actualisering van ICT (OD 2.11). Hoe denkt de minister de uitbouw van die infrastructuur in de scholen te realiseren?

3.5. *Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert*

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, sluit zich aan bij het pleidooi van mevrouw Michiels tegen de fetisjbenadering van hoger onderwijs. Leerlingen die in het beroepsonderwijs afstuderen, mogen niet de indruk krijgen tweederangs te zijn. Hij sluit zich eveneens aan bij de bemerking van mevrouw Deckx bij studeren in het buitenland.

Wat de rationalisering van het hoger onderwijs (OD 2.7) betreft, wijst hij op de onrust in hogescholen over het advies in het rapport-Soete om hun geacademiseerde opleidingen in de universiteiten onder te brengen. Ook in de beleidsnota wordt de vraag opgeroepen. Betekent dit dat ook de minister die optie is toegedaan? De heer Bouckaert merkt op dat de verweving van onderzoek en opleiding aan de universiteiten zich vooral afspeelt in de masters. Men moet het academisch gehalte van de bacheloropleidingen niet overdrijven. Universiteiten gebruiken op dat niveau dezelfde boeken als hogescholen.

3.6. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* formuleert twee bedenkingen bij OD 2.1. De automatische toekenning van studietoelagen vindt ze prima. Gezinnen ondersteunen om de kinderen naar school te sturen en dus de verhoging, is doorgaans geen probleem, stelt het lid. Eén op vier kinderen blijkt recht te hebben op een schooltoelage; wat ze veel vindt, aangezien in de ruime definitie van armoede er 12 percent kinderen arm zijn en vaak die toelage niet krijgen. Dat is contradictoir, meent het lid. Op basis waarvan wil de minister de schooltoelage verhogen? Zit er een degressieve of progressieve evolutie in? Wordt er een onderscheid gemaakt tussen laagste inkomens en anderen?

De nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs die in de vorige legislatuur is goedgekeurd en ingevoerd, wil de minister evalueren. Dat is goed, stelt mevrouw Poleyn. De werkingsmiddelen zijn al hervormd en worden berekend op basis van de nieuwe criteria. Het lid hoopt dat principieel de werkingsmiddelen en omkadering, de basisfinanciering van een school, gelijk blijven, ongeacht de evaluatie.

Een veelgehoorde klacht luidt dat het onderwijs niet honderd percent krijgt van wat er berekend wordt aan omkadering en werkingsmiddelen.

Mevrouw Poleyn vindt positief dat het kader voor kleuteronderwijs (OD 2.2) volgens de beleidsnota moet uitgebreid worden, maar herinnert tegelijk aan de algemeen ondersteunde afspraak in het regeerakkoord om ook de werkingsmiddelen op het niveau van het lager onderwijs te brengen. De operatie zou 51,9 miljoen euro kosten. Zij is zeker nodig gezien de toenemende – en ook wenselijke – participatie. Hoe wil de minister trouwens concreet naar kleinere kleuterklassen gaan?

Voor Leerzorg (OD 2.3) moet men in de eerste plaats zorgen voor een budget. In afwachting kan de minister de zorgenvoloppen vergroten.

De hervorming van het secundair onderwijs (OD 2.4) mag geen doel op zich zijn. Men moet goed de doelstellingen bepalen, zoals ook de nota aangeeft. Het lid wil daarbij vooral een antwoord op de vraag hoe men de ongekwalificeerde uitstroom gaat verminderen. Zij is het ermee eens dat de overgang van lager naar secundair onderwijs belangrijk is. Meer discutabel is de optrekking van de keuzeleeftijd tot 16 jaar in sommige voorstellen. Misschien zou men beter de praktijk zodanig stimuleren dat de huidige, theoretische keuzeleeftijd van 14 jaar dat ook in werkelijkheid wordt.

Vervolgens informeert het lid hoe de minister de kwaliteit denkt te behouden door de artsopleiding te reduceren tot zes jaar. Tot slot is zij blij met de aandacht voor de lage participatiegraad in bepaalde regio's aan het hoger onderwijs en noemt de Westhoek, het Meetjesland en delen van Limburg.

3.7. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is voorstander van de maximumfactuur (OD 2.1), maar stelt dat die niet zonder knelpunten is. Elk jaar merkt ze in haar stad een daling van het schoolbezoek aan zwembad en culturele instelling. Het gaat om de landelijke gemeente Oudenaarde en is vooral ook een kwestie van vervoersproblemen. De bereidheid om die

te verhelpen is vooralsnog niet gevonden in de gemeente, en mevrouw Meuleman hoopt dat de minister de gemeenten kan sensibiliseren om het probleem aan te pakken. Zal de evaluatie van de maximumfactuur op korte termijn gebeuren?

In verband met de maximale participatie aan het kleuteronderwijs (OD 2.2), wijst mevrouw Meuleman erop dat er nu al 3000 plaatsen te kort zijn in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Antwerpen verwacht in 2010 een tekort van 1500 plaatsen in het kleuteronderwijs. Zij herinnert aan het zeer genuanceerde voorstel van decreet van Jef Tavernier houdende wijziging van het decreet basisonderwijs om de werkingskosten voor kleuters en voor lagereschoolleerlingen gefaseerd gelijk te schakelen (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1646/1), dat als inspiratie kan dienen.

Haar fractie wijst op de ongerustheid in de GON-sector dat het nieuwe Leerzorgkader (OD 2.3) bedoeld is als besparing. Dat zou de benadering op maat niet ten goede komen. Het is belangrijk dat de nota belooft erover te waken dat dit niet het geval zal zijn. Mevrouw Meuleman staat open voor de werking in teams en de bundeling van krachten, maar er moet ruimte blijven voor maatwerk. Zij pleit voor een evenwichtige toepassing van het argument van de draagkracht, dat thans door scholen kan ingeroepen worden om leerlingen te weigeren. Het lid dringt erop aan dat de commissie een debat voert over dit subjectieve en delicate begrip.

Haar fractie is ondanks enkele wijzigingen blijvend ongerust over het aan bod komen van de kansengroepen in het decreet dat de outputfinanciering invoerde voor het hoger onderwijs (OD 2.8). Zij pleit voor een evaluatie van het decreet om te zien of er geen negatieve effecten zijn op die groepen. Jong Groen! is heel bezorgd over de sterke stijging van studiekosten en inschrijvingsgelden: 50% op tien jaar. Ook dat komt de kansengroepen niet ten goede. De jongerenafdeling van Groen! wil dat het bedrag van de studietoelagen wordt opgetrokken, dat er meer deelnemers zijn en dat de studietoelagen terechtkomen bij wie ze het meest nodig heeft. Zij stellen voor om de studiekosten om de twee jaar te meten en dat in een index te verwerken.

3.8. *Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx*

Mevrouw Kathleen Deckx hoort pleiten voor een differentiatie van de verhoging van de schooltoelagen (OD 2.1) naar armoede. Zij pleit ervoor dat ook te doen naargelang van kostprijs van een studierichting. De ene is duurder dan de anderen, stelt ze. Het is voor haar van belang dat kinderen in alle vrijheid een keuze kunnen maken zonder de financiële afweging te moeten maken. Is daarover nagedacht?

Mevrouw Deckx vraagt op welke manier het kader van het kleuteronderwijs wordt uitgebreid (OD 2.2). Worden bijkomende kleuterleidsters of kinderverzorgsters ingezet? De minister wil toewijzing en behoud van de schooltoelage afhankelijk maken van de aanwezigheid in de kleuterklas, wat op zich verdedigbaar is, maar het lid wijst er wel op dat het precies voor de sociaal zwakkeren niet evident is om hun kind op de schoolbanken te krijgen. Zij pleit voor voorzichtigheid.

Voldoende en kosteloze ondersteuning van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewone onderwijs (OD 2.3) is een zeer goed voorstel, maar de praktijkmensen zijn bezorgd hoe ze dat in de praktijk gaan moeten realiseren.

Zij heeft dezelfde vraag over de zesjarige artsenopleiding (OD 2.7). Zal men hetzelfde pakket op kortere tijd moeten afwerken of vallen dingen weg?

Stimuleren van studeren in het buitenland is vaak terecht (OD 2.9). Het lid vraagt zich wel af of het niet soms een vorm van toerisme is en of het in elke opleiding wel even nuttig is.

3.9. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen

De fractie van mevrouw *Kathleen Helsen* ondersteunt het streven naar een maximale participatie aan het kleuteronderwijs (OD 2.2). Omdat zij minder sterk aan bod kwam in de prioriteiten van de beleidsnota, vraagt het lid aandacht voor de financiering en voor het kader. Zorg moet breed bekeken worden in het kleuteronderwijs.

Over Leerzorg (OD 2.3) bestaat na het vele werk in de vorige legislatuur nog geen consensus. Haar fractie vraagt, met het oog op voldoende ondersteuning, dat voldoende met de opmerkingen wordt rekening gehouden. Datzelfde geldt voor de hervorming van het secundair onderwijs. Hoe denkt de minister te werk te gaan? Welke band legt hij met lager en hoger onderwijs?

3.10. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* informeert naar de timing en de aanpak van het dossier Leerzorg (OD 2.3). Wat de voldoende en kosteloze ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewone onderwijs betreft, vraagt het lid naar de reikwijdte. Hoe staat de minister algemeen tegenover inclusief onderwijs? Nu al bieden sommige scholen meer zorg dan andere. Hoe zal de minister te werk gaan?

Zij informeert ook naar de aanpak van de hervorming van het secundair onderwijs (OD 2.4). Plant de minister een aanpak in één keer of in stappen? Zou het niet interessant zijn om nu al de hervormingen in te voeren waarvoor een draagvlak bestaat? Wat zal nog tijdens deze beleidsperiode worden uitgevoerd?

De verhoging van de participatie aan het hoger onderwijs (2.8) is uiteraard belangrijk. Wat bedoelt de minister met de verruiming van de studiefinanciering: hogere bedragen of een bredere doelgroep? Wat betekent: sociale voorzieningen ‘moderniseren’?

Studeren in het buitenland (OD 2.9) is ook interessant voor andere niveaus dan alleen het hoger onderwijs, vindt mevrouw Vanderpoorten. Gaat de minister ook die kennismakingsprojecten stimuleren? Moet men ook niet omgekeerd anderstaligen aantrekken naar het Vlaamse onderwijs? Is de minister in dat verband van plan te sleutelen aan het taalgebruik in het hoger onderwijs? Haar fractie is alvast voorstander van een versoepeling van de bestaande regels.

3.11. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop

De fractie van mevrouw *Irina De Knop* gaat akkoord met het CD&V-pleidooi voor de gelijkschakeling van kleuter- en lager onderwijs. Wat verstaat de minister precies onder de uitbreiding van de omkadering van het kleuteronderwijs (OD 2.2)? Hoe staat de minister tegenover het voorstel van Open Vld om de leerplichtleeftijd te verlagen? Het lid wijst erop dat de relatief kleine groep die nu nog geen kleuteronderwijs volgt, net de meest kwetsbare is.

Wat de hervorming van het secundair onderwijs betreft (OD 2.4), informeert het lid naar de plannen van de minister om de ongekwalificeerde uitstroom te reduceren. Zij vindt het fijn dat het tweedekansonderwijs een operationele doelstelling (OD 2.5) waard is. Open Vld vraagt de minister de uitbreiding ervan te overwegen.

Hoe ziet de minister concreet de afspraken met zijn collega van Werk over de aanwending van sectorconvenants om het werkplekleren te bevorderen (OD 2.6)? Biedt het decreet Hoger Beroepsonderwijs wel voldoende mogelijkheden voor samenwerking met de centra voor volwassenenonderwijs? Beschikken de hogescholen vandaag over voldoende manieren om nieuwe opleidingen vorm te geven?

In welk najaar gebeurt de beperkte evaluatie van het decreet Volwassenenonderwijs (OD 2.10)? Hoe ziet de minister de terugkoppeling naar het parlement?

3.12. Antwoorden van de minister

3.12.1. OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen

Minister *Smet* verzekert dat er inzake de studietoelagen wel degelijk terugvorderingen gebeuren. Hij stelt dat mensen moeten krijgen waar ze recht op hebben, automatisch als dat kan, maar voor datgene waarop ze geen recht hebben voorziet het decreet in terugvordering. Wat verbeterd kan worden, zal ook verbeterd worden, oppert de minister.

De link tussen onbetaalde facturen en de schooltoelage mag niet gelegd worden, vindt de minister. In een rechtsstaat beslist de rechter over niet-betaling van facturen. In het rechtssysteem van België bestaan dergelijke compensaties slechts uitzonderlijk, laat hij weten.

De bekommernis om de Brusselse situatie en het feit dat heel wat minderbedeelden de toelage niet zouden krijgen, siert de heer Delva, vindt de minister. Er was echter een algemene campagne en de betrokken ouders zijn persoonlijk aangeschreven. De minister meent dan ook al het nodige en mogelijke te hebben gedaan. Er is zelfs een vertaling gemaakt. Wat de heer Delva vraagt, gebeurt dus al. Ook de scholen zijn geresponsabiliseerd ter zake en hebben er alle belang bij dat de schooltoelagen worden aangevraagd, aangezien dat wordt gekoppeld aan hun financiering, geeft de minister ter overweging mee.

Minister *Smet* wil koste wat het kost in de lopende legislatuur de automatische toekenning van de schooltoelagen afronden. Voor de lopende aanvragen gebeurt nog een digitalisering mede ten behoeve van de automatische toekenning. Daarna gaat alle aandacht naar die automatische toekenning. Het vergt enige organisatie binnen de administratie maar krijgt wel absolute prioriteit, besluit de minister. Er moeten nog wat knopen worden doorgehakt, zoals databankkoppeling, regelgeving, eventueel ook terugvorderingssystemen. Dan volgt overleg met het federale niveau. Minister *Smet* stelt dat ook daar enige responsabilisering zal worden doorgezet.

Bij de maximumfactuur rijst enige discussie over hoe lang iets moet bestaan om conclusies te kunnen trekken. De minister wil er in elk geval niet langer mee wachten.

Inzake het gedaalde zwembad- en cultureel centrumbezoek meent de minister dat dat autonome keuzes van de school zijn. Er is 80 miljoen euro extra aan werkingsmiddelen aan scholen toegekend, onderstreept de minister. Dat moest voldoende zijn om de participatie op peil te houden. De impact van de maximumfactuur op participatie van leerlingen aan allerlei activiteiten wordt wel geëvalueerd, stelt de minister. Ook de maximumbijdrage die van ouders kan worden verwacht, moet daarbij onder de loep worden genomen. Qua timing meent de minister toch een duidelijk zicht te kunnen hebben binnen een jaar.

Met betrekking tot de lerarenopleiding erkent de minister dat er nog meer aandacht moet zijn voor de talenten van alle kinderen. De recente hervorming van de lerarenopleiding moet zijn tijd krijgen, meent de minister. Ook hij vindt echter dat diversiteit er uitdrukkelijk in moet worden opgenomen. Minister *Smet* wil dat wel van nabij opvolgen in het kader van de wijziging en een stap voorwaarts zetten indien blijkt dat er onvoldoende rekening mee wordt gehouden. Zo vindt hij het ook belangrijk dat kinderen weten waar hun klasgenootjes vandaan komen. Hij zal nagaan in hoeverre diversiteit al in de lerarenopleiding is verwerkt, maar stelt niet te kunnen zeggen of dat ook in die mate nodig is.

Bij de regeringsvorming zijn tegelijk afspraken gemaakt over een nieuw sociaal beleid. De verhoging van de studietoelagen wordt in dat debat opgenomen.

Het klopt dat er omzichtig moet worden omgesprongen met de werkingsmiddelen, GOK-middelen, basisfinanciering. De minister is bereid met alle actoren de oefening te maken en al die instrumenten onder de loop te nemen en te oordelen over doelstelling en toepassing ervan. Hij heeft het debat met de onderwijskoepels en vakbonden net opgestart en wil er daarom nog niet dieper op ingaan.

De differentiatie van de studietoelage naar studierichting is ook een bekommernis van de minister. Studiekeuzes worden niet zelden afgestemd op financierbaarheid, weet hij. Het feit dat er zo'n uiteenlopende keuzes zijn, maakt ook dat in het secundair onderwijs geen maximumfactuur kan worden ingevoerd. Daarom is er met de Koning Boudewijnstichting een provinciale overlegronde opgezet om na te gaan of er met de scholen geen good practice kan worden vastgesteld over hoe de kosten gedrukt kunnen worden. Er wordt ingezet op kostendrukking en er wordt een website ontwikkeld waar al die mechanismen zullen worden opgenomen. Scholen kunnen in die zin van het dko leren, dat daar instrumenten worden aangekocht die worden verhuurd of afbetaald. Dat zou ook kunnen gelden voor opleidingen waarvoor duurder materiaal nodig is.

3.12.2. OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren

Iedereen is het eens dat kleuters zo snel mogelijk moeten deelnemen aan het onderwijs. De minister spreekt dan ook bewust van kleuteronderwijzer, want namen houden een classificatie in. De discussie over de verplichte instapleeftijd vindt hij symbolisch en duur, want nu al gaat 98% vrijwillig naar het kleuteronderwijs. Hij wijst erop dat de invoering van een verplichting, de uitwerking van een systeem voor levensbeschouwelijke vakken nodig maakt.

Is er geen andere manier om ervoor te zorgen dat zeker in het laatste jaar van het kleuteronderwijs de deelname 100% bedraagt? De vorige Vlaamse Regering koos terecht als inschrijvingsvoorwaarde voor het lager onderwijs dat een kind minstens 220 halve dagen aanwezig was in de derde klas van het kleuteronderwijs. Anders moet het een soort taaltoets afleggen. De minister stelt voor te beginnen met de uitvoering van die maatregel. Dat is vanaf het schooljaar 2010-2011. Hij wil hem een kans geven en vervolgens evalueren. Pas dan kan beoordeeld worden of meer nodig is, met inbegrip van grondwettelijke ingrepen.

De uitbreiding van het kader gaat vooral naar het lestijdenpakket voor kleuteronderwijzers, minder naar verzorging. In eerste instantie wil hij dat pakket gelijkschakelen met het lager onderwijs.

Wat de aanwezigheid op school betreft, vindt hij druk nodig, maar die mag niet alleen bestaan uit de dreiging met het schrappen van de schooltoelage. Tegelijk moet informatie ingezet worden. De administratie stuurde een brief naar alle ouders, ook verenigingen zijn aangeschreven, in verschillende talen.

De minister erkent dat er een algemeen tekort is aan plaatsen voor kleuters in Brussel maar hij weet niet waar het getal van 3000 voor het Nederlandstalig onderwijs vandaan komt. De vraag is immers hoeveel van hen Nederlands spreken en hoeveel van hen na het kleuteronderwijs verder willen in het Nederlandstalig onderwijs. Hij ontmoette al minister Marie-Dominique Simonet, bevoegd voor het leerplichtonderwijs in de Franse Gemeenschap. Het probleem staat ook op de agenda van de samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en de gemeenten. Hij stelt voor het debat te voeren in een gemeenschappelijke commissievergadering met de VGC. De problemen in Antwerpen en Gent zijn bekend en er wordt een oplossing gezocht.

– Repliek van de leden en antwoorden van de minister

Mevrouw Sabine Poleyn verwijst naar het regeerakkoord waarin staat dat deze regeerperiode stapsgewijs de gelijke behandeling tussen lager- en kleuteronderwijs voor de omkade-

ring en de werkingsmiddelen, betracht wordt. In de beleidsnota maar ook in het antwoord van de minister blijft de gelijkschakeling beperkt tot de lestijdenpakketten. Alle parlementsfracties zijn het er echter over eens dat kleuteronderwijs volwaardig moet worden gefinancierd.

Het verschil tussen kleuter- en lageronderwijs in de financiering werd gemotiveerd omdat niet elk kind naar het kleuteronderwijs ging en omdat niet elk kind voltijds de les bijwoonde. In de praktijk zijn er heel weinig ouders die hun kleuter niet vanaf de eerste dag voltijds naar school sturen. Het lid vraagt de minister op beide vlakken ambitieus te zijn en een volwaardige financiering van het kleuteronderwijs na te streven. Het aantal uren van de kinderverzorgsters optrekken, kan in afwachting soelaas bieden.

Mevrouw *Irina De Knop* acht het argument van godsdienstonderricht geen valabel argument tegen de verlaging van de schoolplicht van 5 naar 4. Minister Vandenbroucke heeft immers de leeftijd van 6 naar 5 laten dalen zonder dat het een probleem vormde.

Minister *Pascal Smet* wil eerst de effecten van de vorige verlaging evalueren en dan nagaan of het nodig is de schoolplichtleeftijd nog te verlagen. Hij is blij dat ook Open Vld vindt dat er niet geraakt moet worden aan de leerplichtleeftijd.

Mevrouw *Irina De Knop* denkt dat een snellere aansluiting met Welzijn, bijvoorbeeld Kind&Gezin, een oplossing kan bieden.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* wou de discussie over Brussel niet openen maar er gewoon op wijzen dat alleen al om demografische redenen er heel wat meer plaatsen en investeringen in het Brusselse kleuteronderwijs nodig zullen zijn. Laat staan als de klassen verkleinen en de organisatie aangepast wordt.

3.12.3. OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen

De *minister* is net als iedereen voorstander van inclusief onderwijs. Het Vlaams Parlement ratificeerde het VN-verdrag ter zake. De vraag is nu hoever men daarin moet gaan. Ook het verdrag gewaagt van redelijke aanpassingen. Wat hij bijvoorbeeld niet accepteert als argument voor weigering, is dat de betrokken leerling in het gewone onderwijs een computer nodig heeft.

De minister onderstreept dat het niet de bedoeling is het buitengewoon onderwijs af te schaffen. Het is goed ontwikkeld in Vlaanderen en moet behouden blijven. Anderzijds wil hij ook de bestaande problemen niet ontkennen. Zo stelt men vast dat het aantal kinderen in die onderwijsvorm de laatste jaren verdubbeld is. Daar zijn veel gekleurde en kansarme kinderen bij, wat een doorverwijzing om de verkeerde redenen suggereert. Verder is er weinig zicht op de manier waarop en volgens welke criteria de diagnosestelling gebeurt. Daarom wordt samen met Welzijn een standaardprotocol uitgewerkt.

Een ander groot probleem wordt gevormd door de kinderen met autismespectrumstoornissen. Heel veel van hen komen terecht in het buitengewoon onderwijs, type 7 en soms type 4. Het kader is daar echter niet op gemaakt. Dat moet zeker in het kader van de Leerzorg worden opgelost. De minister vermoedt dat dit de vorm zal aannemen van een aparte typologie.

De cruciale vraag is echter hoever men kan gaan om het gewone onderwijs aan te passen aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Het decreet heeft zeker niet de bedoeling om te besparen, onderstreept de minister. De draagkrachtdiscussie is inderdaad delicaat, ook hier zal standaardisering nodig zijn. Anderzijds wil de minister vermijden dat door de invoering van het decreet het onderwijs nog verder juridiseert. Het is niet aan rechtbanken om te beslissen of een kind in het gewone of het buitengewoon onderwijs thuishoort.

Wat de timing betreft, begint de fase waarin met alle stakeholders wordt gepraat. De minister erkent dat men niet te lang mag wachten met het doorhakken van knopen. Als mooi voorbeeld van modernisering noemt hij het project BedNet in het kader van ziekenhuis- en thuisonderwijs.

Minister Smet geeft de voorkeur aan een omvattende aanpak. Als men in schijfjes werkt, loopt men immers gevaar dat nooit het geheel gerealiseerd wordt.

– *Repliek van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Fatma Pehlivan* denkt dat het grote aantal allochtone leerlingen in het buso zorgt voor een negatief beeld van het onderwijs bij die bevolkingsgroepen. Bestaan er cijfers over de samenstelling van die leerlingenpopulatie? Doorverwijzing moet gegrond gebeuren.

De *minister* zegt dat die cijfers momenteel niet voorhanden zijn. Het is nodig op een anonieme manier gegevens te verzamelen onder meer over de nationaliteit of herkomst van de kinderen, om bewust te worden van het probleem en het beter te kunnen volgen.

Mevrouw *Vera Celis* beaamt dat een taalachterstand niet aan de basis mag liggen van doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs. Ze kijkt naar de discussies over het secundair en het hoger onderwijs.

Mevrouw *An Michiels* vraagt of leerlingen met autisme in het gewoon onderwijs in afwachting van Leerzorg extra ondersteuning zullen krijgen. Of blijft het bij de huidige beperkte GON-begeleiding?

De *minister* bevestigt dat wat bestaat gewoon blijft doorlopen.

3.12.4. OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten

Het advies van de Vlor over de hervorming van het secundair onderwijs is net uitgebracht, meldt de *minister*. Daarnaast is er het rapport-Monard en het eerste addendum over de vergelijking met het buitenland. Binnenkort komt er een tweede addendum, waarin de heer Monard verslag doet van zijn ervaringen te velde. Een medewerker van de minister praat met individuele stakeholders.

De minister belooft op basis van al die elementen een conceptnota tegen de zomer van 2010, op basis waarvan verder kan gediscussieerd worden met alle betrokkenen. Op dat moment kan ook het parlement participeren. Een ontwerp van decreet moet klaar zijn tegen het einde van de legislatuur. De uitvoering is dan voor de volgende regering.

Minister Smet wil nog geen uitspraken doen over onderdelen van de hervorming. Dat is niet verstandig zolang er geen omvattend kader is, al sluit hij niet uit dat geïsoleerde dingen als de kwalificatiestructuur gedaan worden als dat kan. Hij erkent dat het belangrijk is, net als bij elke hervorming, om voortdurend de doelstellingen voor ogen te houden. Centraal staan de ongekwalificeerde uitstroom, het watervalsysteem, de keuze door ouders en niet door kinderen, de indruk dat iedereen naar de universiteit moet gaan. De wijziging van een mentaliteit en van stereotiepe beeldvorming is echter niet evident.

Bso en tso zullen centrale thema's zijn in het Europese voorzitterschap. In het investerings- en werkgelegenheidsplan van de Vlaamse Regering (WIP) zullen ze eveneens centrale punten zijn. Het komt er nu op aan eerst een algemeen kader duidelijk te bepalen en daar grondig over te overleggen.

– *Repliek van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* weet dat de hervorming van het secundair onderwijs ongelofelijk complex is. Er zijn al heel wat studies en proefprojecten aan gewijd. Minister Luc Van den Bossche is begonnen met de hervorming van het secundair onderwijs. Er zijn echter grote verschillen: sommige scholen zijn geëvolueerd, andere zijn lang geleden blijven stilstaan. Wachten op eensgezindheid om de hervorming te starten in de volgende regeerperiode kan nefast zijn. Want dan zijn er immers weer andere gesprekpartners.

De *minister* benadrukt dat het zijn bedoeling is om tegen het einde van de regeerperiode een decreet klaar of beter nog goedgekeurd te hebben. Die werkwijze is gekozen op vraag van heel wat partners.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* heeft contact gehad met gesprekspartners die zich afvragen of hervormen überhaupt wel nodig is, of de procedure wel de juiste is en niet eerst de lerarenopleiding moet worden aangepakt.

De *minister* antwoordt dat een hervorming sowieso invloed zal hebben op de lerarenopleiding. Duidelijkheid over het omvattende kader betekent niet dat er vooraf helemaal niets kan gebeuren. Veranderingsprocessen botsen altijd op behoudsgezinde reacties. Dat is een menselijke reflex.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt of de werkgroep en de parlementaire debatten over de hervorming van het secundaire onderwijs gelijktijdig zullen starten.

De *minister* stelt voor om de werkgroep eerst een paar weken te laten debatteren en dan pas de parlementaire debatten te starten.

3.12.5. OD 2.5 Het tweedekansonderwijs (tko) en de werking van de examencommissie bijsturen

Op het vlak van tweedekansonderwijs wil de minister knopen doorhakken. Er komen gerichte campagnes voor nieuwe Vlamingen. Afstandsleren, begeleid thuis leren en modulering zijn belangrijke facetten en moeten voort ontwikkeld worden. In de beleidsnota staat niet dat de minister niet wil uitbreiden: optimaliseren betekent meer mensen gebruik laten maken van de bestaande mogelijkheden.

3.12.6. OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven

De vertragingen in de realisatie van het hoger beroepsonderwijs hebben met de sociale partners te maken. De minister staat enigszins te kijken van de discussie tussen ondernemers en onderwijs over de kwalificatiestructuur en het opmaken van de beroepscompetentieprofielen. De ondernemers vertonen tekenen van koudwatervrees terwijl het een unieke kans is voor hen. Het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs wordt in 2013 geëvalueerd. Dat is een jaar later dan gepland, maar de redenen ervoor zijn al aan bod gekomen bij de bespreking van het programmadecreet.

3.12.7. OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren

Wat de rationalisatie van het hoger onderwijs betreft, is iedereen het erover eens dat er snel duidelijkheid moet komen. Momenteel loopt het maatschappelijk debat. Het is de bedoeling om tegen de zomer van 2010 beslissingen te nemen. De minister wil samenwerken met het parlement, want dat zal de reikwijdte van de rationalisatie, de optimalisatie en de integratie bepalen.

Het rapport-Soete heeft tot heel wat discussies geleid. Er komt een werkgroep met vertegenwoordigers van alle betrokken geledingen: hogescholen, universiteiten, studenten,

vakbonden, SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen), de administratie. De werkgroep zal de contouren en de belangrijke zaken bepalen. Hij doet dat op basis van een nota geschreven door Dirk Van Damme, een onderwijsspecialist die voor de OESO in Parijs werkt. Die synthesenota bindt enkel de opsteller. Nadat de werkgroep zijn werkzaamheden beëindigd heeft, zal het parlement zich kunnen buigen over de voorstellen. Volgens de minister is het belangrijk dat meerderheid en oppositie in de grote dossiers als Leerzorg, secundair onderwijs, hoger onderwijs, samen stappen zetten. De minister heeft zijn mening nog niet gegeven om dat maatschappelijke debat alle kansen te geven, dat is ook een reden waarom de werkgroep onder leiding van een vertegenwoordiger van de SERV zal staan, de heer Peter Leyman.

Artsenopleidingen zijn al van hoge kwaliteit. Eigenlijk is er de afgelopen jaren al heel wat veranderd. Bij de invoering van de toelatingsproef is ook het opleidingsprogramma herzien. Uit de onderhandelingen met zijn federale collega leidt de minister af dat het allicht een zesjarige opleiding zal worden.

De minister vindt het belangrijk dat elke student de kans heeft zijn hogere opleiding volledig in het Nederlands te volgen. Gelijke kansen werkt in twee richtingen, dus houdt ook in dat sterkere studenten voldoende uitdagingen krijgen. Het is inderdaad belangrijk goed Engels te spreken, onderwijs in het Engels te genieten. Daarom is een debat over de plaats van het Engels in het hoger onderwijs zeker nodig.

– *Repliek van de leden*

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* beklemtoont dat ook Open Vld vindt dat studenten hun basisopleiding, dus tot aan de masteropleiding, volledig in het Nederlands moeten kunnen volgen.

De heer *Kris Van Dijck* vindt dat ook taalonderwijs niet mag verengd worden tot één taal, het Engels.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, wijst erop dat de huidige lingua franca het Engels is. Hij is gerustgesteld door de uitleg over de inkantelingsproblematiek.

3.12.8. OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen

De *minister* herhaalt dat niet iedereen hoeft voort te studeren, maar iedereen moet wel kansen krijgen om te schitteren, een loodgieter net zo goed als een universiteitsprofessor. De oorzaken waarom sommigen die de capaciteiten hebben, niet voortstuderen zijn genoegzaam bekend. Die hebben te maken met attitudes, met kansen krijgen en nemen. Een belangrijke remedie tegen schooluitval is een goede studieoriëntering.

In elke regio moet er een hoge participatie zijn, maar dat betekent niet dat er in elke regio een universiteit moet zijn. In de Westhoek, in bepaalde delen van Limburg is de participatie kleiner, daar moet iets aan gedaan worden. De Vlaamse jongeren moeten af van hun kerktoerenmentaliteit. In andere landen is een reistijd van anderhalf uur naar de studiestad niet abnormaal, in Vlaanderen zit je dan in een ander land.

De studiefinanciering moet inderdaad geëvalueerd worden. Het klopt dat het versoepelen van de criteria misschien efficiënter is om bepaalde groepen te bereiken dan het verhogen van de uitkeringen.

Op vlak van sociale voorzieningen moeten hogescholen en universiteiten gelijkgeschakeld worden. Die operatie wordt voorbereid.

Projecten in het Aanmoedigingsfonds moeten inderdaad op een bepaald moment een duurzaam karakter krijgen. Projecten zijn net bedoeld om tot aanpassingen in het regulier

beleid te leiden. Uiteraard wordt het Financieringsdecreet geëvalueerd. Dat staat onder strategische doelstelling 7, operationele doelstelling 7.8: de financiering van het hoger onderwijs bijsturen en verhogen.

– *Repliek van de leden*

Mevrouw *Sabine Poleyn* maakt duidelijk dat ze helemaal niet wil dat jongeren onder de kerktoeren blijven hangen, ze wil integendeel dat ze zo ver mogelijk reizen. Als het inderdaad de bedoeling is alle talenten te ontwikkelen, komt het erop aan oog te hebben voor regionale verschillen in onderwijsparticipatie. De aanwezigheid van een universiteit in een provincie heeft in ieder geval een positieve invloed. Het lid pleit ervoor unieke opleidingen niet enkel in centrale steden te organiseren, maar te spreiden, ze geeft het voorbeeld van de opleiding Gaming in Kortrijk waar ook studenten uit Limburg studeren.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt dat studiemobiliteit grenzen kent. Jonge mensen studeren graag in eigen regio. Regionale spreiding van het basisaanbod blijft dus belangrijk. De bachelor Rechten in Diepenbeek trekt vooral mensen uit Limburg aan, maar de studentenaantallen in andere universiteiten dalen daar niet door. Dat betekent dus dat meer studenten voor die opleiding kiezen.

3.12.9. OD 2.9 Studeren in het buitenland stimuleren

Studeren in het buitenland is natuurlijk niet nodig om succesvol te zijn en mag uiteraard geen toerisme worden. Maar dat is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de universiteiten of hogescholen zelf, zij moeten bepalen of de buitenlandse opleiding de moeite loont. Dat Vlaamse studenten in het buitenland studeren, is essentieel voor de Vlaamse samenleving. Dat betekent niet dat alle studenten dat moeten doen, maar wie wil moet de kans krijgen zonder diegenen die het niet doen, een slecht imago te bezorgen. Zomerstages worden niet als relevant beschouwd.

– *Repliek*

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, is van mening dat het beleid het buitenslands studeren louter moet faciliteren, maar niet als een parameter gebruiken voor de financiering van instellingen.

3.12.10. OD 2.10 Participatie aan levenslang leren verhogen

De studiekosten stijgen voor het hoger onderwijs, maar Vlaanderen scoort nog altijd heel goed ten opzichte van de buurlanden, aldus de *minister*.

3.12.11. OD 2.11 De digitale kloof wegwerken

De minister kondigt aan dat, op basis van de evaluatie, er een nieuw actieplan komt om de digitale kloof te overbruggen,

4. Strategische doelstelling 3 – Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving

- OD 3.1 Nieuwe eindtermen implementeren
- OD 3.2 Nieuwe eindtermen ontwikkelen
- OD 3.3 Het leren van het Nederlands in de scholen versterken
- OD 3.4 Nederlans als tweede taal stimuleren
- OD 3.5 Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren
- OD 3.6 Het leren van vreemde talen intensifiëren
- OD 3.7 Een taalbeleid in elke school aanmoedigen

4.1. Tussenkost van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* vindt het lovenswaardig dat de minister zwaar zal inzetten op taal. Dat is noodzakelijk, niet alleen voor anderstalige maar ook voor de Nederlandstalige leerlingen. Uit reacties van universiteitsmiddelen en de bedrijfswereld blijkt immers dat de kwaliteit van de taalkennis achteruitgaat. De eindtermen (OD 3.2) moeten zorgen voor een evenwicht tussen vaardigheden en kennis. Het lid pleit bij de aanpassing van de eindtermen voor symmetrie tussen de verschillende talen zodat dezelfde termen telkens terugkomen.

De kennis van het Nederlands toetsen in het eerste leerjaar is een goed plan (OD 3.3). De Saltotoets is geen goede test, de handleiding verplicht de leerkracht immers de vraag zo duidelijk uit te leggen dat zo goed als geen kind nog een fout maakt. Het lid pleit voor een realistische taaltoets. Hoe ver staat het met de uitwerking van dergelijke toets?

De minister zal de broodnodige pedagogische ondersteuning van de scholen in de Vlaamse Rand bestendigen. De minister van de Vlaamse Rand kondigde aan dat het systeem Taal en Rand dat nu bestaat in het basisonderwijs in de Rand, ingevoerd wordt in het secundair onderwijs in het volledig gebied Halle-Vilvoorde. Waarom wordt de regio enkel uitgebreid voor het secundair onderwijs? Is het mogelijk het systeem in het basisonderwijs ook uit te breiden tot volledig Halle-Vilvoorde?

De minister wil het strategisch plan geletterdheid in 2011 evalueren (OD 3.5). Weet de minister nu al of de tien doelstellingen gehaald worden? Kunnen er al conclusies getrokken worden uit de voortgangsnota's over het plan? Gebeuren er al bijstellingen op basis van die nota's? In 2007 is de haalbaarheid van een screeningsinstrument voor laaggeletterdheid bestudeerd. Hoe ver staat het nu met dat instrument?

Vlaams Belang beseft dat experimenten als Content and Language Integrated Learning (CLIL) voor sterke en taalvaardige leerlingen zeker voordelen oplevert (OD 3.6). Als de mogelijkheid veralgemeend wordt, rijst wel de vraag wat er zal gebeuren met de zwakkere leerlingen. Bestaat er geen risico op een tweesporenonderwijs? Geen enkele bso-school neemt deel aan het project. Zijn bso-scholen de facto uitgesloten? In tso-richtingen wordt het CLIL aangegrepen om de geïntegreerde proef voor te bereiden, en voorts enkel georganiseerd in richtingen die al heel erg op taal gericht zijn. Zullen de 'gewone' tso-richtingen geen CLIL kunnen aanbieden?

Het experiment loopt ondertussen al drie jaar. Zijn er al aanpassingen gebeurd? Hebben er al scholen afgehaakt? Hoe ervaren de leerkrachten het feit dat ze vakinhoud overbrengen in een vreemde taal?

De minister zal het taalbeleid in de scholen aanmoedigen (OD 3.7). Worden de scholen daar extra voor gesteund, financieel maar ook met informatie, bijvoorbeeld over initiatieven in andere scholen? Vlaams Belang is taaltoetsen zeer genegen en heeft daar een voorstel van resolutie over ingediend (*Parl. St.* Vl. Parl. 2009-10, nr. 231/1).

4.2. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* heeft bedenkingen bij taaltoetsen (OD 3.3). Die zullen niet volstaan als er geen aangepaste leertrajecten komen voor kinderen die taalzwak zijn. Momenteel is de enige mogelijkheid dat die kinderen het laatste jaar van het kleuteronderwijs overdoen. Het is echter fout van de veronderstelling uit te gaan dat een jaar later het probleem vanzelf opgelost zal zijn. Ook bij kinderen die voldoende aanwezig zijn, is niet gegarandeerd dat ze de taal voldoende beheersen. Die kinderen moeten eveneens geholpen worden. Een taaltoets geeft een beeld van de kennis maar lost het probleem niet op.

De proefprojecten over vreemde talen in het secundair onderwijs (OD 3.6) zullen worden geëvalueerd. CD&V vindt het belangrijk dat in die evaluatie rekening gehouden wordt met de profielen van de leerlingen. Is dat het geval?

4.3. *Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn*

Mevrouw *Sabine Poleyn* merkt op dat vorige regeerperiode de eindtermen Nederlandse taalbeschouwing hervormd zijn, nu zijn de eindtermen taalvaardigheid aan de beurt (OD 3.2). Ze vraagt aandacht voor voldoende coherentie, vooral ten behoeve van de leerkrachten. Een hervorming in twee fasen is immers moeilijker te implementeren dan een hervorming in een keer.

Ambitieuze ontwikkelingsdoelen voor de Onthaalklas Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) is niet slecht (OD 3.3). Het lid pleit voor een breed aanbod van OKAN. Dergelijk taalbad is goed voor alle anderstalige nieuwkomers.

De kritische succesfactor van het CLIL (OD 3.6) is leerkrachten vinden die de taal en het vak beheersen. Het lid kijkt uit naar de evaluatie. Mevrouw Poleyn kent twee projecten in tso: in de richtingen Hotel en Bedrijfseconomie. Daar gaat het over het vak en niet enkel de geïntegreerde proef. Vreemdetalenbeleid gaat verder dan het CLIL dat dan wel interessant is maar zeker niet algemeen kan ingevoerd worden.

4.4. *Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten*

Volgens mevrouw *Marleen Vanderpoorten* is Open Vld een grote voorstander van een intenser vreemdetalenaanbod. Vlaanderen heeft op vlak van vreemdetalenonderwijs altijd een goede naam gehad, maar is de voorsprong aan het verliezen. Het komt erop aan een tandje bij te steken. Open Vld is voorstander van en kijkt uit naar de evaluatie van het CLIL-project (OD 3.6). Ook in het basisonderwijs kan er meer gebeuren. De mogelijkheid om vanaf het kleuteronderwijs taalgewenning aan te bieden, wordt weinig gebruikt. Leerkrachten voelen zich niet altijd bekwaam om in een andere taal les te geven. De lerarenopleiding zou daar aan tegemoet kunnen komen. Maar het is ook mogelijk een leerkracht die de taal wel beheerst, in verschillende klassen in te schakelen. Hoe kunnen scholen aangespoord worden om meer gebruik te maken van die mogelijkheid? Hoe jonger kinderen wennen aan een taal, hoe gemakkelijker ze die zullen gebruiken.

4.5. *Tussenkost van mevrouw Irina De Knop*

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt wanneer de hervormde taaltoets ingevoerd wordt (OD 3.3). Ook dit lid vraagt de pedagogische ondersteuning voor het onderwijs in de Rand niet alleen voor het secundair onderwijs, maar ook voor het basisonderwijs te veralgemenen tot volledig Halle-Vilvoorde. Gezien de capaciteitsproblemen in Brussel en gezien de demografische evolutie, krijgen de scholen immers meer en meer anderstalige leerlingen. Het is beter de juiste aanpak van in het basisonderwijs te hanteren. Een goede pedagogische ondersteuning zorgt er ook voor dat leerkrachten op een positieve en zelfverzekerde manier om kunnen gaan met anderstalige leerlingen.

De minister wil een nieuw afsprakenkader voor Nederlands als tweede taal (OD 3.4). Is dat afsprakenkader al klaar? Op welke manier zal het geoperationaliseerd worden? Door het decreet Volwassenenonderwijs zijn er meer cursisten die hun opleiding NT2 zelf moeten betalen. Zijn er daardoor meer of minder cursisten?

In een strategisch plan Geletterdheid (OD 3.5) is niet enkel de screening belangrijk, het komt er ook op aan de laaggeletterden te vinden en te overtuigen iets te doen aan dat probleem.

De taaltoets (OD 3.7) mag zeker geen uitsluitingscriterium zijn, de test moet eerder een instrument zijn om taalvaardigheid aan te pakken.

4.6. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* is aangenaam verrast door het ambitieus talenbeleid en de gerichte communicatiestrategie met de scholen. Ze vraagt bij de nieuwe eindtermen over taalbeschouwing en taalvaardigheid (OD 3.2) voldoende aandacht te geven aan de kwaliteit van de gesproken en geschreven taal. Het kennisniveau van zeker de geschreven taal laat in het secundair en hoger onderwijs te wensen over.

Het lid is het eens met de taaltoets in het eerste leerjaar en het eerste jaar secundair (OD 3.7), maar heeft vragen bij de concrete uitwerking ervan. De minister zal de lerarenopleidingen 'uitnodigen' een kader te ontwikkelen om het uitstroomniveau van het Nederlands als instructietaal te bepalen. Is dat vrijblijvend?

Hoe zal de minister de wachtlijsten voor de opleidingen NT2 aanpakken (OD 3.4)?

Het lid informeert of andere dan de scholen waarin CLIL-experimenten (OD 3.6) lopen, vragende partij zijn voor dergelijke projecten?

Een taalbeleid in elke school is een nobel streven. Welk stappenplan wil de minister hantieren om de wenselijkheid van taaltoetsen na te gaan (OD 3.7)?

4.7. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* vindt het goed dat de eindtermen taalbeschouwing en taalvaardigheid voor de Nederlandse, Franse, Engelse taal bijgesteld worden (OD 3.2). Het is eveneens goed dat van het bso een extra inspanning verwacht wordt om leerlingen Frans en Engels bij te brengen. In bepaalde richtingen worden die talen zelfs niet meer aangeboden. Vooral leerlingen die voortstuderen, missen talenkennis. Hoe zal de minister zijn voornemen in de praktijk brengen? Taalonderricht in het bso vergt een aangepaste methode, eventueel specifiek gericht op de vakkennis van hun richting.

Meerdere anderstalige leerlingen in één klas in het basisonderwijs, bemoeilijkt de taak van de leerkracht. Is het mogelijk de OKAN-projecten nog uit te breiden (OD 3.3)?

Centra voor basiseducatie klagen over een tekort aan middelen waardoor de wachtlijsten voor NT2 te lang zijn (OD 3.4). Het lid vraagt aandacht voor dat probleem.

4.8. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* verwijst naar Duitsland waar in sommige regio's Turks een keuzevak is in het middelbaar onderwijs. Kan de minister ook in Vlaanderen een soortgelijk proefproject organiseren met in de regio courante talen als Turks of Arabisch? In de hogere opleidingen, bijvoorbeeld vertaler-tolk, stijgt de vraag naar lessen in die talen.

Een degelijke kennis van het Nederlands is onontbeerlijk voor elke leerling. Is het niet mogelijk de moedertaal van kleuters als basis te gebruiken om Nederlands bij te brengen? In Gent loopt er een project moedertaalonderwijs. Ook in het buitenland zijn er soortgelijke projecten. Kan de minister de resultaten ervan bestuderen en een veralgemening overwegen? In bepaalde omstandigheden kan dat immers een goede zaak zijn.

4.9. Antwoorden van de minister

De *minister* is verheugd over de eensgezindheid over het belang van de kennis van het Nederlands én van andere talen. Het een sluit het andere niet uit.

4.9.1. OD 3.1 Nieuwe eindtermen implementeren

In een ideale wereld zouden alle eindtermen voor Nederlands op hetzelfde moment aangepakt zijn. Kwaliteit moet inderdaad voor de gesproken en geschreven taal nagestreefd worden. Bij internetboodschappen en sms is het verleidelijk om af te wijken van de standaardtaal en afkortingen te gebruiken. Technologische vooruitgang mag niet leiden tot taalverarming.

4.9.2. OD 3.2 Nieuwe eindtermen ontwikkelen

Het taalaanbod in het bso moet functioneel zijn en starten vanuit de leefwereld van de leerling.

– Replieken van de leden en antwoorden van de minister

Mevrouw *An Michiels* vraagt hoever het staat met talenonderwijs in het bso.

Minister *Pascal Smet* zal die gegevens aan het lid bezorgen (bijlage 6, p. 131).

4.9.3. OD 3.3 Het leren van het Nederlands in de scholen versterken

Voor de taaltoets bij de overgang naar het lager onderwijs, is de ondergrens door experts bepaald. Die grens en de manier waarop de test moet worden afgenomen, worden nu met de CLB's besproken. In principe zal de test in juni startklaar zijn.

Als kinderen de ondergrens van de test niet halen, moeten ze hun jaar opnieuw doen. Een van de problemen is juist dat ze niet aanwezig waren in de kleuterklas, anders hadden ze de test niet moeten afleggen. Taaltoetsen op andere momenten in de schoolcarrière worden ook overwogen. Taaltoetsen zijn natuurlijk niet zaligmakend. Een taaltoets is slechts een momentopname en vormt de basis van de bespreking in de klassenraad. Het is ook een middel om ouders op een objectieve manier in te lichten over de taalkennis van hun kinderen. Anderstalige ouders beschouwen bezwaren over de taalkennis van hun kind soms als een manier om het uit het gewone onderwijs te houden.

De taaltest zal geen Selor-examen zijn, maar een objectief middel om vast te stellen of het kind in staat is de lessen te begrijpen of voldoende snel de taal te verwerven. De situatie in Brussel vergt een andere beoordeling; soms is het beter de ouders aan te raden hun kind naar het Franstalige onderwijs te sturen. In Vlaanderen is die keuze er niet, dus moet het kind alternatieven krijgen. De test dient enkel om te vermijden dat een kind met zo'n grote taalachterstand start dat het zijn schoolloopbaan hypothekeert. De test en eventuele remediërmogelijkheden zullen worden besproken met de onderwijskoepels. Het is niet de bedoeling om een centrale toets op te leggen. De testresultaten spelen een rol, maar de uiteindelijke beslissing is in handen van de klassenraad.

Uitbreiding van de ondersteuning in de Rand tot volledig Halle-Vilvoorde kan worden onderzocht. De uitwijking heeft deels met de demografische evolutie in Brussel te maken, maar ook met de levenskwaliteit in Brussel op het vlak van ruimte en veiligheid. Het feit dat anderstaligen Brussel verlaten is het toppunt van integratie, want ze doen identiek hetzelfde als wat blanke stadsbewoners doen: stadsvlucht.

De minister zal de lerarenopleidingen uitnodigen een kader te ontwikkelen om het uitstroomniveau van het Nederlands als instructietaal te bepalen. Dat is niet zo vrijblijvend. Het verontrust de minister dat professoren, leraren aan de hogescholen, zeggen dat er iets mis is met de taalkennis van hun studenten. Dat betekent dat er iets hapert in het secundair onderwijs. De minister neemt zich voor daarmee rekening te houden bij de hervorming van het secundair onderwijs.

Operationaliseren is een managementswoord voor uitvoeren.

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Sabine Poleyn* heeft begrepen dat 18-jarigen niet altijd foutloos kunnen schrijven of voldoende de mondelinge taal beheersen. Ze ziet dat als het gevolg van een maatschappelijke evolutie die niet alleen door het onderwijs kan gekeerd worden. De taal op televisie, in de kranten bevat ook heel wat fouten. De tolerantie is gegroeid. Het is sexy om een dialectvariant te spreken.

Mevrouw *Vera Celis* weet dat 5 percent van de leerlingen Nederlands als thuistaal had, 95 percent niet. De inspanningen om de taalachterstand zo snel mogelijk op te lossen, zijn indrukwekkend. De directie gaat op huisbezoek, spreekt met de ouders, moedigt hen aan om met de kinderen naar de Nederlandstalige televisiezenders te kijken enzovoort.

Het lid wijst erop dat leerlingen in het secundair onderwijs ook punten krijgen voor taalvaardigheden. Het diploma hoger onderwijs moet de garantie zijn dat de student hoger onderwijs aankan, maar dat betekent niet dat er nadien niet meer over zijn taalkennis moet worden gewaakt. Taalgebruik is inderdaad onderhevig aan maatschappelijke evoluties, maar dat betekent niet dat fouten moeten worden getolereerd.

CLIL wordt geëvalueerd. Is het de bedoeling dat elke school nadien CLIL kan aanvragen? Zo ja, zal de samenstelling van de scholengemeenschap doorslaggevend zijn.

Minister *Pascal Smet* zal de evaluatie afwachten en dan pas nadenken over het vervolg. De extra aandacht voor taal in de lerarenopleiding is mede het gevolg van een hogere instroom uit het bso en tso.

4.9.4. *OD 3.4 Nederlands als tweede taal stimuleren*

De minister heeft nog niet gehoord dat de inschrijvingsgelden voor het volwassenenonderwijs een invloed hebben op de deelnamecijfers. De minister zegt dat hij de cijfers zal overmaken aan het Vlaams Parlement (zie bijlage 1, p. 101).

4.9.5. *OD 3.5 Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren*

Het screeningsinstrument voor laaggeletterdheid wordt momenteel ontwikkeld. Er is een eindrapport van de voorstudie. Nu worden de contouren van het instrument vastgelegd waarop er een nieuw onderzoek volgt, allicht in het kader van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO).

Op de vraag van mevrouw Deckx antwoordt de minister dat een eventueel tekort aan middelen voor het centrum voor basiseducatie nader moet bekeken worden. Dat is niet alleen de bevoegdheid van Onderwijs, maar ook van Inburgering. De situatie verschilt van regio tot regio. Nu wordt er een evaluatie gevraagd van de taalcursussen voor nieuwkomers. Vooral Antwerpen vraagt om de middelen geoptimaliseerd te kunnen aanwenden. Met de bestaande middelen is er een optimalisering mogelijk.

4.9.6. *OD 3.6 Het leren van vreemde talen intensifiëren*

Heel wat leerkrachten vragen om CLIL ook in hun school mogelijk te maken. Het is evident dat bij de evaluatie rekening gehouden wordt met de leerlingenprofielen. Uitbreiding is misschien wel mogelijk, maar meertalig onderwijs moet zeker niet veralgemeend worden. Gelijke kansen geven, houdt niet alleen in dat de zwakkeren extra steun krijgen, maar ook dat de sterkeren extra uitdagingen krijgen. Dat vergt wel een bewuste keuze van kind en ouders en de wil van beiden om een extra inspanning te leveren.

Het proefproject moedertaalonderwijs wordt geëvalueerd, pas dan kan beoordeeld worden of het nuttige elementen bevat. Misschien bieden sommige scholen Turks of Arabisch

al aan, ze hebben immers die mogelijkheid. Op dit moment is het beter dat de overheid de keuze overlaat aan de scholen zelf. De minister pleit ervoor er nog even over na te denken.

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Sabine Poleyn* stelt dat veel leerkrachten en directies graag aan een CLIL-project zouden deelnemen, maar het is vooral belangrijk de impact op de jongere te evalueren. Het mag immers niet verworden tot een prestigezaak.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* herhaalt haar vraag over taalgewenning in het basisonderwijs, slechts een beperkt aantal scholen neemt daar op vrijwillige basis aan deel. Het verplichte vreemdetalenonderwijs start eigenlijk laat, pas in het vijfde leerjaar.

Minister *Pascal Smet* ziet dat als een onderdeel van de keuzevrijheid van de scholen. Hij voelt niet zoveel voor een verplichting. De minister zal de stand van zaken met betrekking tot taalgewenning van kleuters later meedelen (zie bijlage 2, p. 113).

4.9.7. *OD 3.7 Een taalbeleid in elke school aanmoedigen*

Scholen worden voor hun taalbeleid gesteund door de pedagogische inspectie en kunnen informatie vinden op de website www.klascement.net. Anderstalige nieuwkomers opvangen in het basisonderwijs is niet zo gemakkelijk, onder meer scholen uit Temse, Gent en Sint-Niklaas signaleren problemen om Roma-kinderen goed te begeleiden. Maar de minister zal binnenkort op een studiedag in Sint-Niklaas daar iets meer over zeggen.

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* heeft bedenkingen bij de taaltoets. Er moeten inderdaad voldoende middelen zijn om de vastgestelde problemen op te lossen. Het mag geen instrument zijn om kinderen zonder meer te laten blijven zitten. Het lid verwijst naar het Lucernacollege. Die school tracht absoluut te vermijden om kinderen van hun leeftijdsgenootjes te scheiden. Bijna alle kinderen hebben een taalachterstand. De school tracht door gedifferentieerde werking alle kinderen te helpen.

Minister *Pascal Smet* ontkent niet dat kinderen best bij hun leeftijdsgenootjes blijven, maar hij kent geen studies waaruit blijkt dat het problematisch is als ze een jaar schoolachterstand oplopen. Zittenblijven wordt nog te veel als een schande beschouwd. De voorwaarde is wel dat het kind er mee geholpen is. Belangrijkste is dat het kind over de meet komt.

De heer *Boudewijn Bouckaert* wijst erop dat de taaltoets bedoeld is om na te gaan of het kind rijp is voor lager of secundair onderwijs. Dat is een andere kwestie dan de situatie in het Lucernacollege.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt het zinloos kinderen die enkel een taalachterstand hebben, en voor de rest schoolrijp zijn, een jaartje te laten overdoen.

Minister *Pascal Smet* repliceert dat zelfs een slim kind dat niet slaagt in de taaltoets, niet in staat zal zijn de instructies te begrijpen. Het is de bedoeling het kind tot dat punt te brengen dat het al zijn talenten ten volle kan ontwikkelen.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* vertelt dat ze zelf pas op acht jaar in aanraking kwam met het Nederlands, maar toch elk jaar mocht overgaan. Bepaalde begrippen kennen allochtone kinderen wel in hun eigen taal maar niet in het Nederlands.

Minister *Pascal Smet* repliceert dat ze in het Nederlands de lessen volgen, niet in hun eigen taal. In Brussel zijn er 18-jarigen die in het Nederlands niet abstract kunnen rede-

neren. Een gedegen taalkennis is nodig om abstract te denken. De taaltest is er niet om uit te sluiten, maar om vast te stellen of er taalachterstand is en hoe ernstig die is. Bij de minder ernstige achterstand kan het volstaan dat de leerling extra ondersteuning krijgt in het gewone onderwijs, bijvoorbeeld op woensdagnamiddag. Als er een ernstig probleem is, volgt er een gesprek waarin bepaald wordt wat de volgende stappen zijn. Als de ouders bereid zijn om extra inspanningen te leveren, kan het kind misschien overgaan. Als dat niet het geval is, is het misschien nodig een jaartje kleuterklas te volgen. Een slim kind dat voldoende gesteund wordt, zal het allicht halen. Maar als een van de twee factoren niet aanwezig is, zijn andere oplossingen nodig.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* herhaalt dat het Lucernacollege bewijst dat taalachterstand niet opgelost wordt door zittenblijven in de derde kleuterklas. Het college begeleidt kinderen en ouders. Dat vergt wel een extra inspanning van alle betrokkenen.

5. Strategische doelstelling 4 – Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt

- OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming
- OD 4.2 De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen
- OD 4.3 Werkplekklaren uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren
- OD 4.4 Leren en werken consolideren
- OD 4.5 De beroepsopleidingen versterken
- OD 4.6 Werk maken van de beroepskolom
- OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen
- OD 4.8 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie
- OD 4.9 Topsportscholen evalueren

5.1. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* vraagt aandacht voor de zwakste groep in het beroepsgericht onderwijs, namelijk de leerlingen in het deeltijds onderwijs (OD 4.4). Het is de groep waar het spijbelpercentage het hoogst is. Velen onder hen kunnen niet deeltijds werken omdat er onvoldoende plaatsen gevonden worden. Vaak komen de leerlingen uit zwakkere sociale gezinnen, heel wat onder hen bevinden zich op de rand van de marginaliteit. Anderzijds blijkt uit onderzoek dat de meeste leerlingen werken als positief ervaren en dat werken hun schoolse prestaties opvijzelt. De groep zonder werkervaring heeft vaak ook negatieve schoolsatisfactie en vindt later moeilijker werk. Die situatie houdt aan, zelfs als ze een jaar de school verlaten hebben. Werkervaring is dus van essentieel belang voor hun verdere leven. Dat vergt niet noodzakelijk bijkomende middelen, maar vooral een engagement van heel wat segmenten in de samenleving.

5.2. Tussenkoms van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* vraagt waarom het nodig is een protocol te sluiten voor een duurzame samenwerking tussen Onderwijs, Vorming en Werk (OD 4.1). Dergelijke samenwerking tussen ministers moet toch zonder dergelijk protocol mogelijk zijn.

Wanneer zal de kwalificatiedatabank (OD 4.2) in werking treden?

Hoe zal het werkplekklaren (OD 4.3) concreet uitgevoerd worden? Dat is al lang aangekondigd. Stuit de minister op problemen? Hoe denkt hij die op te lossen? Heeft de minister al overlegd met de federale overheid over de vereenvoudiging van de statuten? Zo ja, wat zijn de afspraken? Zal de minister de goede praktijkvoorbeelden verspreiden via de bestaande kanalen?

Het voltijds engagement in het deeltijds onderwijs staat expliciet in het decreet Leren en Werken (OD 4.4). Heeft de minister een zicht op de werking van dat decreet? Of moet hij nog de evoluties in kaart brengen?

De minister zal de stages voor laatstejaarsleerlingen allicht pas kunnen verplichten als hij het secundair onderwijs hervormd heeft. Of is het toch mogelijk ze eerder te realiseren? Wat zijn de obstakels? In richtingen waar er nu al stages zijn, vragen de bedrijven meer en meer om de stages in blok te organiseren, dus een paar weken na elkaar in plaats van één dag per week. Hoe staat de minister daar tegenover? Hoe kunnen de scholen dat praktisch organiseren?

Om de beroepsopleidingen te versterken (OD 4.5), is de herwaardering van het tso en het bso nodig. Gevorderde opleidingen zijn positief, maar gedegen opleidingen vergen moderne machines en materialen in de scholen. De scholen moeten daar voldoende middelen voor krijgen, anders kunnen ze geen gevorderde technische opleidingen aanbieden. Zijn er contacten met de bedrijfswereld om te zoeken naar mogelijkheden, bijvoorbeeld leasingcontracten, om machines in scholen te installeren?

De beroepskolom (OD 4.6) en de gerichte voorbereiding voor zij-instromers kunnen helpen om de negatieve bijklank van een overstap van aso naar tso weg te werken. Het lid hoopt dat de minister die voornemens hard kan maken.

5.3. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* is blij met de expliciete aandacht voor de leertijd (OD 4.4). Dat is een zeer succesvolle combinatie van leren en werken. Meer dan 90 percent van de afgestudeerden vindt binnen het jaar duurzaam werk. Jammer genoeg is de instroom het voorbije decennium ongelofelijk gedaald. Dat heeft verschillende redenen, onder meer de financiering. De minister wil samen met Syntra een beleidsplan opstellen, maar kondigt daar heel wat verschillende maatregelen voor aan: nieuwe doelgroepen aantrekken, inspelen op de heterogeniteit van de leerlingen. Het lid hoopt dat de minister het concept van vier dagen werken en één dag leren niet zal aanpassen, maar wel maatregelen zal nemen om de instroom te verhogen.

De regionale technologische centra zijn opgericht om investeringen in hoogtechnologische infrastructuur in vooral nijverheidstechnische scholen te financieren (OD 4.7). De voorbije jaren zijn de doelstellingen verbreed tot alle technische en beroepsrichtingen. RTC's zijn ondertussen ook bevoegd voor het matchen van leerlingen en stageplaatsen. Bij OD 8.1 (Scholen uitbouwen tot uitnodigende en stimulerende werk-en leefomgevingen) neemt de minister zich voor te investeren in groene technologie in scholen, terwijl hij de opdracht van de RTC's nog wil verbreden tot volwassenenonderwijs en hoger onderwijs. Het lid pleit ervoor de oorspronkelijke doelstelling te behouden en raadt de minister aan zich eerst goed te informeren bij de RTC's. Te veel opdrachten zullen allicht leiden tot verwatering van de bestaande taken. Het verbeteren van het imago van technische opleidingen is een bijkomende doelstelling waarmee het lid het wel eens is.

5.4. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt hoe de kwalificatiestructuur (OD 4.2) zich verhoudt ten opzichte van de beroepskolom (OD 4.6). Wat moet daar precies onder verstaan worden?

Wanneer zal het decreet Leren en Werken geëvalueerd worden? CD&V heeft steeds gesteld dat de verschillende trajecten en hun fasen goed gemonitord moeten worden. Zal dat een onderdeel vormen van de evaluatie?

In de vorige regeerperiode is vastgesteld dat de werking van de RTC's (OD 4.7) voor verbetering vatbaar is. Zijn ze klaar voor een uitbreiding van hun werking tot volwassenenonderwijs en hoger onderwijs?

5.5. *Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop*

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt waarom een protocol met de minister van Werk nodig is (OD 4.1). De invulling van en de samenwerking met de sociale partners voor de Vlaamse kwalificatiestructuur verloopt moeizaam. Wat bedoelt de minister daar precies mee?

Het lid breekt een lans voor het deeltijds onderwijs. Wanneer plant de minister de evaluatie van het decreet Leren en Werken? Voor een voltijds engagement zijn voor- en brugtrajecten belangrijk, maar een volwaardige werkervaring moet het doel blijven. Het komt er ook op aan het imago te verbeteren. Er is duidelijk een brede steun voor meer middelen voor deze onderwijsvorm.

De sluitende aanpak met de VDAB (OD 4.4) is een ander aspect. Het echte doel mag niet uit het oog verloren worden: leerlingen onmiddellijk na hun opleiding, dus zonder tussenkoms van VDAB, aan het werk krijgen. Hoe kan de minister die overgang verbeteren? Is hij van plan het deeltijds onderwijs daar hulpmiddelen voor te geven?

RTC's (OD 4.7) kunnen een belangrijke taak vervullen mits er een structurele samenwerking met de scholen is. Het lid informeert hoe de minister die band wil verankeren. De sectorconvenants bieden mogelijkheden om het bedrijfsleven te engageren. Wat zijn de bedoelingen van de minister?

Is de beroepskolom (OD 4.6) een extra structuur die los staat van de Vlaamse kwalificatiestructuur?

5.6. *Tussenkoms van mevrouw Katleen Deckx*

Mevrouw *Katleen Deckx* vindt de aandacht voor werkplekieren een goede zaak. De minister wil dat nu ook introduceren in het volwassenenonderwijs. Dat betekent dat er heel veel werkplekken nodig zijn. Zal de minister kwaliteitseisen voor werkplekken opstellen? Hoe en op welk moment zullen die eisen gecontroleerd worden?

Wat zal de impact zijn van verplichte stage (OD 4.4) op de werkdruk in het secundair onderwijs? De minister wil een instrumentarium ontwikkelen om maatschappelijke noden op langere termijn te ontdekken. Het is goed om opleidingen daarop af te stemmen. Hoe wil de minister leerlingen overtuigen om opleidingen te volgen die afgestemd zijn op die maatschappelijke behoeften? Leerlingen kiezen vaak op basis van interesse, niet op basis van beroepsperspectieven. Pas als ze werk zoeken, realiseren ze zich dat ze foute keuzes gemaakt hebben.

5.7. *Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman*

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vraagt of het protocol (OD 4.1) moet zorgen voor een betere afstemming tussen onderwijsbehoeften, zoals plaatsen voor werkplekieren en stages, en maatschappelijke behoeften. In Zuid-Oost-Vlaanderen zijn er heel wat woningen aan renovatie toe, terwijl leerlingen in metsersopleidingen nog al te vaak muren afbreken om ze dan op dezelfde plaats opnieuw te metsen. Wil de minister de leerlingen meer praktisch werk laten verrichten?

5.8. *Tussenkoms van mevrouw Vera Celis*

Mevrouw *Vera Celis* heeft bewondering voor de leerkrachten in het deeltijds onderwijs, het is immers niet evident algemene lessen te geven aan leerlingen die vaak moeilijk te motiveren zijn.

Stages moeten aangepast zijn aan de opleiding, soms zijn aaneengesloten stages beter, soms is een dag per week goed. De minister wil verplichte stages (OD 4.4) die leerlingen

en studenten voorbereiden op de arbeidsmarkt. Het lid wijst erop dat in sommige scholen leerlingen uit het aso stages volgen in bedrijven om een betere studiekeuze te maken.

Er zijn al maatregelen genomen om meisjes warm te maken voor technologische en wetenschappelijke opleidingen (OD 4.8), maar voorlopig kennen die geen groot succes. Plant de minister bijkomende initiatieven?

5.9. *Tussenkomen van de heer Boudewijn Bouckaert*

De heer *Boudewijn Bouckaert* mist een systematische benadering van het watervaleffect waarbij het beroepsonderwijs gezien wordt als de laagste trap. De omgevingsanalyse bevat zelfs een denigrerende opmerking over de jongens en de meisjes in het beroepsonderwijs: “Een belangrijk deel van de jongeren – vooral in het bso – identificeert zich niet met schoolse waarden zoals ernst, vlijt, respect en tolerantie en neigt naar etnocentrisme en autoritarisme.”. Het is niet opportuun zo iets in een beleidsnota te schrijven.

Ook de heer Bouckaert is bezorgd over het deeltijds beroepsonderwijs. Sommige directeurs slagen erin voor de meeste van hun leerlingen werk te vinden. Dat is vaak door hun persoonlijke contacten met bedrijven. Te veel hangt af van de bereidwilligheid van de directie, terwijl het structureel verankerd moet zijn. Het bedrijfsleven moet meer op zijn verantwoordelijkheid gewezen worden. Het krijgt tenslotte met overheidsfinanciering werkrachten aangeboden. Meer verantwoordelijkheid betekent echter ook dat het bedrijfsleven meer inspraak moet krijgen. Duitsland heeft daarvoor een systeem uitgewerkt. De beleidsnota bevat daar te weinig aanknopingspunten voor.

5.10. *Antwoorden van de minister*

Minister *Pascal Smet* is het er absoluut mee eens dat voltijds engagement belangrijk is voor het deeltijds onderwijs. Het aantal leerlingen dat leertijd volgt, daalt spectaculair, dat heeft te maken met imago, bekendheid, bereikbaarheid.

5.10.1. *OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming*

De minister stelt dat Onderwijs, Vorming en Werk nu onder verschillende ministers vallen. Omdat de aansluiting zo belangrijk is, komt er een protocol. Het protocol moet zorgen voor goede afspraken en een opvolging. Er komt ook een gezamenlijke beleidsraad om de afstemming tussen de administraties te regelen.

Het watervalsysteem staat inderdaad niet zo vaak in de beleidsnota, dat betekent niet dat er geen aandacht naar de aanpak ervan gaat.

De minister zal voorlopig geen antwoord geven op de vragen over de timing. Hij heeft aan de administratie gevraagd om alle voornemens uit de beleidsnota te vertalen in projecten. Dat is bijna afgerond, waarna de tijdsplanning kan bepaald worden.

5.10.2. *OD 4.2 De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen*

Het bedrijfsleven staat niet te springen om bij te dragen aan de kwalificatiestructuur, deels wegens misverstanden maar ook omdat het niet goed weet hoe het aan te pakken. Het is nu wachten op de SERV. De kwalificatiestructuur zal het kader vormen voor de beroepskolom. Alle beroepskwalificaties zullen ingeschaald worden in een niveau van 1 tot 8. De bedoeling is duidelijk te maken tot welke beroepsgerichte kwalificaties arbeidsgerichte opleidingen in het gewone onderwijs, het Syntra en de VDAB, leiden. De beroepskolom gaat over het traject dat een cursist/leerling kan volgen om tot een bepaalde kwalificatie te komen.

De minister adviseert de commissie de film *Recht in de Ogen* van Julien Vrebos te zien. Een van de hoofdrolspelers is een meisje, dat begonnen is in het beroepsonderwijs en nu

architectuur studeert. De bedoeling van zijn beleid is duidelijk te maken dat en hoe dergelijke trajecten mogelijk zijn. Op die manier wordt het beroepsonderwijs opgewaardeerd en raakt het zijn reputatie van eindstation kwijt. Hij geeft wel toe dat nog tijd nodig is om een en ander uit te werken.

5.10.3. OD 4.3 Werkplekklere uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren

De minister zegt dat wat aangekondigd is in verband met werkplekklere, nog moet gebeuren. Dat is iets voor later.

5.10.4. OD 4.4 Leren en werken consolideren

De minister zal nakijken wanneer het decreet Leren en Werken geëvalueerd moet worden en laat een antwoord bezorgen (zie bijlage 3, p. 117). De monitoring loopt. De opmerkingen over de verplichte stages zullen opgenomen worden in de evaluatie. De intrede op de arbeidsmarkt moet inderdaad voorbereid worden, maar dat gebeurt ook door een goede studiekeuze, merkt de minister op.

Over machines in scholen zijn afspraken gemaakt met de regionale technologische centra (RTC), de opleidingscentra van de VDAB en de bedrijven, en dat beleid wordt voortgezet. Het is immers noch betaalbaar noch wenselijk alle machines in alle scholen te hebben. Wat de kwaliteitsbewaking betreft, wijst hij op het Agentschap voor Kwaliteitszorg.

5.10.5. OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen

Als de RTC's extra taken krijgen, mag dat niet tot gevolg hebben dat ze hun oorspronkelijke opdracht uit het oog verliezen. De minister wijst erop dat dit in overleg gebeurt en verwacht dan ook dat de centra zullen signaleren wanneer het voor hen te veel wordt. Hoe dan ook komt er een evaluatie in het vooruitzicht van nieuwe overeenkomsten.

5.10.6. OD 4.8 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie

De minister erkent dat nog een lange weg is af te leggen in het stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie.

6. Strategische doelstelling 5 – De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden

OD 5.1 De lat voor initiële lerarenopleidingen hoger leggen

OD 5.2 Hoger gekwalificeerden inzetten

OD 5.3 Nascholing en werkplekklere stimuleren

OD 5.4 Het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken

OD 5.5 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken

OD 5.6 De rechtspositie in het hoger onderwijs stroomlijnen

6.1. Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens

Mevrouw *Katleen Martens* is verheugd dat eindelijk een minister van Onderwijs de positie van de leerkracht ter harte neemt, al voegt ze meteen toe dat recente maatregelen haar weer doen twijfelen. Ze informeert naar het nieuwe, geïntegreerde, Vlaams sociaal statuut (OD 5.6). Wat houdt het in? Wat zijn de gevolgen voor de bestaande verschillen?

De minister wil de lat hoog leggen in de lerarenopleiding (OD 5.1). Het lid attendeert erop dat in Finland liefst 28% van de leerlingen middelbaar onderwijs met de lerarenopleidingen willen beginnen, wat resulteert in 700 kandidaten voor 100 plaatsen in de masteropleiding. De strenge selectie die dit nodig maakt, gebeurt op basis van academische kennis, en sociale en pedagogische vaardigheden. Dat is de lat hoog leggen.

Mevrouw Martens waardeert op zich het voornemen om dat voortaan ook te doen, maar vindt tegelijk dat men hiermee erkent dat men vroeger te soepel was. Verder vereist het aantrekken van jonge mensen in het onderwijs aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden. In de praktijk geven veel jonge leerkrachten er zeer snel de brui aan vanwege de werkonzekerheid, het loon, de planlast en de werkwijze van bepaalde scholen. Het lid pleit voor een instapstatuut, waarbij in het eerste jaar bijvoorbeeld zestien uren volstaan voor een voltijdse baan, en in het tweede negentien. Ook de scholen spelen een rol. Mevrouw Martens signaleert dat beginnende leerkrachten vaak de moeilijke klassen krijgen, minder aantrekkelijke en kleine lokalen, de minst interessante uren. Het lid is niet volledig overtuigd van het rendement van de erkenning van het tutoringproject als invulling van de reeds beperkte stage tijdens de opleiding.

Mevrouw Martens denkt dat in operationele doelstelling 5.2 zowel het verschil tussen de lerarenopleidingen als de intellectuele en emotionele ontwikkelingsstadia van het kind worden miskend. Door die te negeren zal men de overgang van lager naar middelbaar onderwijs niet vergemakkelijken. Men vergroot er integendeel de druk op de leerlingen mee.

Voor het standpunt van haar fractie over de nascholing (OD 5.3) verwijst zij naar het verslag van de begrotingsbespreking. Het lid informeert wel naar de stand van zaken bij de evaluatie van het professionaliseringsbeleid in basis- en secundaire scholen.

Mevrouw Martens vindt het ongelooflijk dat het beleidsvoerend vermogen van scholen (OD 5.4), dat fundamenteel is voor de onderwijskwaliteit, zo laat en zo summier in de nota aan bod komt. Meer dan versterken van de directies wordt er niet gezegd, al erkent het lid zonder meer dat een beter kader voor hen noodzakelijk is. Betekent de exclusieve aandacht voor het gesubsidieerd onderwijs dat in het gemeenschapsonderwijs alles in orde is?

Volgens het lid zijn er te weinig leerkrachten (OD 5.5) omdat de druk te groot is. Onder andere de voorganger van de minister verhoogde de planlast tot een onaangenaam niveau. Door de werkonzekerheid en de vele eisen haken veel beginnende leerkrachten vroegtijdig af. Mevrouw Martens dringt aan op een analyse van de oorzaken. Zij herhaalt haar pleidooi voor een instapstatuut dat tijd vrijmaakt voor lesvoorbereidingen. Tegelijk moeten de jonge leerkrachten vrijgesteld worden van verdere planlast en moeilijke klassen. De praktijkshock is volgens haar het gevolg van de beperkte stages in de opleiding. Wat de werk- en inkomensonzekerheid betreft, betreurt het lid dat de vaste benoeming op losse schroeven wordt gezet door de nieuwe evaluaties. Verder zou zij de oprichting van een materialenbank niet aanmoedigen maar opstarten.

Tot slot vraagt het lid waarom de integratie van de personeelsstatuten (OD 5.6) nodig is. Zij vindt het onderscheid tussen universiteiten en hogescholen, en tussen onderwijsniveaus wezenlijk.

6.2. *Tussenkomst van mevrouw Kathleen Helsen*

De fractie van mevrouw *Kathleen Helsen* vindt het erg zinvol om studenten tijdens hun lerarenopleiding ook op andere plaatsen stage te laten lopen dan in de klas (OD 5.1). De opvoeding speelt zich immers niet alleen daar af en het is goed dat leraren ook andere diensten leren kennen die ermee te maken hebben. Zij vraagt dan ook waarom specifiek het tutoringproject verplicht wordt en men de opleiding niet de ruimte laat om die brede stage zelf in te vullen.

Ook haar fractie vraagt zich af of de inzet van vakleerkrachten in het lager onderwijs (OD 5.2) wel de juiste keuze is. Is dat wel in het belang van de ontwikkeling van lagereschool-

kinderen? Het lid weet dat sommige basisscholen het nu al doen, bijvoorbeeld voor sport, maar hoever moet men daar in gaan?

De CD&V-fractie is het helemaal eens met de stimulering van nascholing en werkplekleren (OD 5.3). Zij hoopt in de volgende beleidsbrief al te vernemen hoe dat concreet zal gebeuren, en wijst erop dat eerdere inspanningen niet de gewenste resultaten opleverden.

Wat het beleidsvoerend vermogen betreft, vraagt zij vooral aandacht voor de directies in het basisonderwijs (OD 5.4), die al lang signaleren dat het kader voor hun functies te beperkt is. De CD&V-fractie wil dat de minister hun vraag om ondersteuning ernstig neemt.

Hoe gaat de minister concreet te werk gaan bij de voorbereiding van het Lerarenpact (OD 5.5)?

6.3. Tussenkomst van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* ziet twee kansen voor de inzet van hoger gekwalificeerden (OD 5.2). Zo creëren de nieuwe eindtermen techniek een probleem voor onderwijzers die zich daar niet in thuis voelen. In de praktijk bestaat nu al ondersteuning door leerkrachten uit het secundair onderwijs, maar zij worden daar niet voor betaald, tenzij in het kader van het lopende proefproject.

Naast de regularisatie van deze bestaande praktijk, biedt de interesse van pedagogen voor het knelpuntberoep van onderwijzer nog een tweede mogelijkheid. Als men hen voortaan vergoedt volgens hun diploma, zal een groter aantal van hen ook effectief in de lagere school aan de slag gaan, meent het lid. Bovendien zouden ze in die scholen ook beleidsondersteunende taken kunnen opnemen.

Volgens mevrouw Poleyn vragen oudere leerkrachten vooral minder planlast (OD 5.5) zodat ze meer tijd hebben voor hun klas. Zij maant de minister dan ook aan tot voorzichtigheid wat de nieuwe uitdagingen voor ervaren leerkrachten betreft. Doelt hij verder met een aangepaste vergoeding voor onderwijsgerelateerde ervaring in de privésector, op de erkenning van de anciënniteit voor zij-instromers? Dat laatste zou het lid zeker ondersteunen en geeft als voorbeelden mensen uit de revalidatiesector.

Tot slot is zij het ermee eens dat de lat bij de opleiding voldoende hoog moet liggen, maar anderzijds moet het voor mensen die thans elders werk hebben, doenbaar blijven om het bijkomende onderwijsdiploma te halen. Zij hoopt dat de evaluatie daar aandacht voor heeft. Waar volgens het lid wel een hogere lat mag, is in de professionalisering van de nascholing.

6.4. Tussenkomst van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Ook mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt de kwaliteit van de initiële lerarenopleiding (OD 5.1) evident belangrijk, maar zij waarschuwt wel voor een nog beperktere instroom. Zij heeft begrepen dat de evaluatie van de opleidingen op het juiste moment komt voor de hervorming van het secundair onderwijs.

In tegenstelling tot sommige andere leden is zij het wel eens met de inzet van hoger gekwalificeerd personeel in het basisonderwijs (OD 5.2). Dat past in de versoepeling van de overgang tussen basis- en secundair onderwijs, die ook de nota-Monard voorstaat. Volgens haar fractie is de huidige kloof immers te groot. Betekent het voornemen om de discussie over inzetbaarheid en bekwaamheidsbewijzen aan te gaan, dat de minister gaat sleutelen aan het zogenaamde telefoonboek? Dat is nobel, maar niet gemakkelijk. Impliceert dit verder een grotere autonomie van de scholen inzake inzetbaarheid?

Hoe wil de minister concreet de deelname van Vlaamse leerkrachten aan nascholing (OD 5.3) stimuleren?

De ondersteuning van directies in het basisonderwijs (OD 5.4) is voor mevrouw Vanderpoorten absoluut belangrijk. Ook in het secundair onderwijs, maar toch vooral hier, is er behoefte aan een middenkader. Zij heeft begrepen dat de minister werkt aan een nieuwe editie van de verdwenen mentoruren en heeft dezelfde vraag als mevrouw Martens over de exclusieve vermelding van het gesubsidieerd onderwijs.

Een professioneel personeelsbeleid (OD 5.5) is heel belangrijk, oordeelt het lid, ook om jonge leerkrachten aan te trekken en te behouden. Wat zijn de sporen? Denkt de minister aan taak- of functiedifferentiatie, of aan schoolopdrachten in de plaats van contacturen? Die mogelijkheden vindt het lid boeiend, ook al zullen de onderhandelingen met de vakbonden moeilijk zijn. De *voorzitter* bevestigt op haar vraag dat het arbeidsmarktrapport wordt bezorgd aan de commissie, waarna een gedachtewisseling met professor Elchardus kan worden gepland.

6.5. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* werd in de beleidsnota erg aangesproken door de versterking van de werkzekerheid van beginnende leerkrachten, en door de verbetering van hun werkomstandigheden. Zij vraagt meer uitleg bij zijn visie.

Bij de inzet van hooggekwalificeerde lesgevers in het basisonderwijs (OD 5.2) wijst zij op het gevaar dat ze te moeilijk te werk gaan voor die kinderen. Hun opleiding is immers niet afgestemd op dat doelpubliek.

Zij wijst erop dat bepaalde praktijkleerkrachten nu al worden vergoed voor hun onderwijsgerelateerde ervaring in de privésector. Om discriminatie te vermijden, vraagt zij de minister om dat ook voor andere leerkrachten uit die sector te regelen.

6.6. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt dat de minister het niet kan maken om in de beleidsnota te beweren dat hij de internationale achterstand inzake nascholing en werkplekleren (OD 5.3) wil goedmaken, en tegelijk in begroting en programmadecreet de middelen voor mentoruren terug te schroeven. Zijn uitleg dat hij het met minder middelen beter gaat doen, is twijfelachtig. Volgens het lid is een koerswijziging nodig. Zij heeft dezelfde opmerking over de doelstelling van een professioneel personeelsbeleid.

De Groen!-fractie ziet juist wel veel heil in het mentorschap. Groen! wil jonge leerkrachten een startermandaat van drie jaar geven. Tijdens die periode kunnen ze onder begeleiding van een oudere mentor zelf ervaring opdoen. Ze verwacht dan ook veel van het leerkrachtenpact waarmee de minister als alternatief uitpakte tijdens de plenaire vergadering. Hoe komt het dat zij daar niet eerder iets over hoorde? Het lid is benieuwd naar de inhoud. Zij onderstreept dat het beroep mensen nodig heeft die er bewust voor kiezen en niet omdat het crisis is.

6.7. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* vindt het zeer terecht dat de lat hoog gelegd wordt in de initiële lerarenopleiding (OD 5.1). Zij steunt ook de kwaliteitsbewaking van de instroom vanuit bso en tso in het hoger onderwijs. Men mag van een competente leerkracht immers verwachten dat hij zijn eigen vak onder de knie heeft. Kan de minister al iets zeggen over de remediëring na de evaluatie van de lerarenopleiding in 2012?

Wat de verplichting van het tutoringproject in minstens één stageperiode betreft, wijst zij erop dat stagiairs niet alleen hun vak geven maar ook klassenraden en vakwerkgroepen volgen, toezicht verzorgen. Hoe ziet de minister de continuering voor een leerling die een stagiair als tutor heeft toegewezen gekregen, die na twee of zes weken weer weg is? Zou tutoring niet beter worden ondergebracht in het volledige zorgpakket van de school?

Volgens het lid heeft de mentor een functie in de versterking van de werkzekerheid voor de jonge leerkracht (OD 5.5), meer bepaald ter voorbereiding van de vaste benoeming. Leerkrachten aan het einde van hun loopbaan langer aan het werk houden, is zeer positief voor een groep van hen. Een ander deel heeft echter absoluut geen zin in nieuwe uitdagingen op het vlak van zorg, ondersteuning, differentiatie enzovoort. Over hen staat niets in de nota. Hoe wil de minister deze categorie benaderen?

6.8. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Martens dat de nota te weinig aandacht besteedt aan het beleidsvoerend vermogen van scholen (OD 5.4). Hij wijst op een vergelijkende studie van Antwerpse scholen met een soortgelijke instroom en dus gelijke GOK-middelen, die toch sterk verschillende resultaten hebben inzake leerachterstand. Kritische succesfactor blijkt de dynamiek van de directie te zijn. Het beleid onderschat dat, meent de voorzitter.

Ook hij vraagt zich af of de stroomlijning van de rechtspositie in het hoger onderwijs (OD 5.6) per se nodig is. De markt voor universiteitsprofessoren is vaak internationaal. Nu al worden jonge medewerkers in vergelijking met het buitenland relatief weinig betaald. Een nivellering naar beneden voor nieuwe kandidaten vergroot het risico op braindrain.

De specifieke lerarenopleiding die leidt tot het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid (OD 5.1), is niet bij de tijd, signaleert de heer Bouckaert, die een paar voorbeelden geeft. Zo is er de verplichte studie van de structuur en de subsidievormen van de verschillende onderwijsnetten, om studiekeuzeadvies te kunnen geven – waarvoor CLB's bestaan. Men moet een lerarenloon kunnen uitrekenen, waarvoor zeer efficiënte websites bestaan. De lessen over seksuele voorlichting in de module psychologie zijn lachwekkend, terwijl dyslexie, autisme of ADHD vrijwel niet aan bod komen. Het lid dringt aan op actualisering.

6.9. Antwoorden van de minister

6.9.1. OD 5.1 De lat voor initiële lerarenopleidingen hoger leggen

Het tutoringproject hoeft volgens de *minister* niet in de plaats van de stage te komen, het kan ook erbuiten. Er lopen thans projecten in onder meer Leuven, Oostende en Brussel. Zij leveren tegelijk winst op voor de studenten die ervaring opdoen, de scholieren die het wat moeilijker hebben, hun ouders en de leerkrachten die ontlast worden. Door deze solidariteit vaart de hele maatschappij er wel bij. De minister onderstreept dat hij deze waardevolle praktijk wil aanmoedigen, niet verplichten. Tutoring zou een automatisme moeten zijn.

Wat de inhoud van de lerarenopleiding betreft, legt de overheid basiscompetenties op, die de scholen zelf moeten invullen. De minister belooft de verbazende voorbeelden van de voorzitter mee te nemen in de visitaties.

– Replieken

Mevrouw *Katleen Martens* ontkent de waarde van het tutoringproject voor de leerlingen en hun ouders niet. Zij vraagt alleen wat de toekomstige leerkracht erbij wint. De prak-

tijkschok blijft even groot. Het lid maakt van de gelegenheid gebruik om ook te waarschuwen voor diezelfde schok bij zij-instromers als hun traject wordt verkort.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt tutoring wel degelijk zinvol, zolang het een mogelijkheid is en geen verplichting. Zij is dan ook blij met het antwoord.

Wat de vrijwillige of automatische tutoring betreft, wijst mevrouw *Vera Celis* op het verschil tussen een school met drie leerlingen met problemen en een met drie leerlingen zonder. In een centrumstad is het verhaal anders dan in de Kempen bijvoorbeeld. Om die reden worden studenten aangemoedigd hun stageperiodes af te wisselen tussen aso, tso, bso en eventueel buso. Zij staat volledig achter het project.

6.9.2. OD 5.2 Hoger gekwalificeerden inzetten

Mevrouw *Poleyn* gaf mooie voorbeelden die tonen waarom hooggekwalificeerde lesgevers in het lager onderwijs moeten ingezet worden. Er zijn wel degelijk kandidaten, en de *minister* wil hun vergoeding mogelijk maken. Wie voor kinderen een goede begeleiding wil, kan de inzet mensen met een doorgedreven opleiding niet verwonderlijk vinden. De minister zegt dat hij al gunstige reacties kreeg uit het werkveld. Tijdens zijn komende ronde van Vlaanderen gaat hij verder luisteren. Ook met de sociale partners wordt de discussie aangegaan, met name over het telefoonboek, ook al wordt zij niet gemakkelijk.

– Replieken

Voor de inzet van vakleerkrachten in het basisonderwijs blijft mevrouw *Kathleen Helsen* voorzichtigheid vragen. Het is ook niet zeker dat zij voor elk vak de meest geschikte lesgevers zijn op dat niveau. Zij pleit ervoor om goed na te denken over wat haalbaar en wenselijk is. De inzet van pedagogen kan haar overtuigen, maar voor taalvakken lijkt haar de inzet van masters minder wenselijk.

Mevrouw *Sabine Poleyn* verduidelijkt dat de pedagogen in haar voorbeeld na hun masteropleiding nog een onderwijzersopleiding aanvatten en – met vrijstellingen – trachten te behalen. Als het lukt hun aantal te vergroten door een sterkere waardering, heeft men tegelijk meer onderwijzers en pedagogen in de basisschool. Het lid onderstreept dat men alle onderwijzers tot de goed opgeleiden mag rekenen.

6.9.3. OD 5.3 Nascholing en werkplekleren stimuleren

De evaluatie van nascholing en werkplekleren loopt. De *minister* erkent dat meer inspanningen nodig zijn, maar hij wil het resultaat van de evaluatie afwachten voor hij bepaalt hoe de verdere stimulering vorm krijgt.

6.9.4. OD 5.4 Het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken

Het onderdeel over het beleidsvoerend vermogen is inderdaad beperkt tot één alinea, maar daar staat in wat erin moet staan. De minister meent dat de persoon van de directeur cruciaal is. Daarom wil hij inzetten op de competentieontwikkeling tijdens het directeurschap.

Wat de mentoruren betreft, wijst hij op het oneigenlijke gebruik, al erkent hij dat ze soms ook goed werden gebruikt. Hij onderstreept dat ze nooit bestemd waren om de directeur een kader te verschaffen. De beslissing is genomen op voorstel van het veld. In de toekomst is een goed systeem van ondersteuning nodig, evenals een instapregeling voor jonge leerkrachten. Wat mevrouw *Martens* beschreef, is een van de mogelijkheden die zal worden onderzocht.

Minister *Smet* is zich sterk bewust dat ook voor de directies van het basisonderwijs moet gekeken worden wat in de toekomst voor hen kan gedaan worden, ook al is het probleem

gevarieerd en niet algemeen. Tijdens deze legislatuur wil hij alvast de planlast verminderen op het vlak van formulieren en door de heroriëntering van de inspectie naar risicoanalyse in de plaats van dataverzameling. Ook de ontkleuring van de GOK-middelen moet de planlast verminderen.

– *Repliek*

Mevrouw *Sabine Poleyn* bestrijdt dat directeurs de mentoruren zouden misbruikt hebben. Zij verlichtten wel degelijk het pakket van de directeur. De ondersteuning van beginnende leerkrachten en stagiairs moet voortaan weer door hem gebeuren.

6.9.5. OD 5.5 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken

De redenen waarom jonge leerkrachten afhaken zijn bekend. De *minister* verwijst naar de studie ‘Het beroep van leraar doorgelicht’ van Mark Elchardus. In het begin speelt vooral de werkonzekerheid. Veertig procent werkt gedwongen deeltijds. Verder noemt hij de ondersteuning op het vlak van discipline en de verzameling van materiaal. Van de materialenbank bestaat ondertussen de prefiguratie www.klascement.be. De minister wil dat blijven ondersteunen vanwege het grote belang.

Hij voelt bereidheid in het veld om na te denken over een omvattend leerkrachtenloopbaanpact. Hij wil daar zelf een rol in spelen, maar ook de sociale partners betrekken. Hij voelt dat de mogelijkheid voor een pact van tien jaar erin zit. Ook de zij-instroom moet daarin zitten. De erkenning van de anciënniteit van de huidige leerkrachten die uit de privésector komen, kost 300 miljoen euro en dat geld is er niet. Daarom wil hij in eerste instantie een oplossing zoeken voor de knelpuntvakken en later uitbreiden.

– *Repliek*

Voor mevrouw *Elisabeth Meuleman* volstaat het niet jonge leerkrachten enkele uren minder te laten lesgeven. Dat is geen alternatief voor een goede begeleiding.

Minister *Pascal Smet* repliceert dat hij dat wil combineren met minder lesuren voor oudere leerkrachten, die dan kunnen ondersteunen. Er zijn verschillende mogelijkheden.

6.9.6. OD 5.6 De rechtspositie in het hoger onderwijs stroomlijnen

De stroomlijning van de rechtsposities in het hoger onderwijs is een van de kernpunten in het integratiedebat. Als opleidingen naar elkaar toegroeien, is het logisch dat ook de personeelsstatuten dat doen, oordeelt de minister. Volgens hem hoeft men in elk geval niet bang te zijn voor een nivellering naar beneden.

De minister deelt mee dat over het geïntegreerde sociaal statuut overleg bezig is met de sociale partners. Om dat niet te hypothekeren wil hij daar momenteel niet over uitwijken. Doel is om van twee decreten naar één rechtspositie te gaan. Uitleg volgt te gepasten tijde.

7. Strategische doelstelling 6 – De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken.

- OD 6.1 Het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen
- OD 6.2 Brede scholen realiseren
- OD 6.3 De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid verstevigen
- OD 6.4 Scholengemeenschappen versterken
- OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken
- OD 6.6 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven
- OD 6.7 Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen

7.1. Tussenkost van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* leest in operationele doelstelling 6.1 dat de minister de implementatie van de engagementsverklaring actief wil begeleiden. Het lid vreest dat die intentie een lege doos blijft omdat strikt wordt nagegaan wat de verplichtingen van scholen ten aanzien van ouders zijn, maar het niet duidelijk is wat scholen kunnen doen als ouders de engagementsverklaring niet naleven. Vlaams Belang wil dat het om tweerichtingsverkeer gaat. Ook Vlaams Belang vindt ouderbetrokkenheid cruciaal en steunt de idee van verspreiding van goede praktijken in dat verband. Toch is een stok achter de deur soms nodig voor die leerlingen van wie ouders verzaken aan die betrokkenheid.

Bij OD 6.3 gaat het over de regierol van de gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid. Vlaams Belang blijft erbij dat het decreet geschreven is op maat van de grote steden. De vraag waarom er een verschil wordt gemaakt tussen de 13 centrumsteden en de andere blijft gelden. Het probleem dat ermee gepaard gaat ook. De financiële pot die voor projecten wordt toegekend, is in de kleinere steden en gemeenten te snel leeg en zo vallen projecten uit de boot. Vlaams Belang vraagt het verschil zo snel mogelijk weg te werken om zo het positieve doel van het decreet mogelijk te maken voor alle steden en gemeenten.

Bij OD 6.5, het onderwijs in de centrumsteden versterken, heeft de minister het over een masterplan voor de centrumsteden. Mevrouw Michiels heeft vragen bij de vermelding van procedures en het stellen van prioriteiten bij het toekennen van infrastructuursubsidies. Hoe moet men dat begrijpen? Ze maakt zich zorgen over een mogelijke tweederangsbehandeling van de kleinere gemeenten en plattelandsschooltjes die misschien in even grote nood verkeren als de scholen in gebieden waar de nood algemeen als groot is erkend.

De minister wil het inschrijvingsrecht en de aanmeldingsprocedures evalueren, wat Vlaams Belang steunt. Mevrouw Michiels verwijst in dat verband naar de ernstige problemen met beide in Antwerpen en Brussel.

Het lid onderstreept nog het belang van een maximale autonomie voor de scholen zelf. Ze vernam dat er kritische vragen rijzen bij het inschrijvingsluit van het Gelijke-onderwijskansendecreet en dat er wordt gepleit voor een grondige herziening. Dat debat moet volgens haar zonder taboe worden gevoerd met alle betrokken partijen, niet enkel de lokale overlegplatforms (LOP) maar ook de directies van scholen zelf.

Mevrouw Michiels raadt de commissieleden aan het verslag van de bespreking van de beleidsnota Brussel na te lezen, omdat de minister volgens haar onthutsende cijfers heeft aangebracht, onder meer over leerlingen die ‘verdwijnen’. Bepaalde uitspraken zouden stof voor debat leveren.

Over het sneller erkennen van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's (OD 6.7), refereert mevrouw Michiels aan de paragraaf waarin de minister stelt met zijn Nederlandse collega de nodige stappen te zullen ondernemen om de wederzijdse erkenning van diploma's hoger onderwijs automatisch te laten verlopen. Wat is daarin de stand van zaken?

7.2. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* herhaalt in het kader van de Brede School dat het belang van het kind primeert op de praktische organisatie voor ouders.

Het lid heeft intussen de schoolgebouwenmonitor doorgenomen. Ze leerde daaruit dat, in het kader van een breder gebruik van de scholen, 60 percent van die gebouwen al buitenschools wordt ingeschakeld. Dat vindt ze vrij veel, zeker met het oog op het feit dat slechts 35 percent veilig en eenvoudig kan worden opengesteld is. Dat impliceert meteen dat bij de helft van de scholen die wel worden opengesteld, dat eigenlijk niet veilig kan.

Bij OD 6.3 meent mevrouw Poleyn dat het duidelijk is dat het met de goede bedoelingen met de regierol van gemeenten en het lokaal flankerend onderwijsbeleid in de praktijk niet echt willen lukken. Zo vergaat het de vooropgestelde regularisatie van wat gemeenten aan scholen aanbieden en het wegwerken van onrechtvaardigheden inzake ondersteuning van diverse scholen. Dat behelst niet alleen het verschil tussen de gemeentelijke school en andere, maar vooral het feit dat bepaalde gemeenten het financieel zwaar hebben en daardoor niet kunnen voldoen aan alle vragen van alle scholen. Ook mevrouw Poleyn meent dat het koppelen van financiële middelen aan het ontwikkelen van een gemeentelijk beleidsplan via overleg tussen gemeentelijke overheid en alle scholen, alleen kan als bij decreet niet alleen in middelen wordt voorzien voor de 13 centrumsteden. Ze veronderstelt dat in kleine gemeenten de kans veel groter is dat een onderwijsbeleid ontbreekt dan in die centrumsteden. Het lid pleit ervoor om ook voor kleinere gemeenten een financiële stimulans te voorzien voor het ontwikkelen van een beleidsplan. Ze wijst vooral op de onrechtvaardigheid door de verschillende behandeling.

Voorts zou de minister de interpretatieproblemen inzake sociale en andere voordelen willen aanpakken. Hoe denkt hij dat te doen?

Operationele doelstelling 6.5 behandelt het versterken van het onderwijs in centrumsteden. Ook mevrouw Poleyn stelt zich vragen bij de voorrang waarvan sprake bij het toekennen van infrastructuursubsidies. De minister wil dat doen na doorlichting van die subsidies. Het lid vindt het positief dat bij toekenning van subsidies rekening zou worden gehouden met demografische ontwikkelingen op korte termijn. Ze meent dat daarmee al rekening wordt gehouden bij de meeste scholen, maar begrijpt tegelijk niet waarom dat zou gelden voor scholen in centrumsteden en niet voor andere.

De schoolgebouwenmonitor maakt een interessante vergelijking tussen wat de basisvoorwaarden zijn qua veiligheid en uitrusting voor een school en de uitdagingen van de 21e eeuw waaraan dan de schoolgebouwen zouden moeten beantwoorden, stelt mevrouw Poleyn. Zeven percent van de schoolgebouwen kunnen absoluut niet de basisvoorwaarden van veiligheid vervullen, heeft ze geleerd. Als de minister naast het criterium van volgorde van indiening van aanvraag en de dringende behoefte, nog voorwaarden wil verbinden aan het toekennen van infrastructuursubsidies, dan moet daar prioriteit naartoe gaan. Het lid wijst er ook op dat het voor scholen die al zijn opgenomen in een lijst, niet aangenaam is als die lijst dan plots weer verandert.

Het verheugt mevrouw Poleyn dat de minister ook aandacht besteedt aan de internationale dimensie van het onderwijsbeleid (OD 6.6). Ze veronderstelt dat het Europese beleid kan worden opgevolgd naar aanleiding van het EU-voorzitterschap.

In de voorlaatste paragraaf heeft de beleidsnota het over de 0,7 percentnorm voor ontwikkelingssamenwerking. Mevrouw Poleyn herhaalt de suggestie goed na te gaan waaraan de bijdrage van Onderwijs wordt besteed. De Vlaamse overheid hanteert een eigen ontwikkelingssamenwerkingsbeleid dat zich concentreert in een aantal landen en waarvan de beperkte inspanningen gericht zijn op een aantal projecten die elkaar versterken. Het lijkt mevrouw Poleyn zinvol nieuwe initiatieven eerst af te stemmen met het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking en het ontwikkelingsbeleid van minister-president Peeters. Als minister Smet daarvan wil afwijken, dan raadt het lid aan met VVOB (Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand vzw), als onderwijsexpert in ontwikkelingslanden en semi-overheids-vzw, te bekijken hoe een samenwerkingsakkoord tot stand kan komen om hen te ondersteunen, bijvoorbeeld om de samenwerking op onderwijsvlak in Suriname en de Nederlandse Antillen, waar vraag naar is, uit te bouwen. Mevrouw Poleyn hoopt in elk geval dat de minister enigszins creatiever kan omspringen met dat budget binnen de klijntlijnen van het kaderdecreet.

Wat de minister vooropstelt inzake het sneller erkennen van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's in operationele doelstelling 6.7 lijkt mevrouw Poleyn prima. Ze hoopt dat het een aanzet kan zijn om buitenlandse talenten beter te waarderen.

Mevrouw Poleyn betreurt dat in de hele strategische doelstelling 6 rond de maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken weinig is uitgewerkt wat onderzoek en netwerking betreft, met bedrijven, met onderzoeksinstituten, noch grensoverschrijdend, noch internationaal. De BOV-middelen en de FWO-middelen staan eigenlijk op de onderwijsbegroting, maar worden op geen enkel ogenblik vermeld, stelt het lid (BOV: Basisopleiding Vrijwilligers; FWO: Fonds Wetenschappelijk Onderzoek). Ze wil dan ook graag weten wat het beleid van minister Smet de volgende jaren zal inhouden. Ze wijst in dat verband opnieuw op de noodzaak aan afstemming tussen het beleid van minister Smet en minister Lieten.

7.3. Tussenkomen van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* herhaalt dat Open Vld het volkomen eens is met de doelstellingen en de mogelijke positieve effecten van het concept Brede School. Ook dat brede scholen vanuit een lokale dynamiek kunnen worden aangestuurd, vindt steun bij de partij. Het ontbreekt nog aan een duidelijk kader om een coherent beleid toe te laten. Het concept van Brede School heeft nog een definitie ten overstaan van de bestaande aanpak van naschoolse en buitenschoolse opvang. Blijven die vormen van opvang ongewijzigd of zijn er plannen om in dat verband overleg te plegen met de andere betrokken ministers? Vraagt de integratie van de Brede School aanpassingen? Acht de minister het wenselijk te voorzien in een richtinggevend kader vanuit de Vlaamse overheid? Voorst wil het lid weten of er ook een financieel kader wordt vooropgesteld voor ontwikkeling van de Brede School. Als dat zo is, zal de minister dan binnen het onderwijsbudget zelf de nodige middelen vrijmaken daarvoor?

Bij OD 6.3 wil het lid wijzen op de planlast voor de lokale besturen die gepaard gaat met de integratie van een lokaal onderwijsplan in een legislatuurplan. Ze stipt daarbij vooral de kleinere lokale besturen aan. Ze juicht het lokaal flankerend onderwijsbeleid toe, maar stelt dat het nog aanmoediging nodig heeft juist in die kleinere gemeenten. Daarbij speelt de beperking van de financiering tot centrumsteden een grote rol, oppert mevrouw De Knop.

Inzake het LOP wil ze weten of het de bedoeling is de taken ervan fundamenteel te herzien. De beleidsnota vond het lid daarover te vaag.

Open Vld kan zich vinden in de doelstellingen om de scholengemeenschappen te versterken (OD 6.4), maar vraagt zich tegelijk af hoe de minister dit denkt waar te maken. Hoe wil de minister het financieel aantrekkelijker maken om grote scholengemeenschappen te vormen?

Waar de minister bij OD 6.5 een masterplan vooropstelt, vraagt het lid zich af wanneer de steden dat klaar moeten hebben. Ze meent dat de tijd dringt met het oog op capaciteitsuitbreiding.

Bij de evaluatie van het inschrijvingsrecht en de aanmeldingsprocedure rijst voor mevrouw De Knop de vraag of de minister van plan is de vrijheid van de LOP's om de procedures vorm te geven, te versoepelen dan wel te verstrengen. Worden de criteria die binnen de LOP's gehanteerd worden dan meteen ook geëvalueerd? Het lid stelt dat bepaalde daarvan voor discussie vatbaar zijn.

Ze verwijst naar het feit dat ook de minister erkent dat een structureel overleg met Brussel onmisbaar is. Wil hij daarin zelf stappen ondernemen en wanneer voorziet de minister dan dat overleg?

Wat bedoelt minister Smet met de ondersteuning van de stroomlijning van scholen in Brussel? Wil hij de regierol van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) herbekijken of is hij van plan hetzelfde te doen voor andere centrumsteden, wil mevrouw De Knop weten. Voorts vraagt ze zich af waarom het nodig is dat voor Brussel anders aan te pakken dan voor andere centrumsteden.

7.4. Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* gaat in op de buitenschoolse kinderopvang in operationele doelstelling 6.2. Ze refereert in dat verband naar de visietekst van minister Luc Martens in de legislatuur 1995-1999, die het strikt onmogelijk maakte om buitenschoolse kinderopvang te organiseren in de scholen. Heel wat gemeenten en steden zijn op dat ogenblik beginnen investeren in opvang voor kinderen van 2,5 tot 12 jaar op andere locaties. Met een versoepeling van de regel, wordt meer mogelijk qua opvang binnen de schoolgebouwen en -campus. Acht de minister een versoepeling mogelijk, vraagt het lid. Dat is cruciaal met het oog op nieuwe initiatieven.

Bij OD 6.5 is Open Vld voorstander van een evaluatie en bijsturing van het inschrijvingsluik van het GOK-decreet indien nodig. Wat de partij absoluut niet wil, is een stap terug zetten naar de zogenaamde maximale autonomie van de scholen waaraan mevrouw Michiels refereert. Dat vormde net de aanleiding tot het GOK-decreet, stelt mevrouw Vanderpoorten. Er werden heel wat leerlingen geweigerd à la carte, oppert het lid, zonder enige vorm van transparantie.

Op het vlak van de erkenning van buitenlandse diploma's (OD 6.7) en de internationale dimensie van onderwijs (OD 6.6) merkt het lid dat er heel wat in beweging is. Open Vld volgt de beleidsnota volledig in zijn visie daarop.

7.5. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* meent met betrekking tot de regierol van de gemeenten in het flankerend onderwijsbeleid (OD 6.3) dat het bijzonder moeilijk wordt om de rol van de lokale overheid als inrichter en tegelijk uitvoerder van het flankerend beleid duidelijk en apart te definiëren. Ze is ervan overtuigd dat het voor de gemeenten moeilijk is de andere netten op een objectieve manier te ondersteunen. Hoe wil de minister die zaken uit elkaar houden?

7.6. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is vooral bezorgd over de Brede School (OD 6.2) die ze als onthaaste school wil zien invullen of Brede School plus, zoals Groen! het pleegt te noemen. Voor de partij mag Brede School zeker niet impliceren dat de vrijetijdsactiviteiten 'verschoold' worden. De informele sfeer daarvan mag niet naar de school toe getrokken worden, maar moet veeleer omgekeerd. De successen en de competenties die daar worden opgebouwd, moeten volgens het lid juist kunnen worden meegenomen naar de schoolse sfeer en daar erkenning krijgen. Ze refereert aan het Brusseldebat en wijst erop dat kinderen uit kansarme milieus juist op die manier ook succeservaringen moeten kunnen opbouwen. Dat is ook de reden voor haar verzet tegen de taaltoetsen. Mevrouw Meuleman ziet liever niet dat het uitgangspunt altijd het niet-kunnen van de taal of de toetsing moet zijn, met als gevolg dat zesjarige kinderen naar de derde kleuterklas worden verwezen. Ze stipt aan dat vaak alleen de betere kinderen aan het woord komen en dat negatieve ervaringen bij de minder sterke leerlingen zo de overhand krijgen. Voor Groen! moet vooral werk worden gemaakt van een beleid tegen de sociale uitsluiting. De Brede School is een eerste stap, stelt mevrouw Meuleman, om vanuit het competentiedenken verder te bouwen.

Ziet de minister bij OD 6.3 een regierol voor gemeenten of voor de VGC ten aanzien van de Brede School? Het verwezenlijken van de Brede School vergt onmiskenbaar middelen. Is daarin voorzien, vraagt mevrouw Meuleman.

Groen! is absoluut voorstander van een centraal inschrijvingsbeleid (OD 6.5) en hoopt dat minister Smet daaraan vasthoudt. Een evaluatie is wel nodig. Hoe zal die verlopen? Worden de criteria herzien? Ze verwijst naar Brussel, waar het principe ‘wie eerst komt, eerst maalt’ duidelijk de bovenhand voert. Dat zorgde in combinatie met de complexiteit in Brussel voor de technische problemen. Bovendien is de sociale gelijkheid waarnaar wordt gestreefd, niet gerealiseerd, stelt het lid.

7.7. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* wil graag bijkomende uitleg bij de rol van gemeenten en LOP's in het kader van de Brede School (OD 6.2). Hoe ziet de minister de taakinvulling en hoe ver kunnen ze gaan?

Inzake erkenning van buitenlandse diploma's (OD 6.7) is men volgens mevrouw Celis op de goede weg, maar zijn nog heel wat initiatieven mogelijk.

Bij operationele doelstelling 6.4 leest het lid dat de minister de scholengemeenschappen wil versterken. Ze erkent de meerwaarde van de scholengemeenschappen en heeft de evolutie van nabij gevolgd. Wat beoogt de minister met het kader dat hij wil scheppen om verdere versterking mogelijk te maken: nog grotere scholengemeenschappen, eventueel door fusies van bestaande?

Operationele doelstelling 6.5 behandelt het tekort aan plaatsen in Brussel en de centrumsteden en vermeldt het masterplan dat de minister wil opstellen. Mevrouw Celis stelt dat een aantal steden dat plan al klaar hebben, maar dat hoe dan ook er niets mee zal gebeuren als er geen financiële middelen tegenover staan. Hoe wil de minister de capaciteitsproblematiek aanpakken in de centrumsteden? Het lid onderstreept dat excessen of aspecten in verband met capaciteit in plattelandsgemeenten net zo goed moeten worden aangepakt.

7.8. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* gaat in op de vooropgestelde evaluatie van het inschrijvingsrecht en de aanmeldingsprocedure (OD 6.5) en de perverse effecten ervan. LDD wil het systeem grondig herbedenken, zonder taboes. Het baart de fractie zorgen dat het Gelijke-onderwijskansendecreet, in combinatie met de financiering, leidt tot gesegregeerde scholen. Een bezoek aan het project School in Zicht zou dat perverse effect duidelijk moeten aantonen, oppert de heer Bouckaert. LDD is geen voorstander van zwarte en witte scholen naast elkaar, maar wel van witte scholen met een brede zwarte rand, verklaart de commissievoorzitter. De problematiek van de integratie moet over zoveel mogelijk scholen gespreid worden om ook de last ervan te verdelen. De autonomie van de scholen moet daarbij het uitgangspunt vormen, stelt de heer Bouckaert, en vanuit dat oogpunt moet men nagaan in hoeverre de scholen bereid zijn om te voldoen aan de maatschappelijke verplichting om een verregaande integratie in de hand te werken. In Nederland sluit de overheid met scholen pacten waarin de modaliteiten ter zake worden vastgelegd, oppert hij nog. LDD wenst een open debat over alle mogelijke alternatieven in dat verband.

7.9. Antwoorden van de minister

7.9.1. OD 6.1 Het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen

Minister *Pascal Smet* geeft toe dat er geen harde sancties in de engagementsverklaring zijn opgenomen. Volgens de minister is het feit dat de engagementen zijn aangegaan belangrijker dan sancties. Scholen, de overheid en iedereen die met kinderen in contact komt, toont

de wil om samen en gecoördineerd de stap te zetten om van Nederlands naast een instructietaal ook een echte knuffeltaal te maken, wat een zeer grote stap vooruit betekent. Hij heeft tijdens een ontmoeting met de Congolese gemeenschap ervaren dat het besef groeit dat het belangrijk is dat kinderen niet alleen op school, maar ook in sport- of vrijetijdsverband en thuis met Nederlands in contact komen. De minister wil na een drietal jaar evalueren in hoeverre de engagementsverklaring een oplossing biedt. Volgens hem ontbreekt het bovendien nog altijd aan afdoende en voldoende informatie voor mensen die recent of al langer geïmmigreerd zijn. Vaak weten mensen na jaren nog niet waar of hoe er Nederlands wordt geleerd of aangeleerd. Er is een volgehouden inspanning nodig in die zin. Harde sancties zullen volgens minister Smet minder soelaas brengen dan degelijk informeren. Hij wijst erop dat bij onvoldoende aanwezigheid op school, wel schooltoelagen zullen worden ingehouden. Dat sanctiesysteem wordt gewoon uitgevoerd en toegepast. Ook dat wordt aan een evaluatie onderworpen. Wat ingevoerd werd, moet echter een toepassingsperiode krijgen om dan te evalueren wat goed is en wat niet.

– *Replieken*

Mevrouw *An Michiels* gelooft dat ouders het eens zijn met de engagementsverklaring op het moment van ondertekening. Maar dat verwatert na verloop van tijd. Dat is trouwens ook zo met het schoolreglement. Ouders tekenen dat met de beste bedoelingen, maar houden zich er niet altijd aan. En de school heeft geen stok achter de deur om een en ander te verplichten. Het lid vreest dat iets gelijkaardigs zal gebeuren met de engagementsverklaring.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* wijst op protesten van het Minderhedencentrum tegen de engagementsverklaring. Volgens het centrum wijst de verklaring vooral op de plichten van de leerlingen en niet van de school. Het lid waarschuwt voor een eenzijdige verklaring, te meer daar er sancties aan verbonden zijn.

7.9.2. *OD 6.2 Brede scholen realiseren*

De minister onderstreept dat, ook in het kader van de Brede School, het belang van het kind altijd voorop staat. Het organiseren van buitenschoolse kinderopvang in de scholen zelf, kan voor de minister, zij het niet met onderwijsmiddelen. De minister van Welzijn is een kader aan het ontwerpen. Bij de bouw van nieuwe scholen moet het concept van de Brede School geïntegreerd worden. De meerkost daarvan levert volgens de minister een grote meerwaarde. Zo haalt de minister aan dat in Westrozebeke de gemeente middelen veil had om aan de nieuwe school een polyvalente zaal en een bibliotheek te koppelen. De middelen kunnen zodoende vanuit diverse investeringshoeken worden aangereikt om tot een grote meerwaarde voor de gemeenschap te komen.

De minister is het er volkomen mee eens dat de vrijetijdsactiviteiten die eventueel binnen de schoolinfrastructuur zouden plaatsvinden, niet mogen 'verscholen'. Kinderen worden in schoolcontext te vaak aangesproken op wat ze niet kunnen en in het jeugdwerk gaat het vooral om wat ze wel kunnen. Ook dat beseft minister Smet, als minister van Jeugd zowel als van Onderwijs. Hij erkent dat de technieken van het jeugdwerk meer ingang moeten vinden in het onderwijs. Dat betekent voor hem ook niet dat in stedelijke omgevingen niet op een indirecte manier aan taalverwerving kan worden gedaan, ongeacht de context. Tijdens het spelen, leren zonder echt schools bezig te zijn, moet kunnen, vindt de minister. Zo leert elk kind.

7.9.3. *OD 6.3 De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerend onderwijsbeleid verstevigen*

De regierol moet voor de minister bij de gemeenten liggen, ten behoeve van de duidelijkheid en met het oog op de veel meer specifieke opdracht van de LOP's. Goede burgemees-

ters zijn goede regisseurs, benadrukt de minister, die de ontwikkelde visie bewaken en toezien op de eenduidige uitvoering ervan.

De minister maakt de commissie er attent op dat er ook middelen zijn voorzien voor de kleinere gemeenten voor het flankerend onderwijsbeleid, zij het weinig, met name 500.000 euro terwijl dat voor de steden anderhalf miljoen euro bedraagt. De minister vindt dat verhoudingsgewijs ook niet zo veel. Hij stelt zich bewust te zijn van de moeilijkheden maar legt uit dat men vertrekt vanuit de logica dat de regiefunctie in grotere steden omvangrijker is en meer uitdagingen meebrengt dan in kleinere gemeenten.

De minister anticipeert niet graag op wat er verder komt, en wacht liever een grondige evaluatie ter zake af. Hij belooft de LOP's dat met hen grondig te bespreken en houdt aan zijn belofte vast.

7.9.4. OD 6.4 Scholengemeenschappen versterken

Het proces voor versterken van de scholengemeenschappen loopt door in de volgende maanden, nadat onderzoek en evaluaties afgerond zijn. De gesprekken en het overleg met de koepels worden opgestart. Er is consensus over de nood aan versterking van de scholengemeenschappen, stelt de minister. Een vraag die nog antwoorden behoeft, is of er ook niveauoverschrijdende scholengemeenschappen moeten ontstaan.

7.9.5. OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken

Minister Smet begrijpt de opmerkingen inzake het versterken van het onderwijs in de centrumsteden. De wachtlijst is lang, groeit en blijft een erfenis waarmee onderwijs moet leven, oppert hij. Het wordt volgens de minister ook moeilijker om ermee om te gaan, omdat de klassieke sponsors weg zijn. Er zijn minder geldstromen en het probleem wordt steeds nijpender. Minister Smet meent dat het geheel onder de loep moet worden genomen en verzekert dat in dat verband overleg is opgestart met het vrij onderwijs. Het wordt een moeilijke oefening, weet hij nu al. Tegelijk worden grote steden zoals Antwerpen en Brussel geconfronteerd met een groot capaciteitsprobleem door de demografische evolutie. De kinderen zijn er en moeten naar school, stelt de minister. Dat houdt voor hem in dat de keuzes die worden gemaakt op grond van een goed masterplan en binnen een beperkt budget in eerste instantie naar de bouw van scholen in die steden moet gaan. Of er moet extra geld zijn en ook daarover heeft de minister ideeën, die hoop voor de toekomst kunnen bieden. Hij wil daarover op korte termijn overleg plegen.

– Replieken van de leden en antwoorden van de minister

De heer *Jos De Meyer* stelt dat er in absolute cijfers inderdaad meer aangroei is in steden zoals Gent en Antwerpen dan in randgebieden en op het platteland, maar procentueel is het verschil veel kleiner. Bovendien kennen die laatste ook een grote structurele achterstand. Het lid hoopt dat er meer middelen voor infrastructuur worden vrijgemaakt. Het lijkt hem echter een discriminatie mocht ten gevolge van bijkomende inspanningen voor Antwerpen en Gent de lange wachtlijst blijven liggen.

De *minister* is zich ervan bewust dat de basisuitrusting soms problematisch is. Er wordt aan gewerkt, stelt hij. Antwerpen, Gent en Brussel zouden met masterplannen bezig zijn. De minister beseft ook dat het niet ondenkbaar is dat aan regelgeving moet worden gesleuteld om het mogelijk te maken in sommige stedelijke omgevingen in extra scholen te voorzien. Hij verwijst daarbij naar de afstandsregel.

Minister Smet meent aan te voelen dat iedereen het eens is over de noodzaak van een evaluatie van het inschrijvingsrecht en de aanmeldingsprocedure en over het feit dat de uitvoering ervan problemen genereert. Hij hoopt dat iedereen ook tegen het ontstaan van witte en zwarte scholen is. Hij stelt dat een nobel initiatief van ouders zoals School in

Zicht in Antwerpen, dat ook in Brussel ingang vindt, daar wel eens kan leiden tot het ontstaan van die witte en zwarte scholen bij uitbreiding van het initiatief. Met het bestaande inschrijvingsbeleid in Brussel is dat risico zelfs zeer groot, stelt de minister. Het komt erop aan omzichtig te werk te gaan voor die complexe oefening, meent hij. Er zijn een aantal experimenten geweest en na een evaluatie over wat moet blijven en wat niet, moeten een aantal zaken opnieuw decretaal worden verankerd.

Mevrouw *Sabine Poleyn* wijst erop dat de projecten Brede School vaak gebruikt worden om het lokaal flankerend onderwijsbeleid vorm te geven, vooral in niet-centrumsteden. Dat is positief, maar zorgt niet voor vernieuwing, het eigenlijke doel van de Brede School. Het feit dat flankerend onderwijsbeleid beperkt is tot de 13 centrumsteden, zorgt voor een financiële scheve situatie.

De steden die net niet tot de groep van de centrumsteden horen, verschillen eigenlijk niet zo veel van de centrumsteden. Daarenboven zijn er ook iets kleinere steden die op het vlak van onderwijs een sterke centrumfunctie uitoefenen, bijvoorbeeld Poperinge en Harelbeke. De 13 centrumsteden krijgen al extra middelen uit het Gemeente- en het Stedenfonds, en daarenboven krijgen ze geregeld extra middelen van de verschillende beleidsdomeinen. Het lid vindt het niet meer legitiem dat er telkens opnieuw alleen iets extra gedaan wordt voor de centrumsteden. Een centrale functie voor onderwijs vervullen moet deel uitmaken van de financiële verdelingscriteria van het Gemeentefonds.

Het lid stelt voor om de capaciteit afhankelijk te maken van de demografische situatie, maar niet alleen in Antwerpen en Gent. Minister *Pascal Smet* wil dat zeker niet alleen in die twee steden zo beoordelen.

Mevrouw *Irina De Knop* gaat helemaal akkoord met mevrouw Poleyn. Centrumsteden hebben uiteraard specifieke functies, er gelden voor hen andere verdeelsleutels in het Gemeente- en het Stedenfonds. De behoeften in centrumsteden zijn daar groter, maar moeten er daarvoor telkens opnieuw meer middelen toegekend worden? Heel wat kleinere gemeenten en steden hebben een centrumfunctie op het vlak van Onderwijs en voeren geen lokaal flankerend beleid. Vaak kan een subsidie de aanzet zijn voor dergelijk beleid. Het maakt het voor een schepen van Onderwijs gemakkelijker om zijn collega's warm te maken voor een flankerend onderwijsbeleid.

De capaciteitsproblemen gelden inderdaad in Antwerpen en Gent, de situatie in Brussel is specifiek. Uiteraard moet de Franse Gemeenschap ook haar verantwoordelijkheid nemen, maar als Vlaanderen tot dan weigert iets te ondernemen, zal een deel van de kinderen school lopen in de Rand. Die stadsvlucht is trouwens al het geval. Het beleid heeft dus de keuze: investeren in de stad of in de rand. Dat geldt allicht ook voor steden als Gent en Antwerpen.

7.9.6. OD 6.6 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven

De minister acht een goede voorbereiding, vanuit het onderwijs, van kinderen in Vlaanderen op de internationale dimensie cruciaal. Het EU-voorzitterschap biedt een unieke kans om daaraan aandacht te schenken, stelt hij. Ook in het kader van de OESO en bilateraal is er volgens de minister interesse. Het samenwerkingsproject in India loopt in 2010 of 2011 af, stelt hij, net als een aantal andere projecten. Hij is het ermee eens dat het toekennen van de middelen na grondig onderzoek moet gebeuren. Het lijkt logisch mee te gaan in de logica die de Vlaamse Regering algemeen heeft uitgestippeld, maar om bijzondere redenen kan daarvan worden afgeweken, besluit minister Smet. Objectivering is nodig.

7.9.7. OD 6.7 Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen

De gelijkwaardigheid van de buitenlandse diploma's was na de viering van vijf jaar Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) nog onderwerp van gesprek tijdens

een ministercomité met de Nederlandse minister. Minister Smet gaf een toelichting bij de stand van zaken en vroeg om er ook in Nederland werk van te maken, wat is toegezegd. De Vlaamse Regering heeft in eerste lezing al de quasi automatische erkenning goedgekeurd van diploma's die zijn afgeleverd door Nederlandse onderwijsinstellingen. Er is dus nog altijd een homologatie nodig, maar die zal automatisch verlopen, de commissie moet enkel nagaan of het diploma op de lijst voorkomt. Het besluit is genomen, en wordt nu besproken door de verschillende overlegorganen. Het is de bedoeling dat de Vlaamse Regering het rond de paasvakantie goedkeurt. Nederland zal proberen dezelfde timing te halen. De volgende stap in de accreditatie is dat er geen homologatie nodig is. Dat is het doel. Bij zijn ontmoeting met de andere Bologna-deelnemers in maart, zal de minister de kwestie aankaarten.

Wat de opmerking van mevrouw Poleyn betreft over het gebrek aan aandacht voor Onderzoek, stelt de minister dat Onderzoek in de omgevingsanalyse staat vermeld. Het staat wel uitgebreid in de beleidsnota van minister Lieten. De minister zal op dat vlak goed met haar samenwerken. Het had misschien uitgebreider aan bod kunnen komen, maar dat geldt ook voor andere aspecten. Iedereen weet bijvoorbeeld dat de minister ondernemingszin belangrijk vindt, maar ook dat is niet duidelijk vermeld. Dat heeft ook te maken met de beperking van de beleidsnota tot 40 bladzijden.

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

Mevrouw *Sabine Poleyn* vindt het alarmerend dat de minister op het moment dat alle talenten nodig zijn voor een economische relance, ondernemingszin en onderzoek uit de beleidsnota schrapt.

Minister *Pascal Smet* ontkent dat die aspecten geschrapt zijn, ze komen immers aan bod in andere beleidsnota's. De ministers lezen elkaar beleidsnota's en geven suggesties. De minister heeft ervoor gezorgd dat onderzoek en ondernemingszin in de andere beleidsnota's uitgebreid en op de juiste manier aan bod komen. Hij geeft toe dat zijn eigen nota er iets meer aandacht aan had kunnen schenken. Hij wil ook nog verwijzen naar een studie van Flanders DC (zie: http://www.flandersdc.be/download/nl/60519084/entire/effecto_finaal.pdf).

De heer *Boudewijn Bouckaert* vindt dat de beleidsnota minstens zou kunnen refereren aan wat in de andere beleidsnota's staat. Minister *Pascal Smet* geeft hem gelijk.

Mevrouw *Vera Celis* heeft begrepen dat ze moet wachten op evaluaties, overleg enzovoort, vooraleer antwoorden op heel wat vragen te krijgen. Het lid vond het bijzonder fijn dat de homologatie van Nederlandse diploma's tegen Pasen gemakkelijker zal verlopen.

Minister *Pascal Smet* zal nagaan of daarvoor een verdrag nodig is; misschien volstaat een samenwerkingsprotocol.

8. Strategische doelstelling 7 – Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden

- OD 7.1 De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken
- OD 7.2 Informatierijke omgevingen ontwikkelen
- OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen
- OD 7.4 Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien
- OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen
- OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht in te zetten waar ze het meest nodig zijn
- OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren
- OD 7.8 Financiering van het hoger onderwijs evalueren, bijsturen en verhogen
- OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken
- OD 7.10 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren

8.1. Tussenkost van de heer Chokri Mahassine

De heer *Chokri Mahassine* zegt dat de laatste decennia van de twintigste eeuw de internaten in Vlaanderen een enorme terugval kenden, sinds 2002 keert die trend, mogelijk door het grotere aantal tweeverdieners en eenoudergezinnen. De behoefte aan opvoedingsondersteuning kan een andere reden zijn. Het profiel van de internaatsleerlingen is echter grondig gewijzigd. Klassiek staat in een internaat studiebegeleiding centraal. In sommige gevallen, jongeren met een moeilijke thuissituatie, biedt het internaat ook nestwarmte en geborgenheid. Steeds meer staat opvoeding of zelfs heropvoeding centraal. Een internaat wordt zo eerder een welzijnsvoorziening. De minister wil samen met minister Vandeuren een omvattend kader voor internaatsopvang uitwerken. Hij heeft het ook over de wijzigende opdracht van de internaten. Hij brengt dit in verband met Leerzorg. Op een schriftelijke vraag antwoordde de minister dat hij geen gegevens heeft over het profiel van internen. Kan een wijziging in het profiel van internen worden vastgesteld? Is het mogelijk daar cijfers over te verzamelen? Welke opdrachten hebben de internaten? Wat bedoelt de minister precies met de veranderende opdracht? Zijn internaten wel in staat om meer welzijnsgerichte taken op zich te nemen?

In de beleidsnota staat de passage over internaten onder OD 7.9 'Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken'. Blijft die doelstelling daartoe beperkt? Heeft de minister al met de internaten en de heer Vandeuren overlegd?

8.2. Tussenkost van mevrouw Katleen Martens

Mevrouw *Katleen Martens* vraagt waarom ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden niet de eerste doelstelling is. De onderwijskwaliteit moet de voornaamste focus zijn, maar wordt niet gehaald door kwaliteitsbewaking te promoten in de scholen. Het komt erop aan een grondige analyse te maken van de sterke en de bedreigende factoren om dan gebaseerd op de resultaten de onderwijsstructuur en de inhoud op te waarderen zodat elk kind onderwijs op maat krijgt.

De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken (OD 7.1) is goed voor de autonomie van de school. Het is echter niet zo positief als die interne kwaliteitszorg een eigen leven begint te leiden, los van de geleverde kwaliteit. De minister neemt zich voor na te gaan hoe de initiatieven georganiseerd kunnen worden en dan prioriteiten te leggen. Maar de beleidsnota is de geëigende plaats om dergelijke prioriteiten op te sommen. Het lid betreurt dan ook dat de minister niets concreet maakt. Ook 'nagaan' is een weinig concreet woord: tegen wanneer, welke initiatieven, met wie enzovoort?

Hoe vrijblijvend zal de feedback zijn? Dat de scholen in het begin de informatie krijgen over hun eigen werking met het doel de informatie nuttig te gebruiken bij de uitbouw van de school is niet onlogisch. Maar wat zal er gebeuren als de scholen niet de noodzakelijke veranderingen doorvoeren?

De minister zal niet kunnen verhinderen dat die informatie publiek wordt, via de oudervereniging, via een informatiekanaal om de goede kwaliteiten van de school in de verf te zetten enzovoort. Het is raadzaam op voorhand te bepalen hoe ver de schoolfeedback zal gaan en voor welke doeleinden hij zal gebruikt worden.

Hebben scholen echt een nieuw kenniscentrum (OD 7.2) nodig? Wat gebeurt er met een school die anders handelt dan het kenniscentrum aanraadt?

Wat de externe kwaliteitszorg (OD 7.3) betreft, vraagt het lid of de inspectie op een moment dat het onderwijs op springen staat, echt niets beters te doen heeft dan toe te zien op het verbod op discriminatie.

Is er al eens in kaart gebracht waarom ouders alle moeite van de wereld doen om hun kind in een bepaalde school in te schrijven (OD 7.5)? De voornaamste reden van wachtrijen is allicht dat ouders een school zoeken die bij hun kind past, waar het onderwijs op maat kan krijgen. In Vlaanderen zijn er grote verschillen tussen scholen. De wensen en verwachtingen van de ouders zijn sociaal bepaald. Telkens Vlaams Belang het gesjoemel met de verklaring op eer ter sprake bracht, veegde de commissie dat onder de mat. De partij is benieuwd naar de verdere afhandeling.

De minister wil een nieuw omkaderingssysteem om de middelen gericht in te zetten (OD 7.6). Wie zal op basis waarvan bepalen waar de middelen nodig zijn?

De evaluatie van de dubbele maximumfactuur (OD 7.7) is goed als er een noodzakelijke en realistische correctie op volgt. Volgens de minister zal die evaluatie nagaan of de scholen de middelen aanwenden volgens de uitgangspunten en doelstellingen van het decreet. De vrijheid van middelenbesteding is blijkbaar een leugen. Bij de invoering was immers gezegd dat de scholen niet zouden worden afgerekend op de besteding van de middelen. Worden ze er nu wel op afgerekend zoals het decreet bedoelt maar niet verplicht?

Volgens de VVS loopt de financiering van het hoger onderwijs (OD 7.8) terug. Hoe groot is volgens de minister de verhoging van de middelen? De 2 percentnorm is volgens Vlaams Belang bijzaak. Het komt erop aan te bepalen of het hoger onderwijs meer middelen nodig heeft. Aangezien het met de huidige financiering gewurgd wordt, is dat dus duidelijk het geval. Dat is de reden waarom er meer middelen moeten komen, niet om een of andere norm te halen. De norm is bovendien relatief, het merendeel van de Vlaamse budgetten gaat naar onderwijs, de grootste hap is personeelskost.

De voornaamste zorg van de minister is de participatie, zowel algemeen als van de doelgroepen. Het docentenverloop veroorzaakt door de onmenselijke werkdruk, is nog maar eens bijzaak volgens mevrouw Martens. De beleidsnota zegt daar niets over. De minister maakt zich evenmin zorgen over het verloop van de opeenvolgende hervormingen en of die hun doel bereiken. Het belangrijkste is blijkbaar dat niemand zonder een diploma hoger onderwijs uitstroomt.

De minister wil terecht de regelgeving vereenvoudigen (OD 7.9). De vraag is wel of dat haalbaar is in de verschillende trappen en onderdelen van het onderwijs. De wetgeving over het hoger onderwijs alleen al beslaat duizenden bladzijden, jaarlijks komen er heel wat bij. De vereenvoudiging is zonder twijfel de meest ambitieuze doelstelling van de minister, Vlaams Belang is benieuwd.

De minister wil de spreiding van het aanbod van buitengewoon onderwijs vergroten (OD 7.10). Dat is sterk gezien die onderwijsvorm grotendeels zal worden geïncorporeerd in het reguliere onderwijs. Ook de afstemming van het aanbod van De Lijn en de afspraken van de schoolbussen zijn al herhaaldelijk behandeld zonder resultaten.

8.3. Tussenkomen van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt het nodig dat de kwaliteit van het onderwijs versterkt wordt. Interne en externe kwaliteitszorg zijn belangrijk. Het is interessant dat scholen over voldoende informatie beschikken om hun kwaliteit te verbeteren. Als de verschillende databanken aan elkaar verbonden zijn, levert dat onderwijsinstellingen extra informatie over hoe de kwaliteit te verhogen. Informatie delen verhoogt de efficiëntie. Het lid pleit ervoor de mogelijkheden daarvan met beide handen te grijpen.

Het lid wijst erop dat de inspectie heel wat gegevens opvraagt en zo de scholen verplicht een hele administratie bij te houden. Ze vraagt na te gaan hoe de externe kwaliteitszorg (OD 7.3) efficiënt kan verlopen zonder de huidige zware administratieve last. De externe

kwaliteitszorg mag ook niet beperkt blijven tot de documenten die de school heeft voorbereid.

Als de GOK-uren geïntegreerd worden in de reguliere omkadering (OD 7.6), moet de overheid erop toezien dat de scholen een gelijkheidsbeleid blijven voeren. Een integratie mag immers niet leiden tot een terugval.

CD&V is het volledig eens met een verhoging van de middelen voor hoger onderwijs (OD 7.8), maar vraagt bijzondere aandacht voor de hogescholen. Het voorstel om een parlementaire commissie ad hoc voor het hoger onderwijs op te richten, is zeer goed.

Het kan niet de bedoeling zijn dat internaten (OD 7.9), gekoppeld aan een school, welzijnsinstellingen worden, of instellingen van bijzondere jeugdzorg. Internaten moeten wel over voldoende mankracht en expertise beschikken om met jongeren om te gaan die extra zorg nodig hebben, die in moeilijke omstandigheden opgroeien.

8.4. Tussenkomst van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* wijst erop dat sommige leerlingen 11 tot 12 uur van huis weg zijn om buitengewoon onderwijs te volgen (OD 7.10). Die groep jonge mensen heeft het sowieso al moeilijker, maar de immense verplaatsingen en de busreis maken het hen niet gemakkelijker. Het lid beseft dat een en ander niet zo maar snel kan worden opgelost, maar kleine veranderingen zijn wel mogelijk. Waarom moet bijvoorbeeld de leerling die 's ochtends eerst opgehaald wordt, 's avonds ook laatst afgezet worden?

8.5. Tussenkomst van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt of de minister met de organisatorische verandering van de inspectie (OD 7.3) bedoelt dat zij bijkomende mogelijkheden krijgt om de externe kwaliteitszorg zelfstandig vorm te geven, dan wel dat hij haar rol integendeel stringenter wil omschrijven? Moet de rol van de inspectie niet uitgebreid worden van louter formele, administratieve controle van regels en documenten naar het uitdagen van scholen om de lat hoger te leggen?

De Open Vld-fractie onderstreept dat bij de evaluatie van het inschrijvingssysteem de uitgangspunten en de doelstellingen van het GOK-decreet niet mogen onderuitgehaald worden. Zij verwacht dat de wachtlijsten (OD 7.5) voor een deel vanzelf zullen verdwijnen als het capaciteitsprobleem wordt aangepakt. Goede communicatie met de ouders blijft belangrijk om te vermijden dat mensen zich benadeeld voelen.

Vervolgens peilt het lid naar de timing voor de evaluatie van de dubbele maximumfactuur (OD 7.7).

Open Vld vindt verder dat vandaag te weinig middelen naar het hoger onderwijs (OD 7.8) gaan en pleit voor een inhaalbeweging tijdens de verdere loop van de legislatuur.

8.6. Tussenkomst van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* vindt het bieden van topkwaliteit in elke instelling een evidentie. De uitbouw van interne en externe kwaliteitszorg, en de ontwikkeling van informatierijke omgevingen, lijken haar opportuun. Wat de pedagogische begeleidingsdiensten betreft (OD 7.1), vraagt zij of hun uitdagingen inderdaad uitgebreid worden en of zij daar voldoende mensen en middelen voor hebben.

Het lid is het eens met de blijvende inzet van extra middelen in basis- en secundair onderwijs (OD 7.6) op basis van onderwijskansarmoede. Ook het volwaardige kader voor en de

bijkomende financiering van het kleuteronderwijs dragen haar goedkeuring weg. Kleinere klassengroepen in het kleuteronderwijs zijn immers erg belangrijk.

Zowel de evaluatie van de maximumfactuur als de bewustmaking van scholen op het vlak van kostenbeheersing (OD 7.7) zijn zeer goede initiatieven in de strijd tegen de uitsluiting.

Heel positief is ook het streven naar betere samenwerking met De Lijn (OD 7.7). Op termijn is de beste oplossing om de scholen dichterbij de kinderen te brengen, meent mevrouw Deckx.

8.7. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* wijst op een lacune in de terugbetaling van het leerlingenvervoer (OD 7.10). Kinderen die op internaat zitten in het BuSO en ook in het weekend niet naar huis kunnen, overnachten dan in MPI's, onder meer in De Haan. Als Onderwijs hun transport tussen de gewone school en de weekendverblijfplaats betaalt, komen er voor de instellingen middelen vrij om te investeren in activiteiten voor deze jongeren.

8.8. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* sluit zich aan bij het pleidooi van mevrouw Deckx om de draagkracht van de pedagogische begeleidingsdiensten niet te overschrijden. Verder signaleert ze dat de peilingen zeer tijdrovend en organisatorisch veeleisend zijn voor scholen. Heeft de minister al zicht op de voorgenomen vernieuwing? Het lid vraagt ook bijzondere aandacht voor de feedback. Vervolgens informeert ze naar het goede alternatief van de minister voor de verklaringen op eer.

8.9. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, wijst op het gevaar dat de maximumfactuur (OD 7.7) een duaal scholenlandschap genereert, met goed gefinancierde scholen in de centrumsteden en slecht gefinancierde daarbuiten. Een plattelandsschool heeft hogere kosten als zij aan haar leerlingen culturele activiteiten wil aanbieden, met als gevolg dat bezoeken aan culturele instellingen ondertussen teruggeschroefd werden met een derde. De voorzitter erkent de frustraties die overdreven hoge facturen kunnen meebrengen, maar geeft de voorkeur aan controle achteraf in de plaats van op voorhand. Zijn fractie stelt een klachtendienst voor in de plaats van betutteling in de vorm van een maximumfactuur.

Vervolgens suggereert de voorzitter om van de voorgenomen coördinatie van de regelgeving (OD 7.9), die hij zeer waardeert, gebruik te maken om de dienst Wetsmatiging overbodige en inefficiënte regels te laten wegsnoeien. Hij pleit ervoor de reguleringsimpactanalyse ernstig te nemen.

8.10. Antwoorden van de minister

8.10.1. OD 7.1 De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de kwaliteitszorg inderdaad een nieuwe rol is, die de pedagogische begeleidingsdiensten ondertussen erbij hebben gekregen. Hij zal in 2011-2012 geëvalueerd worden, zoals in de nota staat. De minister vindt dat elke organisatie aan interne kwaliteitszorg moet doen: zichzelf in vraag stellen, evalueren of men zijn doelen bereikt en zijn processen onder de loep houden. Volgens hem wint men de geïnvesteerde tijd achteraf terug.

8.10.2. OD 7.2 Informatierijke omgevingen ontwikkelen

De minister is bereid zonder taboes na te gaan hoe de peilingen en de paralleltoetsen in de toekomst moeten voortgezet worden, maar onderstreept dat ze in elk geval blijven

bestaan. Hij staat open voor suggesties. Het kenniscentrum moet gericht zijn op de vele data van het departement, de begeleidingsdiensten en de CLB's die thans niet worden geëxploiteerd, al is het niet de bedoeling om alles op de markt te gooien. De informatie die hieruit resulteert, moet in de eerste plaats teruggegeven worden aan de scholen, met het oog op de verbetering van hun werking en niet ter bestraffing, benadrukt hij.

8.10.3. OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen

De inspectie moet in de eerste plaats nakijken of de doelen die de overheid met het onderwijs wil bereiken, effectief gehaald zijn. De manier waarop dat gebeurt, valt onder de vrijheid van onderwijs. Zij is de afgelopen jaren al in die richting geëvolueerd en die richting wordt voortgezet. Interne en externe kwaliteitszorg zijn tegelijk onderscheiden en verbonden.

8.10.4. OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen

Minister Smet erkent dat de verklaring op eer een probleem is, vooral in stedelijke omgevingen en in het bijzonder in Brussel. Het gaat om mensen die geen Nederlands spreken en verklaren dat ze het wel doen.

8.10.5. OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gerichter in te zetten waar ze het meest nodig zijn

De minister is het ermee eens dat kleuterklassen niet te groot mogen zijn. De ondersteuning door de overheid is daar ook op gericht. Misschien moet eens bekeken worden waarom dat af en toe op het terrein niet zo is. Hij beseft dat hij inspanningen zal moeten doen.

Hij vindt de ontkleuring van de middelen erg belangrijk, maar wijst ook op de autonomie van de scholen. Zij beslissen – en dat is nu al zo – waar de middelen naartoe gaan. De ontkleuring zal dus samen moeten bekeken worden met de manier waarop geïnspecteerd wordt.

8.10.6. OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren

De evaluatie van de maximumfactuur is bezig. Hij herinnert eraan dat de scholen bij de invoering voor 85 miljoen euro extra werkmiddelen hebben gekregen. Anderzijds ontkent hij de problemen van afgelegen plattelandsscholen niet. Maar soms hebben scholen zelf andere keuzes gemaakt.

8.10.7. OD 7.8 Financiering van het hoger onderwijs evalueren, bijsturen en verhogen

Wat de financiering van het hoger onderwijs betreft, is er in 2011 inderdaad een besparing van 1,27%. Anderzijds blijft het kliksysteem bestaan en nemen de middelen dus automatisch toe van zodra er 2% meer studenten zijn. De volgende klik vindt wellicht plaats in 2012. Verder gaat de administratieve vereenvoudiging zeker door. Het geldt dat de instellingen daarmee uitsparen, mogen ze houden.

8.10.8 OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken

Over de internaten heeft al een eerste overleg met minister Vandeuren plaatsgevonden. Medewerkers van beide ministers zijn ermee bezig. De uiteindelijke verhouding tussen Welzijn en Onderwijs is nog niet uitgeklaard. De gevraagde cijfers worden overgemaakt, belooft hij (zie bijlage 4, p. 121).

De coördinatie van de wetgeving op het secundair onderwijs is bijna af. Voor het hoger onderwijs werd dezelfde opdracht gegeven, want de minister wilde niet wachten op de integratie.

– *Repliek*

De heer *Chokri Mahassine* onderstreept dat de internaten horen te helpen bij de opvoeding, maar geen heropvoedingskampen zijn. Hij komt hierop terug van zodra hij de cijfers heeft.

8.10.9. OD 7.10 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren

Minister *Pascal Smet* erkent dat het dossier van het leerlingenvervoer al een tijdje aansleept. Hij moet met zijn collega van Mobiliteit de aanpak bekijken. De minister is voorzichtig met uitzonderingen, maar staat ze soms toe voor individuele gevallen, antwoordt hij aan de heer De Meyer. Het voorstel van het lid lijkt heel logisch maar is in de praktijk niet altijd evident. Hij geeft de administratie de opdracht de routes te bekijken en het principe waar mogelijk toe te passen. Ook het vervoer tussen internaten en scholen voor buitengewoon onderwijs belooft hij mee te nemen.

9. Strategische doelstelling 8 – Investeren in moderne infrastructuur

OD 8.1 Scholen uitbouwen tot uitnodigende en stimulerende werk- en leefomgevingen

OD 8.2 Aandacht voor het duurzaam karakter van de schoolinfrastructuur

9.1. Tussenkoms van mevrouw An Michiels

Mevrouw *An Michiels* vindt het, gezien de ouderdom van de gebouwen, niet verwonderlijk dat de meeste gebouwen wel aan de basisvereisten inzake bewoonbaarheid en veiligheid voldoen, maar vaak tekortschieten op vlak van de nieuwe maatschappelijke en pedagogische uitdagingen waaraan schoolgebouwen in de 21e eeuw moeten voldoen. De enige mogelijke oplossing is daar veel geld tegenaan gooien. Dat is echter de kern van het probleem. De reguliere financiering schiet al jarenlang tekort. Ondanks de substantiële inhaaloperatie van de vorige regeerperiode, zijn de wachtlijsten voor infrastructuurwerken niet wezenlijk korter geworden. Hoe ver staat het met de DBFM-projecten? Ondanks de mooie beloften en prognoses, vreest het lid dat ook die constructies heel wat duurder zullen uitvallen dan vooraf gedacht, gezien onder meer de kosten van de beschikbaarheidsvergoeding. Al bij al blijft alles vaag. Het lid stelt voor om, zoals in de vorige regeerperiode, een lid per fractie maandelijks op de hoogte te brengen over de voortgang in dit dossier. Dat maakt het de parlementsleden mogelijk een en ander te verduidelijken voor de scholen.

Voor het leslokaal van de toekomst (OD 8.1) kan misschien inspiratie gezocht worden in andere landen, onder meer Nederland en Finland.

De minister wil investeren in de basisuitrusting van de nijverheidsscholen. In de vorige regeerperiode is dat projectmatig gefinancierd. Die financiering is nu stopgezet om budgettaire redenen. Een structurele financiering is absoluut nodig. De premie voor opleiding tot knelpuntberoepen is vorige regeerperiode stopgezet. Wordt die hervat? Zo ja, wanneer?

Extra bandbreedte voor scholen is mooi, maar de essentie is dat de hardware op peil moet worden gehouden. Extra bandbreedte is zinloos als de computers niet modern zijn. De implementatie in de gewone vakken door de leerkracht is een ander belangrijk aspect.

Nieuwe milieunormen voor nieuwe gebouwen (OD 8.2) zijn een goede zaak, maar de meeste scholen hebben oude gebouwen. Daar worden geen maatregelen voor genomen. Zou een overheidsinvestering in zuinige verwarmingsketels, isolatie en ander milieumaatregelen voor oudere gebouwen niet snel terugverdiend worden? Het lid pleit voor een programma voor duurzame ingrepen en vraagt de minister dat niet te laten afhangen van de wil van elke school.

Zijn er vervuilde schoolterreinen? Hoe ernstig is de situatie er? Bestaat er een inventaris van? Is er op sommige plaatsen gevaar voor de volksgezondheid?

9.2. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* leest in de beleidsnota dat een vierde van de Vlaamse scholen minstens 25 percent van de jaarlijkse werkingsmiddelen dient te gebruiken voor de aflossing van zijn leningen aan het Nationaal Waarborgfonds (NWF). Sommige scholen gebruiken zelfs alle werkingsmiddelen voor de aflossing van die lening. Zes instellingen betalen niet meer. In totaal gaat het om 1065 leerlingen, 832 in vrije instellingen, 233 in officiële instellingen. Op 31 december 2008 moest er nog 258 miljoen euro terugbetaald worden. Het parlement heeft twee jaar geleden een resolutie daarover goedgekeurd. Het parlement vroeg de regering in overleg met de federale overheid op zoek te gaan naar een definitieve oplossing. Het bedrag op de federale begroting is nog gestegen, maar vooral voor Waalse dossiers. Heeft de minister erover overlegd met de federale minister van Financiën? Vijf jaar geleden was er een federale werkgroep met medewerking van de gemeenschappen. Is die werkgroep opnieuw opgestart nadat de resolutie erom vroeg? Zo neen, zal dat spoedig gebeuren?

20 jaar geleden was onderwijs een federale bevoegdheid. Is het niet beter de leningen die toen afgesloten zijn, over te hevelen naar de gemeenschappen? Als scholen te weinig middelen hebben om de lening af te lossen, is de enige oplossing een verlenging van de leningstermijn. Wat denkt de minister daarover?

Hoe ver staat het met het DBFM-contract (Design, Build, Maintain, Finance) (OD 8.2)? De parlementaire commissie was geen informele maar een formele commissie die het decreet voorbereidde. Het lid vraagt niet die commissie herop te richten maar wel dat de parlementsleden goed geïnformeerd worden.

De vorige minister heeft de reguliere middelen voor infrastructuur bijna verdubbeld. Dat heeft soelaas gebracht. In het vrij onderwijs zijn er 1500 dossiers ingediend, goed voor 1,8 miljard euro. Rekening houdende met de index en de gestegen bouwkosten, zou het vandaag over een wachtlijst gaan van ongeveer 2,5 miljard euro. De doorlooptijd is om en bij de tien jaar. Dit gigantische probleem kan uitsluitend opgelost worden door de middelen te verhogen gedurende een lange periode. De minister plant een bijkomende inhaaloperatie in de loop van de regeerperiode. De ervaringen met DBFM-constructies wekken geen vertrouwen.

CD&V pleit sterk tegen discriminaties tussen steden en platteland. Centrumsteden hebben een specifieke rol. De grote steden Antwerpen, Gent en Brussel krijgen al heel wat extra middelen.

Arbeidsgericht onderwijs moet aantrekkelijk, eigentijds en toekomstgericht blijven. Daarvoor is soms duurder didactisch materiaal nodig dan in aso-instellingen (OD 8.1). Het lid pleit voor een bijzondere financieringsstructuur zoals er ook voorheen geweest is.

9.3. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* leert uit de enquête van AGION dat de kwaliteit van de schoolgebouwen echt niet goed is. Zij scoren matig voor zowel belevingswaarde, functionaliteit als staat. Het oordeel van de directies over de algemene bruikbaarheid van schoolgebouwen is ontnuchterend. Niet minder dan 48% wordt als volstrekt onvoldoende, onvoldoende of middelmatig bruikbaar omschreven. Het is duidelijk dat die gebouwen niet klaar zijn voor het onderwijs van de 21e eeuw.

De Open Vld-fractie is blij dat de minister het probleem erkent in zijn nota en dat hij wil investeren in duurzame en moderne infrastructuur. Helaas zal dat met de huidige wacht-

lijsten nog een eeuw duren of zelfs langer. Het lid is dan ook verbaasd dat men niet vanaf het begin van de regeerperiode middelen hiervoor heeft ingezet. Niet alleen worden de wachtlijsten langer, ook de doorlooptijd van dossiers is ondertussen verdubbeld tot bijna tien jaar. Mevrouw De Knop sluit zich aan bij de eerdere vragen naar informatie over het DBFM-proces.

Haar fractie pleit voor een structurele verhoging van het investeringsbudget voor scholenbouw, ondanks de budgettaire krapte. De kenniseconomie, de ongekwalificeerde uitstroom en de ontoereikende afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt nopen ertoe om op dit domein niet te beknibbelen.

Zij verkiest investeringen in nieuwe gebouwen en ICT boven het leslokaal van de toekomst (OD 8.1), als is ze niet tegen een proefproject hier of daar. Tot slot in dit verband onderschrijft ze het pleidooi voor een structurele inbedding van de investeringen in de basisuitrusting van bso en tso. Afstemming met de RTC's lijkt haar absoluut noodzakelijk.

Wat duurzaamheid betreft (OD 8.2), moeten nieuwe scholen in elk geval energiezuinig zijn. Daarnaast steunt mevrouw De Knop het behoud van de REG-subsidies voor bestaande gebouwen (REG: rationeel energieverbruik).

9.4. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* vraagt aandacht voor de toegankelijkheid. Omdat de bestaande subsidies voor het onthaal van minder mobiele leerlingen niet volstaan, zijn scholen dikwijls aangewezen op lokale initiatieven om het belangrijke verschil bij te passen. Het lid onderstreept dat men scholen niet afhankelijk mag maken van liefdadigheid, en wijst er nog op dat het niet alleen gaat om in- en uitgangen, maar ook om de toegang tot verdiepingen en aangepaste zorginfrastructuur.

Aan het voldoen van de vraag van technische en beroepsscholen om meer en modernere machines (OD 8.1), kunnen RTC's een steentje bijdragen, maar men moet ook een beroep durven doen op plaatselijke ondernemers. Zij weten wat nodig is en zijn ook diegenen die verwachten dat het onderwijs arbeidskrachten op hun maat aflevert.

Misschien is het een goed idee om een lijst aan te leggen van scholen die nog niet zuinig met energie omspringen (OD 8.2), en te zien wat men daaraan kan doen.

9.5. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* waarschuwt de minister ervoor om onder druk van wachtlijsten en -tijden niet te kiezen voor kwantiteit ten koste van kwaliteit in de scholenbouw. Zo is de voorgestelde energienorm E70 (OD 8.2) niet ontzettend ambitieus en zal hij steeds verder achterhaald blijken. Een ecologische aanpak zorgt niet alleen voor kwaliteit maar ook voor een besparing op lange termijn.

9.6. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* sluit zich aan bij de vragen naar de stand van zaken bij DBFM.

9.7. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, verklaart dat zijn fractie, wat de basisuitrusting van scholen betreft, voorstander is van een grotere verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven inzake werkplekieren.

9.8. *Antwoorden van de minister*

De *minister* deelt de historische analyse. De feitelijke toestand, die hiervan het gevolg is, vereist heel wat geld. Er zou de komende maanden misschien een extra inspanning kunnen komen. Wat DBFM betreft, bevestigt hij dat de gesprekken met de financiers op dit moment zeer goed lopen. Hij verwacht de ondertekening van de financiële clausule in de komende weken. Ondertussen wordt ook de start van de operatie zelf voorbereid, zodat die meteen na de ondertekening kan plaatsvinden. Ook zal nog met de koepels moeten overlegd worden over de samenwerkingsvoorwaarden.

Over het Nationaal Waarborgfonds leerde hij uit een gesprek met zijn collega Simonet dat dit minder een probleem is bij de Franse Gemeenschap. Hij zal dus apart naar de federale overheid moeten stappen.

9.8.1. *OD 8.1 Scholen uitbouwen tot uitnodigende en stimulerende werk- en leefomgevingen*

Vervolgens kondigt de minister aan dat in Onderwijsdecreet XX de rechtsgrond zal opgenomen worden om de premie voor opleidingen in knelpuntberoepen opnieuw te kunnen voortzetten van zodra er geld is. Hij staat volledig achter de mede-investering door de lokale ondernemingswereld, die zich daar volgens hem ook meer en meer van bewust is. Ook de opleidingscentra van de VDAB vormen een spoor. De minister beschouwt tso en bso als prioriteiten voor de komende jaren en dat zal ook blijken in ViA en bij het Europese voorzitterschap, belooft hij.

9.8.2. *OD 8.2 Aandacht voor het duurzaam karakter van de schoolinfrastructuur*

Minister Smet is het eens met alle opmerkingen over rationeel energieverbruik. Een deel van de AGION-middelen gaat specifiek daar naartoe. Hijzelf vindt E70 op dit moment een goede norm en wil hem behouden. Toegankelijkheid is inmiddels een voorwaarde voor subsidiëring geworden. De vervuilde schoolterreinen leveren in principe geen gevaar op voor de leerlingen, want anders zouden die scholen niet open mogen zijn. Meestal gaat het om insijpeling van olie uit de lessen automechanica in technische en beroepssecundaire scholen. Uiteraard moeten die bodems bij de bouw van een nieuwe school eerst gesaneerd worden. Op de vraag van mevrouw An Michiels of er een inventaris bestaat, zal de minister later een antwoord bezorgen (zie bijlage 5, p. 127).

– *Replieken van de leden en antwoorden van de minister*

De heer *Jos De Meyer* wil het probleem van de scholenbouw zeker niet relativiseren, maar merkt toch op dat hij het altijd op de agenda heeft geweten. Hij verwacht dat dit ook zo zal blijven. In de Vlaamse onderwijscultuur worden – terecht – zeer veel middelen besteed aan personeel. In vergelijking met andere OESO-landen wordt echter beduidend minder aandacht besteed aan werkingsmiddelen en infrastructuur.

Het lid wijst erop dat tijdens de vorige regeerperiode, in vergelijking met andere legislaturen een opvallende inspanning werd gedaan op dit vlak, die zichtbaar was in de begroting. Dat heeft een beetje soelaas gebracht. Naast deze reguliere middelen wordt, helaas pas op termijn, soelaas verwacht van de DBFM-formule. Onder de voorlaatste – paarse – regering nam het probleem van het tekort aan middelen voor scholenbouw exponentieel toe.

Hij waarschuwt de huidige minister dat speculeren op DBFM volstrekt onvoldoende zal blijken. Zelfs als de formule lukt, besteedt Vlaanderen bij ongewijzigd beleid 60% van zijn middelen voor infrastructuur voor 30 jaar aan 5% van de vloeroppervlakte van de scholen. Er blijven met andere woorden immense behoeften onvervuld. Er is dus meer nodig dan DBFM. Daarom pleit de heer De Meyer voor een bijzondere cel – een taskforce

– met zeer gespecialiseerde ambtenaren, experts, vertegenwoordigers van de koepels en het ministerie van Financiën. Zonder een dergelijke aanpak en volgens de gewone routine zal men bij het begin van de volgende zittingsperiode even ver staan als vandaag. Het lid hoopt nochtans dat hij over ‘vijf jaar Smet’ hetzelfde oordeel zal kunnen vellen als over ‘vijf jaar Vandenbroucke’, namelijk dat wel degelijk een bijzondere inspanning werd geleverd.

De heer *Kris Van Dijck* ziet dit als een appel aan de hele Vlaamse overheid. Het lid pleit voor symbiose, niet alleen met privépartners, maar ook met andere domeinen zoals kinderopvang. Binnen Onderwijs alleen lukt het volgens hem niet. Ook het kader van ViA biedt een mogelijkheid gezien het effect van investeringen in scholenbouw op de werkgelegenheid. De overheid moet investeren in een duurzame toekomst, en dan gaat het niet alleen om de capaciteit maar ook om de veiligheid. Er zijn meer middelen nodig dan alleen die van Onderwijs, concludeert het lid.

Minister *Pascal Smet* is het absoluut eens met beide commissieleden. Hij herhaalt zijn verwachting dat zich de komende maanden een schitterende opportuniteit zal voordoen, die volgens hem moet aangegrepen worden om te investeren in scholenbouw.

Mevrouw *Veerle Heeren* pleit ervoor om hier een opdracht van de totale Vlaamse Regering van te maken. Zij wijst op het creatieve perspectief van de school van de 21e eeuw, waarbij de infrastructuur buiten de schooluren ter beschikking staat van de lokale gemeenschap. Alle ministers dragen een verantwoordelijkheid voor het welslagen van een dergelijke aanpak. Het lid zegt alvast de steun van de CD&V-fractie toe.

Mevrouw *Irina De Knop* vindt het pleidooi van de meerderheidspartijen bemoedigend. Zij hoopt wel dat de taskforce een middel blijkt en geen eindpunt. Vaak lopen dossiers veel vertraging op vanwege de administratieve rompslomp. Vereenvoudiging op dat vlak is volgens het lid de eerste uitdaging. Zij geeft het voorbeeld van lokale besturen en AGION die op elkaar wachten, respectievelijk voor de inschrijving van middelen in de begroting en voor de belofte van subsidiëring. Dat leidt ertoe dat in economisch moeilijke tijden projecten worden uitgesteld. Het lid pleit voor een efficiëntere procedure.

Minister *Pascal Smet* zal de idee van een taskforce bekijken. Hij wijst erop dat al een agentschap bestaat dat specifiek daarmee bezig is: AGION, waar 80 mensen voor werken. De minister wijst erop dat AGION een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) wordt, wat betekent dat de koepels er deel van gaan uitmaken. Voor de verlaging van de btw is de steun van de federale overheid nodig. Dat voorstel zit in het dossier dat de minister-president meenam naar zijn overleg met de premier. In het kader van Brede School hebben twee ambtenaren binnen AGION de opdracht een architecturaal concept uit te werken tegen het einde van het jaar.

De voorzitter,

Boudewijn BOUCKAERT

De verslaggevers,

Jos DE MEYER

Kathleen HELSEN

BIJLAGEN:

Gegevens overgemaakt door de heer Pascal Smet,
Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

BIJLAGE 1:

Aantal inschrijvingen Volwassenenonderwijs na de verhoging
van het inschrijvingsgeld

Vlaamse overheid

De heer Boudewijn Bouckaert
Voorzitter Commissie voor Onderwijs en Gelijke
Kansen
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

**Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel**
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.smet@vlaanderen.be

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk

bijlagen

vragen naar / e-mail

Emilie Deblauwe
emilie.deblauwe@vlaanderen.be

telefoonnummer

02/552.68.28

OND/ED/0004

K02-g-v-10-0062

datum

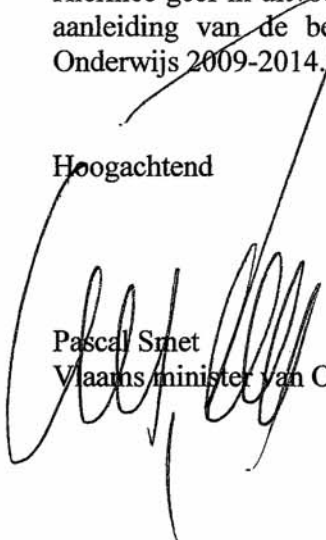
3 maart 2010

Betreft: Evolutie aantal inschrijvingen Volwassenenonderwijs na de verhoging van
inschrijvingsgeld

Mijnheer de voorzitter

Als bijlage vindt u de evolutie van het aantal inschrijvingen in het volwassenenonderwijs voor en na de invoering van het decreet volwassenenonderwijs op 1 september 2007. Hiermee geef ik uitvoering aan mijn engagement ten aanzien van mevrouw De Knop naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota Onderwijs in de Commissie voor Onderwijs 2009-2014.

Hoogachtend

Pascal Smet

Vlaams minister van Onderwijs, Gelijke Kansen, Jeugd en Brussel

Afdeling Volwassenenonderwijs

Overzicht van het aantal cursisten in het studiegebied talen voor het schooljaar 2006-2007, 2007-2008 en 2008-2009

Op 15 juni 2007 werd het nieuwe decreet betreffende het volwassenenonderwijs bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

De invoering van het decreet vanaf 01.09.2007 heeft invloed op de verzameling van gegevens over cursisten en opleidingsaanbod en vervolgens dus ook op de weergave van de tabellen :

- voor het schooljaar 2006-2007 loopt de referentieperiode van 01.02.2006 t.e.m. 31.01.2007;
- de referentieperiode voor het schooljaar 2007-2008 loopt niet van 01.02.2007 t.e.m. 31.01.2008, maar wordt eenmalig verlengd tot 31.03.2008;
- voor het schooljaar 2008-2009 loopt de referentieperiode van 01.04.2008 tot 31.03.2009.

De reden voor het eenmalig verlengen van de referentieperiode in 2007-2008 en het verleggen van de referentieperiode in de volgende schooljaren heeft te maken met het zgn. 'registratiemoment'.

Vóór de invoering van het nieuwe decreet Volwassenenonderwijs werd louter gekeken naar de aanvangsdatum van de cursus. Viel deze datum vóór 31.01.2006 dan werden de cursisten in deze cursus gerekend bij de referentieperiode 01.02.2005 t.e.m. 31.01.2006. Viel de datum ná 31.01.2006, dan werden de cursisten meegeteld in de volgende referentieperiode.

Door de invoering van het nieuwe decreet, worden de cursisten aan een referentieperiode toegekend op basis van het registratiemoment (= op 1/3de van de duur van de cursus) en niet meer op basis van het startmoment van de cursus. Dit had tot gevolg dat in het schooljaar 2007-2008, cursisten die inschreven zijn in een cursus vóór 31.01.2008 niet meer zouden meegeteld worden in de lopende referentieperiode, maar omwille van het 1/3de moment zouden meetellen voor de volgende referentieperiode. Dit had een belangrijke impact op de berekening van de omkadering van de centra. Daarom werd geopteerd voor een éénmalige verlenging van de referentieperiode, zodat de cursisten toch nog in de lopende referentieperiode zouden kunnen meegeteld worden.

Vanaf het schooljaar 2008-2009 (en volgende) loopt de referentieperiode van 01.04 tot en met 31.03 van het daaropvolgende jaar. Op deze manier valt het 1/3de moment van cursussen gestart per 1 januari nog binnen de lopende referentieperiode.

Omdat de invoering van het nieuwe decreet eigenlijk kan gezien worden als een 'trendbreuk' in het statistisch materiaal, heeft de afdeling Volwassenenonderwijs ervoor gekozen om de gegevens m.b.t. het schooljaar 2007-2008 op te delen in 2 periodes, nl. de periode vóór en ná de invoering van het decreet op 01.09.2007.

Dit maakt het natuurlijk moeilijk om de gegevens over de 3 schooljaren met elkaar te vergelijken !

Referteperiode 1/2/2006 – 31/1/2007

	Lineair		Modulair		Algemeen Totaal
	M	V	M	V	
Talen richtgraad 1 en 2					
Arabisch richtgraad 1	9	30	547	1.192	1.739
Arabisch richtgraad 2	8	23	15	36	51
Chinees richtgraad 1	70	63	710	657	1.367
Chinees richtgraad 2	14	14	25	21	46
Deens richtgraad 1			6	9	15
Duits professioneel bedrijfsgericht RG2			14	18	32
Duits richtgraad 1	293	314	641	697	1.338
Duits richtgraad 2	137	192	281	377	658
Engels professioneel bedrijfsgericht RG2			83	161	244
Engels richtgraad 1	646	1.264	1.799	3.490	5.289
Engels richtgraad 2	580	1.237	1.496	3.523	5.019
Esperanto richtgraad 1	3	4	7		7
Esperanto richtgraad 2	3	2	5		5
Frans professioneel bedrijfsgericht RG2			55	143	198
Frans richtgraad 1	765	1.429	3.020	5.268	8.288
Frans richtgraad 2	699	1.489	2.043	4.367	6.410
Grieks richtgraad 1	28	68	162	276	438
Grieks richtgraad 2	8	33	32	54	86
Hebreeuws educatief richtgraad 1			57	51	108
Hebreeuws educatief richtgraad 2	55	101	120	138	258
Hebreeuws richtgraad 1			57	51	108
Hebreeuws richtgraad 2			120	138	258
Italiaans professioneel bedrijfsgericht RG2			1	1	2
Italiaans richtgraad 1	491	873	1.618	2.798	4.416
Italiaans richtgraad 2	231	425	858	1.790	2.648
Japans richtgraad 1	17	8	203	123	326
Pools richtgraad 1	33	23	242	154	396
Portugees richtgraad 1	61	87	282	340	622
					770

Portugees richtgraad 2	47	60	107	88	121	209	316
Russisch richtgraad 1	96	82	178	556	415	971	1.149
Russisch richtgraad 2	6	3	9	121	114	235	244
Spaans richtgraad 1	1.093	2.197	3.290	3.825	6.879	10.704	13.994
Spaans richtgraad 2	589	1.231	1.820	1.862	3.894	5.756	7.576
Turks richtgraad 1	30	112	142	201	485	686	828
Turks richtgraad 2	2	17	19	12	24	36	55
Zweeds richtgraad 1	15	10	25	119	123	242	267
Zweeds richtgraad 2	20	32	52	37	39	76	128
Totaal - Talen richtgraad 1 en 2	6.049	11.423	17.472	21.308	37.967	59.275	76.747
Talen richtgraad 3 en 4	3	3	6	43	67	110	6
Arabisch richtgraad 4				1	1	2	110
Duits richtgraad 3				22	43	65	2
Duits richtgraad 4				363	782	1.145	65
Engels professioneel bedrijfsgericht RG3	40	98	138	121	290	411	1.283
Engels richtgraad 3	25	79	104	43	67	110	515
Engels richtgraad 4				383	907	1.290	110
Frans professioneel bedrijfsgericht RG3	64	164	228	131	301	432	1.518
Frans richtgraad 3	24	77	101				533
Frans richtgraad 4	10	39	49				49
Hebreeuws educatief richtgraad 3		12	12				12
Hebreeuws educatief richtgraad 4		45	60				60
Hebreeuws richtgraad 3	15	102	127				127
Hebreeuws richtgraad 4	25	17	27	177	352	529	556
Italiaans richtgraad 3	10	7	16	74	180	254	270
Italiaans richtgraad 4	9			13	11	24	24
Portugees richtgraad 3				8	2	10	10
Portugees richtgraad 4				405	742	1.147	1.345
Spaans richtgraad 3	72	126	198	176	347	523	596
Spaans richtgraad 4	19	54	73				
Totaal - Talen richtgraad 3 en 4	316	823	1.139	1.960	4.092	6.052	7.191

Deelreferteperiode 1/2/2007 – 31/8/2007

		Lineair			Modulair			Algemeen Totaal
		M	V	Totaal	M	V	Totaal	
Talen richtgraad 1 en 2	Arabisch richtgraad 1 Arabisch richtgraad 2 Chinees richtgraad 1 Duits richtgraad 1 Duits richtgraad 2 Engels professioneel bedrijfsgericht RG2 Engels richtgraad 1 Engels richtgraad 2 Frans professioneel bedrijfsgericht RG2 Frans richtgraad 1 Frans richtgraad 2 Grieks richtgraad 1 Grieks richtgraad 2 Italiaans richtgraad 1 Italiaans richtgraad 2 Pools richtgraad 1 Portugees richtgraad 1 Portugees richtgraad 2 Russisch richtgraad 1 Russisch richtgraad 2 Spaans richtgraad 1 Spaans richtgraad 2 Turks richtgraad 1 Turks richtgraad 2				29 3 48 12 3 19 141 56 37 276 153 15 9 76 16 44 19 9 39 21 120 44 2 6	70 5 46 15 5 52 185 100 59 453 209 22 22 90 33 17 19 20 36 13 204 98 7 12	99 8 94 27 8 71 326 156 96 729 362 37 31 166 49 61 38 29 75 34 324 142 9 18	99 8 94 27 8 71 326 156 96 729 362 37 31 166 49 61 38 29 75 34 324 142 9 18
Totaal - Talen richtgraad 1 en 2					1.197	1.792	2.989	2.989
Talen richtgraad 3 en 4	Engels richtgraad 3 Engels richtgraad 4 Frans professioneel bedrijfsgericht RG3 Frans richtgraad 3 Frans richtgraad 4 Italiaans richtgraad 3				26 12 12 38 6 8	60 26 19 84 18 13	86 38 31 122 24 21	86 38 31 122 24 21

Italiaans richtgraad 4					3	12	15	15
Spaans richtgraad 3					21	42	63	63
Spaans richtgraad 4					14	25	39	39
Totaal - Talen richtgraad 3 en 4					140	299	439	439

Deelreferteperiode 1/9/2007 – 31/3/2008

	Lineair		Modulair		Totaal	
	M	V	M	V	Totaal	Totaal
Talen richtgraad 1 en 2						
Arabisch richtgraad 1			570	1.127	1.697	1.697
Arabisch richtgraad 2			37	86	123	123
Chinees richtgraad 1			632	556	1.188	1.188
Chinees richtgraad 2			42	50	92	92
Deens richtgraad 1			8	12	20	20
Duits professioneel bedrijfsgericht RG2			10	26	36	36
Duits richtgraad 1	53	64	877	966	1.843	1.960
Duits richtgraad 2	76	49	312	429	741	866
Engels professioneel bedrijfsgericht RG2			112	207	319	319
Engels richtgraad 1	66	125	2.344	4.508	6.852	7.043
Engels richtgraad 2	148	247	1.906	4.380	6.286	6.681
Esperanto richtgraad 2		1			1	1
Frans professioneel bedrijfsgericht RG2			95	236	331	331
Frans richtgraad 1	154	233	3.634	6.199	9.833	10.220
Frans richtgraad 2	271	465	2.537	5.407	7.944	8.680
Grieks richtgraad 1			231	340	571	571
Grieks richtgraad 2		10	32	89	121	132
Hebreeuws educatief richtgraad 1	1		64	46	110	110
Hebreeuws educatief richtgraad 2			104	102	206	206
Hebreeuws richtgraad 1			64	46	110	110
Hebreeuws richtgraad 2			104	102	206	206
Italiaans richtgraad 1	105	163	1.984	3.594	5.578	5.846
Italiaans richtgraad 2	110	161	1.058	2.077	3.135	3.406

Japans richtgraad 1					265	153	418	418
Japans richtgraad 2					9	3	12	12
Pools richtgraad 1					314	204	518	518
Portugees richtgraad 1					337	383	720	720
Portugees richtgraad 2	16	20	36		123	193	316	352
Russisch richtgraad 1					679	530	1.209	1.209
Russisch richtgraad 2					159	140	299	299
Spaans richtgraad 1	261	436	697		4.443	7.800	12.243	12.940
Spaans richtgraad 2	211	416	627		2.238	4.711	6.949	7.576
Turks richtgraad 1	9	34	43		223	514	737	780
Turks richtgraad 2					14	62	76	76
Zweeds richtgraad 1					123	173	296	296
Zweeds richtgraad 2	20	28	48		40	41	81	129
Totaal - Talen richtgraad 1 en 2	1.501	2.452	3.953		25.724	45.492	71.216	75.169
Talen richtgraad 3 en 4								
Duits professioneel bedrijfsgericht RG3					7	11	18	18
Duits richtgraad 3					46	68	114	114
Duits richtgraad 4					3	13	16	16
Duits professioneel gids/reisleider RG3					4	5	9	9
Engels professioneel bedrijfsgericht RG3					38	79	117	117
Engels richtgraad 3					381	922	1.303	1.303
Engels richtgraad 4					160	378	538	538
Frans professioneel bedrijfsgericht RG3					37	78	115	115
Frans richtgraad 3					444	995	1.439	1.439
Frans richtgraad 4					186	399	585	585
Hebreeuws educatief richtgraad 3					88	191	279	279
Hebreeuws educatief richtgraad 4					19	99	118	118
Hebreeuws richtgraad 3					88	191	279	279
Hebreeuws richtgraad 4					19	99	118	118
Italiaans richtgraad 3					177	432	609	609
Italiaans richtgraad 4					94	222	316	316
Portugees richtgraad 3					26	45	71	71
Portugees richtgraad 4					12	4	16	16
Spaans richtgraad 3					404	816	1.220	1.220

	Spaans richtgraad 4					276	534	810	810
	Zweeds richtgraad 3					10	14	24	24
	Totaal - Talen richtgraad 3 en 4					2.519	5.595	8.114	8.114

Referteperiode 1/4/2008 – 31/3/2009

		Lineair		Modulair		Algemeen Totaal	
		M	V	Totaal	M	V	Totaal
Talen richtgraad 1 en 2	Arabisch richtgraad 1				521	1.039	1.560
	Arabisch richtgraad 2				54	108	162
	Chinees richtgraad 1				549	526	1.075
	Chinees richtgraad 2				70	73	143
	Deens richtgraad 1				10	13	23
	Duits professioneel bedrijfsgericht RG2				9	5	14
	Duits richtgraad 1	51	48	99	808	952	1.760
	Duits richtgraad 2	63	62	125	347	405	752
	Engels professioneel bedrijfsgericht RG2				98	234	332
	Engels richtgraad 1	35	57	92	2.444	4.421	6.865
	Engels richtgraad 2	136	204	340	2.232	4.908	7.140
	Frans professioneel bedrijfsgericht RG2				112	305	417
	Frans richtgraad 1	119	145	264	3.540	6.318	9.858
	Frans richtgraad 2	204	337	541	2.786	5.828	8.614
	Grieks richtgraad 1				211	306	517
	Grieks richtgraad 2	6	15	21	43	91	134
	Hebreeuws educatief richtgraad 1				64	47	111
	Hebreeuws educatief richtgraad 2				100	109	209
	Hebreeuws richtgraad 1				64	47	111
	Hebreeuws richtgraad 2				101	109	210
	Italiaans richtgraad 1	85	140	225	1.799	3.254	5.053
	Italiaans richtgraad 2	74	106	180	1.195	2.284	3.479
	Japans richtgraad 1				268	173	441
	Japans richtgraad 2				22	11	33
	Pools richtgraad 1				338	206	544

Pools richtgraad 2				3	2	5	5
Portugees richtgraad 1				351	424	775	775
Portugees richtgraad 2			44	142	204	346	390
Russisch richtgraad 1	23	21		690	498	1.188	1.188
Russisch richtgraad 2				197	166	363	363
Spaans richtgraad 1	228	358	586	4.161	7.246	11.407	11.993
Spaans richtgraad 2	141	280	421	2.342	4.893	7.235	7.656
Turks richtgraad 1				222	514	736	736
Turks richtgraad 2				27	56	83	83
Zweeds richtgraad 1				138	170	308	308
Zweeds richtgraad 2	18	24	42	58	69	127	169
Totaal - Talen richtgraad 1 en 2	1.183	1.797	2.980	26.116	46.014	72.130	75.110
Talen richtgraad 3 en 4				3	8	11	11
Duits professioneel bedrijfsgericht RG3				54	57	111	111
Duits richtgraad 3				10	20	30	30
Duits richtgraad 4				25	23	48	48
Duits professioneel gids/reisleider RG3				37	66	103	103
Engels professioneel bedrijfsgericht RG3				417	913	1.330	1.330
Engels richtgraad 3				222	461	683	683
Engels richtgraad 4				9	15	24	24
Engels professioneel gids/reisleider RG3				30	61	91	91
Frans professioneel bedrijfsgericht RG3				500	1.061	1.561	1.561
Frans richtgraad 3				183	445	628	628
Frans richtgraad 4				21	23	44	44
Frans professioneel gids/reisleider RG3				93	154	247	247
Hebreeuws educatief richtgraad 3				7	109	116	116
Hebreeuws educatief richtgraad 4				93	170	263	263
Hebreeuws richtgraad 3				7	93	100	100
Hebreeuws richtgraad 4				225	579	804	804
Italiaans richtgraad 3				108	241	349	349
Italiaans richtgraad 4				16	35	51	51
Portugees richtgraad 3				18	19	37	37
Portugees richtgraad 4				483	1.006	1.489	1.489
Spaans richtgraad 3				282	513	795	795
Spaans richtgraad 4							

BIJLAGE 2:
Taalgewenning kleuters

Vlaamse overheid

**Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel**
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.smet@vlaanderen.be

De heer Boudewijn Bouckaert
Voorzitter Commissie voor Onderwijs en Gelijke
Kansen
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk
OND/ED/0007

bijlagen

vragen naar / e-mail
Emilie Deblauwe
emilie.deblauwe@vlaanderen.be

telefoonnummer
02/552.68.28

102.9-U-10.0044.
datum
9 februari 2010

Betreft: Taalgewenning kleuters

Mijnheer de voorzitter

Tijdens de bespreking van de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 ben ik het engagement aangegaan ten aanzien van de parlementairen dat ik de stand van zaken met betrekking tot taalgewenning kleuters zou meedelen. Als bijlage is de nodige informatie terug te vinden.

Hoogachtend

Pascal Smet
Vlaams minister van Onderwijs, Gelijke Kansen, Jeugd en Brussel

Het aantal kleuter- en basisscholen dat een tweede taal of soms derde taal geeft aan kinderen jonger dan 10 jaar bedraagt

	Frans	Engels	andere
totaal aantal scholen	346	8	3

maar hiervan bedraagt het aantal scholen met minder dan 10 leerlingen:

aantal scholen met 1 leerling	35	1	
aantal scholen met 2 leerlingen	8	1	2
aantal scholen met 3 leerlingen	0		1
aantal scholen met 4 leerlingen	3		
aantal scholen met 5 leerlingen	1		
aantal scholen met 6 leerlingen	3		
aantal scholen met 7 leerlingen	3		
aantal scholen met 8 leerlingen	3		
aantal scholen met 9 leerlingen	4	1	
totaal aantal scholen aantal leerlingen kleiner dan 10	60	3	3

Dit wil zeggen dat er van de 357 scholen 66 scholen aan een heel klein aantal leerlingen een tweede of derde taal geven.

BIJLAGE 3:
Evaluatie decreet Leren en Werken

Vlaamse overheid

De heer Boudewijn Bouckaert
Voorzitter Commissie voor Onderwijs en Gelijke
Kansen
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

**Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel**
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.smet@vlaanderen.be

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk

bijlagen

vragen naar / e-mail

Emilie Deblauwe
emilie.deblauwe@vlaanderen.be

telefoonnummer

02/552.68.28

OND/ED/0005

K 02-g-v-10-003g

datum

4 februari 2010

Betreft: evaluatie decreet leren en werken

Mijnheer de voorzitter

Tijdens de bespreking van de Beleidsnota Onderwijs 2009-2014 in de Commissie Onderwijs en Gelijke Kansen ben ik het engagement aangegaan om de parlementairen over de evaluatie van het Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap in te lichten. Hieronder is mijn antwoord terug te vinden.

In het Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap staat ingeschreven (art. 140) dat dit decreet dient geëvalueerd te worden uiterlijk in 2013. Die evaluatie moet ook een Brusseltoets en een diversiteitstoets omvatten. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere modaliteiten van de evaluatie en de resultaten ervan worden aan het Vlaams Parlement meegedeeld.

Het is wel zo dat de SERV en de VLOR plannen in mei/juni 2010 een advies uit te brengen over de evaluatie van het decreet. Dat advies zal focussen op de realisatie van de doelstellingen van het decreet en moet handvatten aanreiken aan de overheid voor de door haar geplande evaluatie tegen uiterlijk 2013. De werkzaamheden hierover zijn opgestart.

Hoogachtend

Pascal Smet

Vlaams minister van Onderwijs, Gelijke Kansen, Jeugd en Brussel

BIJLAGE 4:
Leerlingen op internaat

Vlaamse overheid

De heer Boudewijn Bouckaert
Voorzitter Commissie voor Onderwijs en Gelijke
Kansen
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

**Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel**
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.smet@vlaanderen.be

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk
OND/ED/0015

bijlagen

vragen naar / e-mail
Emilie Deblauwe
emilie.deblauwe@vlaanderen.be

telefoonnummer
02/552.68.28

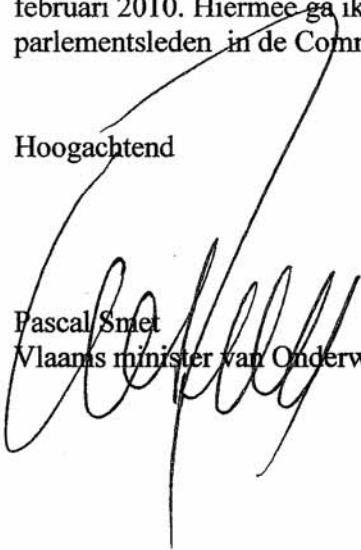
402.9-0-10-0064
datum
3 maart 2010

Betreft: Internaten

Mijnheer de voorzitter

Als bijlage vindt u mijn antwoorden op de vragen, gesteld door dhr. Chokri Mahasine tijdens de bespreking van de beleidsnota Onderwijs 2009-2010 in de commissie van 4 februari 2010. Hiermee ga ik in op mijn engagement dat ik gemaakt heb ten aanzien van de parlementsleden in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen.

Hoogachtend

Pascal Smet
Vlaams minister van Onderwijs, Gelijke Kansen, Jeugd en Brussel

Bijlage:**1.1 Cijfers over aantal leerlingen die op internaat zitten?**

1. Er worden geen totalen gemaakt, omdat sommige cijfers formatieplaatsen zijn, sommige cijfers zijn gemiddelden en sommige individuen kunnen in meerdere voorzieningen geholpen worden.
2. Teldag 01/02/2009 of de overeenstemmende telperiode.

1.1.1 Het Gemeenschapsonderwijs

Voorziening	Aantal voorzieningen	Aantal jongeren
MPIGO*	16	1.136
IBSOG**	3	130
Semi-internaten BO	10	2.263
Opvangcentra	4	***344
internaten gewoon onderwijs	33	2.353
Kuurne****	1	68
Tehuizen*****	4	449

* Medisch-pedagogisch instituten van het Gemeenschapsonderwijs

** Instituten voor buitengewoon secundair onderwijs van het Gemeenschapsonderwijs

*** erkend aantal bedden

**** het tehuis van het Gemeenschapsonderwijs dat instaat voor de opname van jongeren in het kader van de hulp- en bijstandsregeling

***** voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben

1.1.2 Het gesubsidieerd onderwijs.

Voorziening	Aantal voorzieningen	Aantal jongeren
Semi-internaten* BO	**62	2.927
Internaten* BO	**59	3.909
internaten gewoon onderwijs	101	8.776
Tehuizen***	1	61

* gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

** niet alle voorzieningen hebben jongeren die ook naar school gaan.

*** voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben

1.2 Gegevens over het profiel van de internen?

We beschikken niet over gegevens over het profiel of de achtergrond van de leerlingen die in een 'internaat' zijn ingeschreven. Deze informatie wordt niet opgevraagd, omdat deze geen effect heeft op de berekening van de omkadering.

In de in de beleidsnota aangekondigde bespreking van het reglementair kader ten aanzien van internaten willen we zeker onderzoeken of daar nood aan is en of er een haalbaar, betaalbaar en accuraat systeem, waarbij er wel rekening gehouden wordt met een aantal kenmerken van

de residenten (bvb. gok-kenmerken), kan uitgewerkt worden. Maar, dat is voorwerp van de verdere bespreking met de collega minister van Welzijn en het werkveld (sociale partners).

1.3 Wat is de ‘veranderende opdracht’ waarnaar de BN verwijst? Een verschuiving naar welzijn is niet wenselijk.

1.3.1 De veranderende opdracht.

Bij de notie “veranderende opdracht” hadden we vooral die internaten op het oog die jongeren met een beperking opvangen. Die internaten bevinden zich toch wel in een gewijzigde situatie.

Enkele voorbeelden:

1. Ouders, jongeren en scholen zijn op zoek naar meer flexibiliteit, naar meer maatoplossingen, bijvoorbeeld weekendopvang. Er is een grotere vraag tot flexibiliteit.

De voorzieningen gesubsidieerd door het VAPH kennen al een aantal nieuwe “verblijfsregimes”:

- begeleide uitgroei (internaten)
- ambulante begeleiding (semi-internaten)
- deeltijdse verblijven en mengvormen (semi-internaten en internaten)

Alle andere voorzieningen voor semi-residentiële en residentiële opvang worden met diezelfde vraag tot flexibiliteit geconfronteerd. Het is niet zo duidelijk of onze regelgeving daarop wel voldoende inspeelt, denken we maar aan de vervoersproblematiek en aan de berekeningswijze van de omkadering.

2. De maatschappelijke verwachting t.a.v. scholen en voorzieningen is grondig gewijzigd:
 - door de algemene tendens tot integratie en inclusie bevindt zich in de scholen en dus in het MPI een doelgroep die zeer vaak gekenmerkt wordt door een zeer ernstige, al dan niet meervoudige problematiek.
 - er is een toename van leerlingen geplaatst door de jeugdrechter of de comités bijzondere jeugdzorg.
 - de verwachting ten aanzien van de geleverde onderwijskwaliteit ligt (vooral bij de steeds mondigere ouders) hoger.
3. Daar waar vroeger de voorziening en de twee scholen (BuBaO en BuSO) op één terrein lagen en van één inrichtende macht waren, worden de scholen geconfronteerd met (semi-) internen van verschillende (semi-)internaten die soms op enige afstand van de school liggen. Omgekeerd worden sommige welzijnsvoorzieningen geconfronteerd met de situatie dat verschillende van hun residenten naar verschillende scholen gaan. Residenten van een MPI gaan niet altijd naar een school voor buitengewoon onderwijs.

1.3.2 De verschuiving naar Welzijn.

Met de mogelijke verschuiving naar Welzijn zijn we bij een heikel punt beland dat in het verleden binnen beide sectoren al enige deining veroorzaakt heeft.

Zowel mijn collega, Vlaams minister van Welzijn, als ik hebben in onze beleidsnota's een passage opgenomen over de wens te komen tot een zo éénvormig mogelijk en transparante regelgeving t.a.v. de internaten. Het begrip "internaten" moet hier zeer breed begrepen worden.

Ik wil de gehele regelgeving over de internaten in de loop van deze legislatuur grondig bekijken. In een eerste fase samen met de collega van Welzijn, in volgende fases aangevuld met de sociale partners.

Gelet op de complexiteit, de omvang en de gevoeligheid van het dossier en op de budgettaire context is het onmogelijk om in de loop van deze legislatuur te komen tot een volledig afgerond implementeerbaar (decreet en besluiten) regelgevend kader.

Wel moeten we in deze regeerperiode de ambitie hebben om een degelijke conceptnota uit te werken die een concreet en gedragen voorstel voor een consistente regelgeving bevat. We spiegelen ons in deze aan het werk dat in de vorige legislatuur gebeurd is rond het Deeltijds Kunstonderwijs en dat in deze legislatuur wordt verder gezet.

We moeten het denkwerk rond aangepaste hedendaagse regelgeving voor de internaten alle kansen geven en in alle vrijheid laten gebeuren. Het is vandaag nog veel te vroeg om uitspraken te doen over verschuivingen tussen beleidsdomeinen of andere punten die we in de komende jaren uitgeklaard willen zien.

1.4 Is er al overleg gepleegd met de minister van welzijn hierover?

Uiteraard is er al overleg geweest met de collega van Welzijn, al was het maar bij de opstelling van onze beleidsnota's. Verder zie ik collega Vandeuren op regelmatige basis en is er georganiseerd overleg tussen onze medewerkers. Daarbij is het werk rond de internaten één van de vaste agendapunten.

Zoals eerder aangegeven, zullen bij de volgende stappen die we zetten in het kader van het project, de medewerkers van de beide beleidsdomeinen (zowel op kabinetsniveau als op het niveau van de administratie) nauw samenwerken.

Hierbij heeft ik u de timing voor dit project.

Fase	tijdsplan	inhoud
1	01/03/10 30/09/10	Formulering van de gezamenlijke opdracht vanuit de minister van Onderwijs en zijn collega van Welzijn.
2	30/09/10 31/05/11	Inventarisatie van de huidige (reglementaire) situatie: samenbrengen van de bestaande regelgevende teksten, bepalen van mogelijke tegenstrijdigheden en ongelijkheden, detecteren van hiaten. Dit in overleg tussen de twee beleidsdomeinen.
3	31/05/11 31/05/12	Opstellen van een discussietekst met een voorstel vanuit de overheid tot regelgevend kader en een eerste concrete invulling ervan.
4	31/05/12 31/05/13	Bespreking met sociale partners van de discussienota.
5	31/05/13 31/01/14	Publicatie - blauwdruk

BIJLAGE 5:
Bodemverontreining schoolterreinen

Vlaamse overheid

De heer Boudewijn Bouckaert
Voorzitter Commissie voor Onderwijs en Gelijke
Kansen
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.smet@vlaanderen.be

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk
OND/ED/0008

bijlagen

vragen naar / e-mail
Emilie Deblauwe
emilie.deblauwe@vlaanderen.be

telefoonnummer
02/552.68.28

K02.9-U. 10-0047

datum
11 februari 2010

Betreft: Bodemverontreiniging schoolterreinen

Mijnheer de voorzitter

Hieronder vindt u het antwoordt op de vragen die ik in de commissie van donderdag 4 februari 2010 heb beloofd.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, kortweg AGION, beschikt niet over een kadaster van verontreinigde terreinen. Deze info wordt bijgehouden door de Openbare Vlaamse Afvalmaatschappij (OVAM).

Er bestaat evenmin een specifieke meldingsprocedure voor onderwijsinstellingen, meer algemeen kan er verwezen worden naar het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, en het VLAREBO (Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming van 14 december 2007).

Ook de mogelijke impact op de gezondheid van de leerlingen wordt geval per geval geëvalueerd door OVAM en/of de Onderwijsinspectie.

Het is eveneens OVAM dat de noodzakelijkheid en dringendheid van het saneren beoordeeld. AGION subsidieert bodemsanering (volgens de gekende percentages, 70% voor het basisonderwijs, 60% voor de andere onderwijsvormen), met een afwijking van de chronologie van de wachtlijst, voor de gronden waarop de inrichtende macht een zakelijk recht heeft van ten minste 30 jaar.

Hoogachtend

Pascal Smet
Vlaams minister van Onderwijs, Gelijke Kansen, Jeugd en Brussel

BIJLAGE 6:
Eindtermen vreemde talen tso/bsa

Vlaamse overheid

De heer Boudewijn Bouckaert
Voorzitter Commissie voor Onderwijs en Gelijke
Kansen
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

Vlaams minister van Onderwijs,
Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.smet@vlaanderen.be

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk
OND/ED/0001

bijlagen

vragen naar / e-mail
Emilie Deblauwe
emilie.deblauwe@vlaanderen.be

telefoonnummer
02/552.68.28

102.9-U-10.0036
datum
4 februari 2010

Betreft: stand van zaken van de invoering van eindtermen vreemde talen in TSO/BSO

Mijnheer de voorzitter

Tijdens de bespreking van mijn beleidsnota Onderwijs 2009-2014 heb ik mij ten opzichte van mevrouw Michiels geëngageerd dat ik de stand van zaken in talenonderwijs in TSO/BSO zou meedelen.

Voor het TSO werd dit geregeld bij BVR van 13 februari 2009 betreffende de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basis- en het secundair onderwijs (BS 3 juli 2009), bekrachtigd bij decreet van 30 april 2009 (BS 8 juli 2009). Voor het BSO werd dit geregeld bij BVR van 16 oktober 2009 tot vaststelling van de ontwikkelingsdoelen Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs en tot wijziging van sommige eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het secundair onderwijs (BS 13 januari 2010); de bekrachtiging van dit BVR bij decreet is nog niet gebeurd, de behandeling in de onderwijscommissie zal binnenkort starten.

De vertaling van de eindtermen/ontwikkelingsdoelen naar leerplannen is een zaak van de leerplanmakers (GO! en koepels van inrichtende machten gesubsidieerd onderwijs).

Ik hoop u met deze inlichtingen van dienst te zijn.

Hoogachtend

Pascal Smet
Vlaams minister van Onderwijs, Gelijke Kansen, Jeugd en Brussel

<http://www.vlaanderen.be/regering>